

L E G E
Codul civil al Republicii Moldova

Cartea întâi
DISPOZIȚII GENERALE

nr. 1107-XV din 06.06.2002

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.82-86/661 din 22.06.2002

* * *

C U P R I N S

TITLUL I
DISPOZIȚII COMUNE

Capitolul I
LEGISLAȚIA CIVILĂ

- [Articolul 1.](#) Bazele legislației civile
- [Articolul 2.](#) Raporturile reglementate de legislația civilă
- [Articolul 2¹.](#) Consumatorul și profesionistul
- [Articolul 3.](#) Legislația civilă
- [Articolul 4.](#) Uzanța
- [Articolul 5.](#) Analogia legii și analogia dreptului
- [Articolul 6.](#) Acțiunea în timp a legii civile
- [Articolul 7.](#) Legislația civilă și tratatele internaționale

Capitolul II
APARIȚIA DREPTURILOR ȘI OBLIGAȚIILOR CIVILE.
EXERCITAREA ȘI APĂRAREA DREPTURILOR CIVILE

- [Articolul 8.](#) Temeiurile apariției drepturilor și obligațiilor civile
- [Articolul 9.](#) Exercitarea drepturilor și executarea obligațiilor
- [Articolul 10.](#) Apărarea judiciară a drepturilor civile
- [Articolul 11.](#) Metodele de apărare a drepturilor civile
- [Articolul 12.](#) Declararea nulității actului ce contravine legii emis de o autoritate publică
- [Articolul 13.](#) Autoapărarea
- [Articolul 14.](#) Repararea prejudiciilor
- [Articolul 15.](#) Apărarea drepturilor personale nepatrimoniale
- [Articolul 16.](#) Apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale

TITLUL II
PERSOANELE

Capitolul I
PERSOANA FIZICĂ

Secțiunea 1
Dispoziții generale

- [Articolul 17.](#) Noțiunea de persoană fizică
- [Articolul 18.](#) Capacitatea de folosință a persoanei fizice
- [Articolul 19.](#) Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice
- [Articolul 20.](#) Capacitatea deplină de exercițiu a persoanei fizice

[Articolul 21.](#) Capacitatea de exercițiu a minorului care a împlinit vârsta de 14 ani
[Articolul 22.](#) Capacitatea de exercițiu a minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani
[Articolul 22¹.](#) Restricții la încheierea actelor juridice în numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu
[Articolul 22².](#) Regimul mijloacelor bănești ale minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu
[Articolul 23.](#) Inadmisibilitatea lipirii și limitării capacității de folosință și de exercițiu
[Articolul 24.](#) Instituirea măsurii de ocrotire judiciară
[Articolul 25.](#) Ineficiența actului juridic la care este parte un minor sau o persoană supusă unei măsuri de ocrotire judiciare, încheiat fără încuviințarea ori autorizarea necesară
[Articolul 26.](#) Activitatea de întreținător a persoanei fizice
[Articolul 27.](#) Răspunderea patrimonială a persoanei fizice
[Articolul 28.](#) Numele persoanei fizice
[Articolul 29.](#) Utilizarea numelui
[Articolul 30.](#) Domiciliul și reședința
[Articolul 31.](#) Domiciliul minorului și al persoanei lipsite de capacitate de exercițiu

Secțiunea a 2-a

Tutela și curatela minorilor

[Articolul 32.](#) Temeiurile instituirii tutelei și curatelei asupra minorilor
[Articolul 33.](#) Tutela minorului
[Articolul 34.](#) Curatela minorului
[Articolul 35.](#) *Abrogat*
[Articolul 36.](#) Instituirea tutelei și curatelei asupra minorului
[Articolul 37.](#) Obligația de informare despre minorii asupra cărora trebuie instituită tutela sau curatela
[Articolul 38.](#) Tutorele și curatorul minorului
[Articolul 38¹.](#) Consiliul de familie al minorului
[Articolul 38².](#) Tutorele supleant și curatorul supleant. Tutorele special și curatorul special
[Articolul 39.](#) Caracterul personal și gratuit al tutelei și curatelei
[Articolul 40.](#) Obligațiile tutorelui minorului și ale curatorului minorului
[Articolul 41.](#) Administrarea patrimoniului minorului pus sub tutelă
[Articolul 42.](#) *Abrogat*
[Articolul 43.](#) *Abrogat*
[Articolul 44.](#) Administrarea fiduciară a proprietății celui pus sub tutelă
[Articolul 45.](#) *Abrogat*
[Articolul 46.](#) Revocarea calității de tutore și curator. Revocarea tutelei și a curatelei
[Articolul 47.](#) Încetarea tutelei și curatelei
[Articolul 48.](#) Patronajul asupra persoanelor fizice capabile

Secțiunea a 3-a

Măsurile de ocrotire contractuale și judiciare

Subsecțiunea 1

Dispoziții comune

[Articolul 48¹.](#) Temeiurile, formele și principiile ocrotirii
[Articolul 48².](#) Competența generală a instanței de judecată și a autorității tutelare
[Articolul 48³.](#) Ocrotitorul autorizat
[Articolul 48⁴.](#) Obligațiile generale ale persoanei însărcinate cu ocrotirea
[Articolul 48⁵.](#) Respectarea instrucțiunilor în vederea ocrotirii
[Articolul 48⁶.](#) Regimul locuinței persoanei ocrotite
[Articolul 48⁷.](#) Regimul conturilor persoanei ocrotite
[Articolul 48⁸.](#) Remunerarea persoanei însărcinate cu ocrotirea

[Articolul 48⁹](#). Răspunderea persoanei însărcinate cu ocrotirea

Subsecțiunea a 2-a Asistența la luarea deciziei

[Articolul 48¹⁰](#). Asistența la luarea deciziei

[Articolul 48¹¹](#). Încetarea asistenței la luarea deciziei

Subsecțiunea a 3-a Mandatul de ocrotire în viitor

§1. Dispoziții comune

[Articolul 48¹²](#). Mandatul de ocrotire în viitor

[Articolul 48¹³](#). Mandatul de ocrotire în viitor a copilului

[Articolul 48¹⁴](#). Forma mandatului de ocrotire în viitor

[Articolul 48¹⁵](#). Împuternicirile mandatarului

[Articolul 48¹⁶](#). Mandatarul

[Articolul 48¹⁷](#). Efectele juridice ale mandatului de ocrotire în viitor

[Articolul 48¹⁸](#). Transmiterea executării mandatului către un terț

[Articolul 48¹⁹](#). Încetarea și suspendarea mandatului de ocrotire în viitor care a început să producă efecte

[Articolul 48²⁰](#). Intervenția instanței de judecată în modul de exercitare a mandatului de ocrotire în viitor

[Articolul 48²¹](#). Acordarea împuternicirilor suplimentare de către instanța de judecată

[Articolul 48²²](#). Obligația mandatarului privind inventarierea patrimoniului mandantului și întocmirea dării de seamă

§2. Mandatul autentic

[Articolul 48²³](#). Întocmirea, modificarea și revocarea mandatului autentic

[Articolul 48²⁴](#). Formalitățile de publicitate

[Articolul 48²⁵](#). Împuternicirile acordate de mandatul autentic

§3. Mandatul în formă scrisă

[Articolul 48²⁶](#). Întocmirea, modificarea și revocarea mandatului în formă scrisă

[Articolul 48²⁷](#). Limitele împuternicirilor acordate de mandatul în formă scrisă

Subsecțiunea a 4-a

Dispoziții comune privind măsurile de ocrotire judiciare

[Articolul 48²⁸](#). Caracterul subsidiar al măsurilor de ocrotire judiciare

[Articolul 48²⁹](#). Persoanele în privința cărora poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară

[Articolul 48³⁰](#). Cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciare

[Articolul 48³¹](#). Revocarea măsurii de ocrotire judiciare

[Articolul 48³²](#). Publicitatea instituirii, modificării și revocării măsurii de ocrotire judiciare

Subsecțiunea a 5-a Ocrotirea provizorie

[Articolul 48³³](#). Instituirea ocrotirii provizorii

[Articolul 48³⁴](#). Efectele juridice ale ocrotirii provizorii asupra capacității de exercițiu

[Articolul 48³⁵](#). Ocrotirea patrimoniului

[Articolul 48³⁶](#). Desemnarea ocrotitorului provizoriu

[Articolul 48³⁷](#). Termenul și încetarea ocrotirii provizorii

Subsecțiunea a 6-a

Măsurile de ocrotire judiciare sub forma curatei și tutelei

§1. Dispoziții generale

[Articolul 48³⁸](#). Cazurile când pot fi instituite măsurile de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei

[Articolul 48³⁹](#). Termenul măsurilor de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei

[Articolul 48⁴⁰](#). Reînnoirea măsurii de ocrotire judiciare

[Articolul 48⁴¹](#). Încetarea măsurilor de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei

§2. Persoanele însărcinate cu ocrotirea

[Articolul 48⁴²](#). Incompatibilități la exercitarea măsurilor de ocrotire judiciare sub forma curatelei și a tutelei

[Articolul 48⁴³](#). Desemnarea curatorului și tutorelui

[Articolul 48⁴⁴](#). Desemnarea în absența instrucțiunilor în vederea ocrotirii

[Articolul 48⁴⁵](#). Desemnarea ocrotitorului autorizat

[Articolul 48⁴⁶](#). Exerțitarea personală a curatelei și a tutelei

[Articolul 48⁴⁷](#). Renunțarea la calitatea de curator și de tutore

[Articolul 48⁴⁸](#). Curatorul supleant și tutorele supleant

[Articolul 48⁴⁹](#). Curatorul special și tutorele special

[Articolul 48⁵⁰](#). Consiliul de familie al persoanei ocrotite

§3. Ocrotirea intereselor personale nepatrimoniale

[Articolul 48⁵¹](#). Obligația de informare despre situația personală

[Articolul 48⁵²](#). Actele strict personale

[Articolul 48⁵³](#). Asistența și reprezentarea în alte acte personale

[Articolul 48⁵⁴](#). Soluționarea conflictului de interese

[Articolul 48⁵⁵](#). Libertatea de alegere a reședinței și libertatea de comunicare

[Articolul 48⁵⁶](#). Autorizarea căsătoriei

[Articolul 48⁵⁷](#). Darea de seamă asupra ocrotirii intereselor personale nepatrimoniale

§4. Actele juridice încheiate pe durata curatelei

[Articolul 48⁵⁸](#). Asistența curatorului

[Articolul 48⁵⁹](#). Împuternicirile de reprezentare ale curatorului

[Articolul 48⁶⁰](#). Liberalitățile persoanei supuse măsurii de ocrotire judiciare sub forma curatelei

[Articolul 48⁶¹](#). Determinarea conținutului capacității de exercițiu

[Articolul 48⁶²](#). Curatela restrânsă

§5. Actele juridice încheiate pe durata tutelei

[Articolul 48⁶³](#). Împuternicirile de reprezentare ale tutorelui

[Articolul 48⁶⁴](#). Administrarea patrimoniului persoanei supuse măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei

[Articolul 48⁶⁵](#). Reprezentarea în procedurile judiciare

[Articolul 48⁶⁶](#). Testamentul persoanei supuse măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei

Subsecțiunea a 7-a

Administrarea patrimoniului persoanei supuse măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei

§1. Dispoziții generale

[Articolul 48⁶⁷](#). Principiile administrării

[Articolul 48⁶⁸](#). Rolul tutorelui supleant

[Articolul 48⁶⁹](#). Intervenția terților

§2. Competența consiliului de familie și a autorității tutelare

[Articolul 48⁷⁰](#). Bugetul anual și contractarea profesioniștilor

[Articolul 48⁷¹](#). Efectuarea investițiilor

[Articolul 48⁷²](#). Limitarea împuternicirilor tutorelui

§3. Împuternicirile tutorelui

[Articolul 48⁷³](#). Întocmirea inventarului

[Articolul 48⁷⁴](#). Actele juridice care nu sînt supuse autorizării

[Articolul 48⁷⁵](#). Actele juridice supuse autorizării

[Articolul 48⁷⁶](#). Actele juridice interzise

§4. Pregătirea, verificarea și aprobarea dării de seamă

[Articolul 48⁷⁷](#). Darea de seamă anuală

[Articolul 48⁷⁸](#). Verificarea dării de seamă

[Articolul 48⁷⁹](#). Scutirea de obligația întocmirii dării de seamă

[Articolul 48⁸⁰](#). Auditarea dării de seamă

[Articolul 48⁸¹](#). Darea de seamă la încetarea calității de tutore

Secțiunea a 4-a

Dispoziții comune privind tutela și curatela minorilor și măsurile de ocrotire

§1. Autoritatea tutelară

[Articolul 48⁸²](#). Autoritatea tutelară și competența în domeniul măsurilor de ocrotire

[Articolul 48⁸³](#). Procedura aplicabilă autorității tutelare

[Articolul 48⁸⁴](#). Audierea persoanei ocrotite

[Articolul 48⁸⁵](#). Audierea persoanei ocrotite la locul aflării

[Articolul 48⁸⁶](#). Dezbaterile în contradictoriu a chestiunii

[Articolul 48⁸⁷](#). Dreptul la asistență juridică

[Articolul 48⁸⁸](#). Audierea altor persoane

[Articolul 48⁸⁹](#). Efectuarea constatărilor

[Articolul 48⁹⁰](#). Consultarea dosarului personal

[Articolul 48⁹¹](#). Decizia autorității tutelare

§2. Consiliul de familie

[Articolul 48⁹²](#). Convocarea consiliului de familie

[Articolul 48⁹³](#). Ședința consiliului de familie

[Articolul 48⁹⁴](#). Adoptarea deciziei consiliului de familie fără convocarea în ședință (prin corespondență)

[Articolul 48⁹⁵](#). Adoptarea deciziei de către consiliul de familie

[Articolul 48⁹⁶](#). Secretul ședințelor consiliului de familie

[Articolul 48⁹⁷](#). Întocmirea deciziei consiliului de familie

[Articolul 48⁹⁸](#). Opoziția autorității tutelare

§3. Contestarea deciziilor autorității tutelare și ale consiliului de familie

[Articolul 48⁹⁹](#). Contestarea în instanța de judecată

[Articolul 48¹⁰⁰](#). Persoanele care au dreptul de a depune contestație

Secțiunea a 5-a

Declararea persoanei dispărute fără veste sau decedate”.

[Articolul 49](#). Declararea persoanei dispărută fără veste

[Articolul 50](#). Protecția bunurilor celui dispărut fără veste

[Articolul 51](#). Efectele apariției persoanei declarate dispărută fără veste

[Articolul 52](#). Declararea persoanei decedată

[Articolul 53.](#) Efectele apariției persoanei declarate decedată

[Articolul 54.](#) Înregistrarea de stat a actelor de stare civilă

Capitolul II PERSOANA JURIDICĂ

Secțiunea 1 Dispoziții generale

[Articolul 55.](#) Noțiunea de persoană juridică

[Articolul 56.](#) Regimul juridic aplicabil persoanelor juridice străine

[Articolul 57.](#) Tipurile de persoane juridice

[Articolul 58.](#) Persoanele juridice de drept public

[Articolul 59.](#) Persoane juridice de drept privat

[Articolul 60.](#) Capacitatea de folosință a persoanei juridice

[Articolul 61.](#) Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice

[Articolul 62.](#) Actele de constituire ale persoanei juridice

[Articolul 63.](#) Înregistrarea de stat a persoanei juridice

[Articolul 64.](#) Publicitatea registrelor de stat ale persoanelor juridice

[Articolul 65.](#) Durata persoanei juridice

[Articolul 66.](#) Denumirea persoanei juridice

[Articolul 67.](#) Sediul persoanei juridice

[Articolul 68.](#) Răspunderea persoanei juridice

[Articolul 69.](#) Reorganizarea persoanei juridice

[Articolul 70.](#) Succesiunea de drept în cazul reorganizării persoanelor juridice

[Articolul 71.](#) Actul de transmitere și bilanțul de repartitie

[Articolul 72.](#) Garantarea drepturilor creditorilor persoanei juridice în cazul reorganizării ei

[Articolul 73.](#) Fuziunea persoanelor juridice

[Articolul 74.](#) Proiectul contractului de fuziune

[Articolul 75.](#) Hotărîrea de fuziune

[Articolul 76.](#) Cererea de înregistrare a fuziunii

[Articolul 77.](#) Înregistrarea fuziunii

[Articolul 78.](#) Efectele fuziunii

[Articolul 79.](#) Dezmembrarea persoanei juridice

[Articolul 80.](#) Proiectul dezmembrării

[Articolul 81.](#) Aprobarea proiectului dezmembrării

[Articolul 82.](#) Cererea de înregistrare a dezmembrării

[Articolul 83.](#) Înregistrarea dezmembrării

[Articolul 84.](#) Efectele dezmembrării

[Articolul 85.](#) Transformarea persoanei juridice

[Articolul 86.](#) Dizolvarea persoanei juridice

[Articolul 87.](#) Dizolvarea persoanei juridice de către instanța de judecată

[Articolul 88.](#) Administrarea fiduciară

[Articolul 89.](#) Înregistrarea dizolvării

[Articolul 90.](#) Lichidatorul persoanei juridice

[Articolul 91.](#) Informarea creditorilor

[Articolul 92.](#) Termenul de înaintare și modul de admitere a creanțelor

[Articolul 93.](#) Bilanțul de lichidare

[Articolul 94.](#) Protecția drepturilor debitorilor

[Articolul 94¹.](#) Lichidarea patrimoniului societății dizolvate

[Articolul 95.](#) Executarea creanțelor creditorilor

[Articolul 96.](#) Repartizarea activelor persoanelor juridice cu scop lucrativ

[Articolul 97.](#) Repartizarea activelor persoanelor juridice cu scop nelucrativ
[Articolul 98.](#) Termenul de repartizare a activelor
[Articolul 99.](#) Radierea persoanei juridice din registru
[Articolul 100.](#) Redeschiderea procedurii de lichidare
[Articolul 101.](#) Insolvabilitatea persoanei juridice
[Articolul 102.](#) Filialele persoanei juridice
[Articolul 103.](#) Reprezentanța
[Articolul 104.](#) Dispoziții generale cu privire la uniunea persoanelor juridice
[Articolul 105.](#) Publicațiile persoanei juridice

Secțiunea a 2-a Societățile comerciale

§ 1. Dispoziții comune

[Articolul 106.](#) Dispoziții generale cu privire la societățile comerciale
[Articolul 107.](#) Constituirea societății comerciale
[Articolul 108.](#) Actul de constituire al societății comerciale
[Articolul 109.](#) Înregistrarea de stat a societății comerciale
[Articolul 110.](#) Nulitatea societății comerciale
[Articolul 111.](#) Efectele declarării nulității societății comerciale
[Articolul 112.](#) Formarea capitalului social al societății comerciale
[Articolul 113.](#) Aportul la capitalul social al societății comerciale
[Articolul 114.](#) Aportul în natură la capitalul social al societății comerciale
[Articolul 115.](#) Drepturile membrului societății comerciale
[Articolul 116.](#) Obligațiile membrului societății comerciale
[Articolul 117.](#) Societățile comerciale afiliate
[Articolul 118.](#) Întreprinderea în posesiune majoritară și întreprinderea cu participațiune majoritară
[Articolul 119.](#) Întreprinderea dependentă și întreprinderea dominantă
[Articolul 120.](#) Concernul și întreprinderea concernului

§ 2. Societatea în nume colectiv

[Articolul 121.](#) Dispoziții generale cu privire la societatea în nume colectiv
[Articolul 122.](#) Actul de constituire al societății în nume colectiv
[Articolul 123.](#) Conducerea societății în nume colectiv
[Articolul 124.](#) Administrarea societății în nume colectiv
[Articolul 125.](#) Reprezentarea societății în nume colectiv
[Articolul 126.](#) Lipsirea și renunțarea la dreptul de administrare și de reprezentare a societății în nume colectiv
[Articolul 127.](#) Repartizarea veniturilor și pierderilor societății în nume colectiv
[Articolul 128.](#) Răspunderea membrilor societății în nume colectiv pentru obligațiile ei
[Articolul 129.](#) Modificarea componenței membrilor societății în nume colectiv
[Articolul 130.](#) Retragerea membrului din societatea în nume colectiv
[Articolul 131.](#) Efectele retragerii membrului din societatea în nume colectiv
[Articolul 132.](#) Decesul sau reorganizarea membrului societății în nume colectiv
[Articolul 133.](#) Urmărirea participațiunii membrului din capitalul social al societății în nume colectiv
[Articolul 134.](#) Dizolvarea societății în nume colectiv
[Articolul 135.](#) Reorganizarea societății în nume colectiv

§ 3. Societatea în comandită

[Articolul 136.](#) Dispoziții generale cu privire la societatea în comandită
[Articolul 137.](#) Actul de constituire al societății în comandită

- [Articolul 138.](#) Conducerea administrativă și reprezentarea societății în comandită
[Articolul 139.](#) Drepturile și obligațiile comanditarului
[Articolul 140.](#) Răspunderea în cazul acceptării calității de comanditar
[Articolul 141.](#) Reducerea participațiunii comanditarului
[Articolul 142.](#) Înstrăinarea participațiunii comanditarului
[Articolul 143.](#) Dizolvarea societății în comandită
[Articolul 144.](#) Reorganizarea societății în comandită

§ 4. Societatea cu răspundere limitată

- [Articolul 145.](#) Dispoziții generale cu privire la societatea cu răspundere limitată
[Articolul 146.](#) Actul de constituire al societății cu răspundere limitată
[Articolul 147.](#) Capitalul social al societății cu răspundere limitată
[Articolul 148.](#) Capitalul de rezervă al societății cu răspundere limitată
[Articolul 149.](#) Partea socială a asociatului societății cu răspundere limitată
[Articolul 150.](#) Partea socială a soților în societatea cu răspundere limitată
[Articolul 151.](#) Dobândirea de părți sociale proprii de către societatea cu răspundere limitată
[Articolul 152.](#) Înstrăinarea părții sociale în societatea cu răspundere limitată
[Articolul 153.](#) Urmărirea părții sociale de către creditorii asociatului
[Articolul 154.](#) Excluderea asociatului societății cu răspundere limitată
[Articolul 155.](#) Conducerea, administrarea și reprezentarea societății cu răspundere limitată

§ 5. Societatea pe acțiuni

- [Articolul 156.](#) Dispoziții generale cu privire la societatea pe acțiuni
[Articolul 157.](#) Actul de constituire al societății pe acțiuni
[Articolul 158.](#) Capitalul social al societății pe acțiuni
[Articolul 159.](#) Plasarea emisiunii suplimentare de acțiuni
[Articolul 160.](#) Capitalul de rezervă al societății pe acțiuni
[Articolul 161.](#) Acțiunile
[Articolul 162.](#) Dobândirea de acțiuni proprii (acțiunile de tezaur)
[Articolul 163.](#) Obligațiunile
[Articolul 164.](#) *Abrogat*
[Articolul 165.](#) *Abrogat*
[Articolul 166.](#) Dreptul de înstrăinare a acțiunii și obligația de răscumpărare
[Articolul 167.](#) Drepturile suplimentare ale acționarilor care dețin 5% din acțiuni
[Articolul 168.](#) Drepturile suplimentare ale acționarilor care dețin 10% din acțiuni
[Articolul 169.](#) Conducerea, administrarea și reprezentarea societății pe acțiuni
[Articolul 170.](#) Asigurarea accesului acționarilor la informațiile societății pe acțiuni

Secțiunea a 3-a Cooperativele

- [Articolul 171.](#) Dispoziții generale cu privire la cooperative
[Articolul 172.](#) Statutul cooperativei
[Articolul 173.](#) Înregistrarea cooperativei
[Articolul 174.](#) Capitalul social al cooperativei
[Articolul 175.](#) Conducerea cooperativei
[Articolul 176.](#) Dobândirea calității de membru
[Articolul 177.](#) Încetarea calității de membru al cooperativei și restituirea participațiunii
[Articolul 178.](#) Reorganizarea și lichidarea cooperativei

Secțiunea a 4-a Întreprinderile de stat și întreprinderile municipale

[Articolul 179.](#) Întreprinderile de stat și întreprinderile municipale

Secțiunea a 5-a Organizațiile necomerciale

[Articolul 180.](#) Dispoziții generale cu privire la organizațiile necomerciale

[Articolul 181.](#) Asociația

[Articolul 182.](#) Fundația

[Articolul 183.](#) Instituția

[Articolul 184.](#) Instituția publică

[Articolul 185.](#) Instituția privată

[Articolul 186.](#) Statutul organizației necomerciale

[Articolul 187.](#) Genurile de activitate ale organizațiilor necomerciale

[Articolul 188.](#) Activitatea economică a organizației necomerciale

[Articolul 189.](#) Conducerea, administrarea și reprezentarea organizației necomerciale

[Articolul 190.](#) Conflictul de interese

[Articolul 191.](#) Soluționarea conflictului de interese

Capitolul III

PARTICIPAREA REPUBLICII MOLDOVA ȘI A UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE LA RAPORTURILE REGLEMENTATE DE LEGISLAȚIA CIVILĂ

[Articolul 192.](#) Republica Moldova și unitățile ei administrativ-teritoriale ca subiecte de drept civil

[Articolul 193.](#) Modalitatea de participare a Republicii Moldova și a unităților ei administrativ-teritoriale la raporturile reglementate de legislația civilă

[Articolul 194.](#) Răspunderea civilă a Republicii Moldova și a unităților ei administrativ-teritoriale

TITLUL III

ACTUL JURIDIC ȘI REPREZENTAREA

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE CU PRIVIRE LA ACTUL JURIDIC

[Articolul 195.](#) Noțiunea actului juridic

[Articolul 196.](#) Actul juridic unilateral, bilateral și multilateral

[Articolul 197.](#) Actul juridic cu titlu gratuit și actul juridic cu titlu oneros

[Articolul 198.](#) Actele juridice de conservare, de administrare și de dispoziție

Capitolul II

CONDIȚIILE DE VALABILITATE ALE ACTULUI JURIDIC

[Articolul 199.](#) Consimțământul

[Articolul 200.](#) Momentul de producere a efectelor consimțământului

[Articolul 201.](#) Imposibilitatea determinării esenței consimțământului

[Articolul 202.](#) Acordul terțului la încheierea și executarea actului juridic

[Articolul 203.](#) Acordul prealabil pentru încheierea actului juridic

[Articolul 204.](#) Acordul ulterior pentru încheierea actului juridic

[Articolul 205.](#) Efectele actului de dispoziție al celui neîndreptățit

[Articolul 206.](#) Obiectul actului juridic

[Articolul 207.](#) Cauza actului juridic

[Articolul 208.](#) Forma actului juridic

[Articolul 209.](#) Forma verbală a actului juridic

[Articolul 210.](#) Forma scrisă a actului juridic

[Articolul 211.](#) Efectele nerespectării formei scrise a actului juridic

[Articolul 212.](#) Forma autentică a actului juridic

[Articolul 213.](#) Efectele nerespectării formei autentice

[Articolul 214.](#) Înregistrarea actului juridic

[Articolul 215.](#) Efectele eschivării de la înregistrarea actului juridic

Capitolul III NULITATEA ACTULUI JURIDIC

[Articolul 216.](#) Actele juridice nule și anulabile

[Articolul 217.](#) Nulitatea absolută a actului juridic

[Articolul 218.](#) Nulitatea relativă a actului juridic

[Articolul 219.](#) Efectele nulității actului juridic

[Articolul 220.](#) Nulitatea actului juridic ce contravine legii, ordinii publice sau bunelor moravuri

[Articolul 221.](#) Nulitatea actului juridic fictiv sau simulat

[Articolul 222.](#) Nulitatea actului juridic încheiat de o persoană în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară

[Articolul 223.](#) Nulitatea actului juridic încheiat de un minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani

[Articolul 224.](#) Nulitatea actului juridic încheiat de o persoană fără discernământ

[Articolul 225.](#) Menținerea actelor juridice încheiate de persoanele fără capacitate deplină de exercițiu sau fără discernământ

[Articolul 226.](#) Nulitatea actului juridic încheiat cu încălcarea limitei împuternicirilor

[Articolul 227.](#) Nulitatea actului juridic afectat de eroare

[Articolul 228.](#) Nulitatea actului juridic încheiat prin dol

[Articolul 229.](#) Nulitatea actului juridic încheiat prin violență

[Articolul 230.](#) Nulitatea actului juridic încheiat prin leziune

[Articolul 231.](#) Nulitatea actului juridic încheiat în urma înțelegerii dolosive dintre reprezentantul unei părți și cealaltă parte

[Articolul 232.](#) Nulitatea actului juridic încheiat cu încălcarea interdicției de a dispune de un bun

[Articolul 233.](#) Termenul înaintării acțiunii privind anularea actului juridic

Capitolul IV ACTELE JURIDICE ÎNCHEIATE SUB CONDIȚIE

[Articolul 234.](#) Actul juridic încheiat sub condiție

[Articolul 235.](#) Condiția nulă

[Articolul 236.](#) Condiția pozitivă

[Articolul 237.](#) Condiția negativă

[Articolul 238.](#) Inadmisibilitatea influenței asupra realizării condiției

[Articolul 239.](#) Actul juridic încheiat sub condiție suspensivă

[Articolul 240.](#) Actul juridic încheiat sub condiție rezolutorie

[Articolul 241.](#) Buna-credință la survenirea condiției

Capitolul V REPREZENTAREA ȘI PROCURA

[Articolul 242.](#) Reprezentarea

[Articolul 243.](#) Reprezentantul limitat în capacitatea de exercițiu

[Articolul 244.](#) Substituirea reprezentantului

[Articolul 245.](#) Viciile de consimțământ, obligația cunoașterii

[Articolul 246.](#) Împuterniciri de reprezentare

[Articolul 247.](#) Durata împuternicirilor

[Articolul 248.](#) Modificarea sau retragerea împuternicirilor

[Articolul 249.](#) Încheierea actului juridic fără împuterniciri de reprezentare

[Articolul 250.](#) Răspunderea reprezentantului care a acționat fără împuterniciri

[Articolul 251.](#) Actul juridic încheiat cu sine (contrapartida)

[Articolul 252.](#) Procura

[Articolul 253.](#) Procura de substituire

[Articolul 254.](#) Termenul procurii

- [Articolul 255.](#) Încetarea valabilității procurii
[Articolul 256.](#) Informarea despre anularea și încetarea valabilității procurii
[Articolul 257.](#) Efectele încetării valabilității procurii
[Articolul 258.](#) Reprezentarea comercială

TITLUL IV TERMENELE

Capitolul I CALCULAREA TERMENULUI

- [Articolul 259.](#) Instituirea termenului
[Articolul 260.](#) Modul de stabilire a termenului
[Articolul 261.](#) Începutul curgerii termenului
[Articolul 262.](#) Diferitele modalități ale termenului
[Articolul 263.](#) Calcularea termenelor de un an și de o lună
[Articolul 264.](#) Expirarea termenului
[Articolul 265.](#) Expirarea termenului într-o zi de odihnă
[Articolul 266.](#) Prelungirea termenului

Capitolul II PRESCRIȚIA EXTINGTIVĂ

- [Articolul 267.](#) Termenul general de prescripție extinctivă
[Articolul 268.](#) Termenele speciale de prescripție extinctivă
[Articolul 269.](#) Prescripția în cazul viciilor construcției
[Articolul 270.](#) Interzicerea modificării termenului de prescripție extinctivă sau a modului de calculare
[Articolul 271.](#) Aplicarea prescripției extinctive
[Articolul 272.](#) Începutul curgerii termenului de prescripție extinctivă
[Articolul 273.](#) Efectul asupra prescripției extinctive al cesiunii creanței sau al preluării datoriei
[Articolul 274.](#) Suspendarea curgerii termenului de prescripție extinctivă
[Articolul 275.](#) Suspendarea cursului prescripției extinctive în cazul raporturilor familiale
[Articolul 276.](#) Suspendarea prescripției în cazul administrării bunurilor unei alte persoane
[Articolul 277.](#) Întreruperea cursului prescripției extinctive
[Articolul 278.](#) Cursul prescripției în cazul scoaterii cererii de pe rol
[Articolul 279.](#) Repunerea în termenul de prescripție extinctivă
[Articolul 280.](#) Pretențiile imprescriptibile extintiv
[Articolul 281.](#) Executarea obligațiilor după expirarea termenului de prescripție extinctivă
[Articolul 282.](#) Efectele prescripției în cazul drepturilor garantate
[Articolul 283.](#) Prescripția prestațiilor suplimentare

- [Articolele 284 - 511.](#) **CARTEA A DOUA – Drepturile reale**
[Articolele 512 - 1431.](#) **CARTEA A TREIA – Obligațiile**
[Articolele 1432 - 1575.](#) **CARTEA A PATRA – Dreptul succesorial**
[Articolele 1576 - 1624.](#) **CARTEA A CINCEA – Dreptul internațional privat**

*Notă: În textul actelor normative adoptate de Parlament:
cuvintele „limba moldovenească”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „limba română” la forma gramaticală corespunzătoare;
cuvintele „limba de stat”, „limba oficială” și „limba maternă”, la orice formă gramaticală, în cazul în care se are în vedere limba de stat a Republicii Moldova, se substituie cu cuvintele „limba română” la forma gramaticală corespunzătoare, conform Legii nr.52 din 16.03.2023, în vigoare 24.03.2023*

Notă: În textul codului cuvintele “titlu de valoare” se înlocuiesc cu cuvintele “valoare mobilă” conform [Legii nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008

Parlamentul adoptă prezentul cod.

TITLUL I DISPOZIȚII COMUNE

Capitolul I LEGISLAȚIA CIVILĂ

Articolul 1. Bazele legislației civile

(1) Legislația civilă este întemeiată pe recunoașterea egalității participanților la raporturile reglementate de ea, inviolabilității proprietății, libertății contractuale, inadmisibilității imixtiunii în afacerile private, necesității de realizare liberă a drepturilor civile, de garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată și de apărare judiciară a lor.

(2) Persoanele fizice și juridice sînt libere să stabilească pe bază de contract drepturile și obligațiile lor, orice alte condiții contractuale, dacă acestea nu contravin legii.

(3) Drepturile civile pot fi limitate prin lege organică doar în temeiurile prevăzute de [Constituția Republicii Moldova](#).

Articolul 2. Raporturile reglementate de legislația civilă

(1) Legislația civilă determină statutul juridic al participanților la circuitul civil, temeiurile apariției dreptului de proprietate și modul de exercitare a acestuia, reglementează obligațiile contractuale și de altă natură, alte raporturi patrimoniale și personale nepatrimoniale conexe lor.

(2) Raporturile familiale, locative, raporturile de muncă, de exploatare a resurselor naturale și de protecție a mediului înconjurător, ce corespund prevederilor alin.(1), sînt reglementate de prezentul cod și de alte legi.

(3) Raporturile privind realizarea și apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, a altor valori nepatrimoniale sînt reglementate de prezentul cod și de alte legi.

(4) Subiecte ale raporturilor juridice civile sînt persoanele fizice și juridice, cele care practică, precum și cele care nu practică activitate de întreprinzător.

Articolul 2¹. Consumatorul și profesionistul

(1) Are calitatea de consumator orice persoană fizică care, în cadrul unui raport juridic civil, acționează predominant în scopuri ce nu țin de activitatea de întreprinzător sau profesională. Persoana fizică nu are calitatea de consumator dacă cealaltă parte a raportului juridic civil nu are calitatea de profesionist.

(2) Are calitatea de profesionist orice persoană fizică sau juridică de drept public sau de drept privat care, în cadrul unui raport juridic civil, acționează în scopuri ce țin de activitatea de întreprinzător sau profesională, chiar dacă persoana nu are scopul de a obține un profit din această activitate.

(3) Persoana care, într-un raport juridic civil, corespunde atât dispozițiilor alin.(1), cît și dispozițiilor alin.(2) se consideră consumator dacă recunoașterea acestei calități îi oferă o anumită protecție juridică, iar în celelalte cazuri persoana se consideră profesionist.

[Art.2¹ introdus prin [Legea nr.200 din 28.07.2016](#), în vigoare 30.03.2017]

Articolul 3. Legislația civilă

(1) Legislația civilă constă în prezentul cod, în alte legi, în ordonanțe ale Guvernului și în acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile prevăzute la art.2 și care trebuie să fie în concordanță cu [Constituția Republicii Moldova](#).

(2) Actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor civile doar în cazurile în care sînt emise în temeiul legii și nu contravin ei.

Articolul 4. Uzanța

(1) Uzanța reprezintă o normă de conduită care, deși neconsfințită de legislație, este general recunoscută și aplicată pe parcursul unei perioade îndelungate într-un anumit domeniu al raporturilor civile.

(2) Uzanța se aplică numai dacă nu contravine legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

Articolul 5. Analogia legii și analogia dreptului

(1) În cazul nereglementării prin lege ori prin acord al părților și lipsei de uzanțe, raporturilor prevăzute la art.2 li se aplică, dacă aceasta nu contravine esenței lor, norma legislației civile care reglementează raporturi similare (analogia legii).

(2) Dacă aplicarea analogiei legii este imposibilă, drepturile și obligațiile părților se determină în funcție de principiile generale și de sensul legislației civile (analogia dreptului).

(3) Nu se admite aplicarea prin analogie a normelor care limitează drepturile civile sau care stabilesc răspundere civilă.

(4) Instanța de judecată nu este în drept să refuze înfăptuirea justiției în cauzele civile pe motivul că norma juridică lipsește sau că este neclară.

Articolul 6. Acțiunea în timp a legii civile

(1) Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

(2) Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

(3) De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel.

(4) În cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel.

(5) În situațiile prevăzute la alin.(4), dispozițiile legii noi se aplică modalităților de exercitare a drepturilor sau de executare a obligațiilor, precum și de înstrăinare, preluare, transformare sau de stingere a acestora. De asemenea, dacă legea nouă nu prevede altfel, clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispozițiilor ei imperative sînt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic.

Articolul 7. Legislația civilă și tratatele internaționale

Dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte dispoziții decît cele prevăzute de legislația civilă, se vor aplica dispozițiile tratatului internațional.

Capitolul II

APARIȚIA DREPTURILOR ȘI OBLIGAȚIILOR CIVILE. EXERCITAREA ȘI APĂRAREA DREPTURILOR CIVILE

Articolul 8. Temeiurile apariției drepturilor și obligațiilor civile

(1) Drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar:

- a) din contracte și din alte acte juridice;
- b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;
- c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi și obligații;
- d) în urma creării și dobîndirii de patrimoniu în temeiuri neinterzise de lege;
- e) în urma elaborării de lucrări științifice, creării de opere literare, de artă, în urma invențiilor și altor rezultate ale activității intelectuale;
- f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;
- g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;
- h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legislația leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

Articolul 9. Exercițarea drepturilor și executarea obligațiilor

(1) Persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă pînă la proba contrară.

(2) Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Articolul 10. Apărarea judiciară a drepturilor civile

(1) Apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

(2) Modul de aplanare a litigiului dintre părți pînă la adresare în instanță de judecată poate fi prevăzut prin lege sau contract.

(3) Apărarea drepturilor civile pe cale administrativă se face doar în cazurile prevăzute de lege. Hotărîrea emisă pe cale administrativă poate fi atacată în instanță de judecată.

Articolul 11. Metodele de apărare a drepturilor civile

Apărarea dreptului civil se face prin:

- a) recunoașterea dreptului;
- b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;
- c) recunoașterea nulității actului juridic;
- d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;
- e) impunerea la executarea obligației în natură;
- f) autoapărare;
- g) repararea prejudiciilor;
- h) încasarea clauzei penale;
- i) repararea prejudiciului moral;
- j) desființarea sau modificarea raportului juridic;
- k) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;
- l) alte căi prevăzute de lege.

Articolul 12. Declararea nulității actului ce contravine legii emis de o autoritate publică

(1) Actul, emis de o autoritate publică, ce încalcă drepturile și interesele civile ocrotite de lege ale unei persoane fizice sau juridice va fi declarat de către instanța de judecată nul din momentul adoptării lui.

(2) În cazurile recunoașterii de către instanța de judecată a actului, prevăzut la alin.(1), ca fiind nul, dreptul încălcat este pasibil de restabilire sau apărare prin alte metode prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Articolul 13. Autoapărarea

(1) Nu sînt ilicite acțiunile persoanei care, în scopul autoapărării, ia, sustrage, distruge sau deteriorează un bun sau, în același scop, reține persoana obligată care ar putea să se ascundă, sau înlătură rezistența celui obligat să tolereze acțiunea dacă nu se poate obține asistența organelor competente și dacă, fără o intervenție imediată, există pericolul ca realizarea dreptului să devină imposibilă sau substanțial îngreuiată.

(2) Autoapărarea nu trebuie să depășească limitele necesare înlăturării pericolului.

(3) În cazul deposedării de bunuri, trebuie să se solicite imediat sechestrarea acestora dacă nu este obținută executarea silită.

(4) Dacă este reținută, persoana obligată trebuie să fie adusă imediat în fața autorității competente.

(5) Persoana care a săvîrșit una dintre acțiunile prevăzute la alin.(1), presupunînd în mod eronat că are dreptul la autoapărare, este obligată să repare prejudiciul cauzat celeilalte părți, chiar dacă eroarea nu se datorează culpei sale.

Articolul 14. Repararea prejudiciilor

(1) Persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel.

(2) Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

(3) Dacă cel care a lezat o persoană într-un drept al ei obține ca urmare venituri, persoana lezată este în drept să ceară, pe lîngă reparația prejudiciilor, partea din venit rămasă după reparație.

Articolul 15. Apărarea drepturilor personale nepatrimoniale

Drepturile personale nepatrimoniale și alte valori nemateriale sînt apărute în cazurile și în modul prevăzut de prezentul cod și de alte legi, în limita în care folosirea modalităților de apărare a drepturilor civile reiese din esența dreptului încălcat și din caracterul consecințelor acestei încălcări.

Articolul 16. Apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale

(1) Orice persoană are dreptul la respectul onoarei, demnității și reputației sale profesionale.

(2) Orice persoană este în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională dacă cel care a răspîndit-o nu dovedește că ea corespunde realității.

(3) La cererea persoanelor interesate, se admite apărarea onoarei și demnității unei persoane fizice și după moartea acesteia.

(4) Dacă informația care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională este răspîndită printr-un mijloc de informare în masă, instanța de judecată îl obligă să publice o

dezmințire la aceeași rubrică, pagină, în același program sau ciclu de emisiuni în cel mult 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărârii judecătorești.

(5) În cazul în care un document emis de o organizație conține informații care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională, instanța de judecată o obligă să înlocuiască documentul.

(6) În alte cazuri decât cele prevăzute la alin.(4) și (5), modalitatea de dezmințire a informațiilor care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională se stabilește de către instanța de judecată.

(7) Persoana lezată în drepturile și interesele sale, ocrotite de lege, prin publicațiile unui mijloc de informare în masă, este în drept să publice replica sa în respectivul mijloc de informare în masă pe contul acestuia.

(8) Orice persoană în a cărei privință a fost răspîndită o informație ce îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională este în drept, pe lângă dezmințire, să ceară repararea prejudiciului material și moral cauzat astfel. Cuantumul despăgubirilor pentru prejudiciul moral trebuie să fie rezonabil și să se determine ținîndu-se cont de:

- a) caracterul informațiilor răspîndite;
- b) sfera de răspîndire a informațiilor;
- c) impactul social asupra persoanei;
- d) gravitatea și întinderea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate;
- e) proporționalitatea între acordarea despăgubirilor și gradul în care reputația a fost lezată;
- f) gradul de vinovăție al autorului prejudiciului;
- g) măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate;
- h) publicarea rectificării, replicii sau dezmințirii pînă la pronunțarea hotărârii judecătorești;
- i) alte circumstanțe relevante pentru cazul dat.

(9) Dacă identificarea persoanei care a difuzat informația ce lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională a unei alte persoane este imposibilă, aceasta din urmă este în drept să adreseze în instanță de judecată o cerere în vederea declarării informației răspîndite ca fiind neveridică.

[Art.16 completat prin [Legea nr.262-XVI din 28.07.2006](#), în vigoare 11.08.2006]

TITLUL II PERSOANELE

Capitolul I PERSOANA FIZICĂ

Secțiunea 1 Dispoziții generale

[Denumirea secțiunii 1-a introdusă prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 17. Noțiunea de persoană fizică

Persoană fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi și de obligații civile.

Articolul 18. Capacitatea de folosință a persoanei fizice

(1) Capacitatea de a avea drepturi și obligații civile (capacitatea de folosință) se recunoaște în egală măsură tuturor persoanelor fizice.

(2) Capacitatea de folosință a persoanei fizice apare în momentul nașterii și încetează odată cu moartea.

(3) Dreptul la moștenire a persoanei fizice apare la concepțiune dacă se naște vie.

Articolul 19. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice

Capacitate de exercițiu este aptitudinea persoanei de a dobândi prin fapta proprie și de a exercita drepturi civile, de a-și asuma personal obligații civile și de a le executa.

Articolul 20. Capacitatea deplină de exercițiu a persoanei fizice

(1) Capacitatea deplină de exercițiu începe la data când persoana fizică devine majoră, adică la împlinirea vârstei de 18 ani.

(2) Minorul dobândește prin căsătorie capacitate deplină de exercițiu. Desfacerea căsătoriei nu afectează capacitatea deplină de exercițiu a minorului. În cazul declarării nulității căsătoriei, instanța de judecată îl poate lipsi pe soțul minor de capacitatea deplină de exercițiu din momentul stabilit de ea.

(3) Minorul care a atins vârsta de 16 ani poate fi recunoscut ca având capacitate de exercițiu deplină dacă lucrează în baza unui contract de muncă sau, cu acordul părinților, adoptatorilor sau curatorului, practică activitate de întreprinzător. Atribuirea capacității depline de exercițiu unui minor (emancipare) se efectuează prin hotărâre a autorității tutelare, cu acordul ambilor părinți, adoptatorilor sau curatorului, iar în lipsa unui astfel de acord, prin hotărâre judecătorească.

Articolul 21. Capacitatea de exercițiu a minorului care a împlinit vârsta de 14 ani

(1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani încheie acte juridice cu încuviințarea părinților, adoptatorilor sau a curatorului, iar în cazurile prevăzute de lege, și cu încuviințarea autorității tutelare.

(2) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are dreptul fără consimțământul părinților, adoptatorilor sau al curatorului:

- a) să dispună de salariu, bursă sau de alte venituri rezultate din activități proprii;
- b) să exercite dreptul de autor asupra unei lucrări științifice, literare sau de artă, asupra unei invenții sau unui alt rezultat al activității intelectuale apărute de lege;
- c) să facă depuneri în instituțiile financiare și să dispună de aceste depuneri în conformitate cu legea;
- d) să încheie actele juridice prevăzute la art.22 alin.(2).

(3) Din motive întemeiate minorul poate fi limitat de instanța de judecată, la cererea părinților, adoptatorilor sau a curatorului ori a autorității tutelare, în drepturile prevăzute la alin.(2) lit.a) și b).

(4) Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani poate deveni membru de cooperativă.

Articolul 22. Capacitatea de exercițiu a minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani

(1) Toate actele juridice pentru și în numele minorului până la împlinirea vârstei de 14 ani pot fi încheiate doar de părinți, adoptatori sau tutore, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Minorul în vârstă de la 7 la 14 ani este în drept să încheie de sine stătător:

- a) acte juridice curente de mică valoare care se execută la momentul încheierii lor;
- b) acte juridice de obținere gratuită a unor beneficii care nu necesită autentificare notarială sau înregistrarea de stat a drepturilor apărute în temeiul lor;
- c) acte de conservare.

Articolul 22¹. Restricții la încheierea actelor juridice în numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu

(1) Actele juridice prevăzute la art.48⁷⁵ alin.(1), încheiate în numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu, produc efecte juridice doar după autorizarea de către

consiliul de familie sau, în absența acestuia, de către autoritatea tutelară. Dispozițiile art.48⁷⁵ alin.(2)–(5), art.48⁸⁴–48⁹¹, art.48⁹⁹ și art.48¹⁰⁰ se aplică în mod corespunzător.

(2) În numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu nu se pot încheia, sub sancțiunea nulității absolute, actele juridice prevăzute la art.48⁷⁶.

[Art.22¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 22². Regimul mijloacelor bănești ale minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu

(1) Operațiunile de încasare, de plată și de administrare a mijloacelor bănești efectuate în numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu se fac exclusiv prin contul deschis pe numele acestuia, dacă legea nu prevede altfel pentru anumite categorii de plăți.

(2) Consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate prescrie ca o anumită sumă de bani care aparține minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu să fie depusă pe un cont special al acestuia, de pe care se vor efectua extrageri doar cu autorizarea consiliului de familie sau, în absența acestuia, a autorității tutelare. Dispozițiile prezentului alineat nu se aplică în cazul executării silite asupra mijloacelor bănești ale minorului.

(3) Consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară este obligată să ia toate măsurile necesare pentru a aduce la cunoștința instituției la care este deschis contul pe numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu despre regimul special instituit conform alin.(2).

[Art.22² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 23. Inadmisibilitatea lipirii și limitării capacității de folosință și de exercițiu

(1) Capacitatea civilă este recunoscută în măsură egală tuturor persoanelor, indiferent de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, grad de cultură sau de alte criterii similare.

(2) Persoana fizică nu poate fi lipsită de capacitate de folosință.

(3) Nimeni nu poate fi limitat în capacitate de folosință și în capacitate de exercițiu decât în cazul și în modul prevăzut de lege.

(4) Renunțarea totală sau parțială a unei persoane fizice la capacitatea de folosință sau la capacitatea de exercițiu, alte acte juridice îndreptate spre limitarea persoanei în capacitatea de folosință sau de exercițiu sînt nule.

Articolul 24. Instituirea măsurii de ocrotire judiciară

(1) În condițiile prezentului cod, în privința persoanei fizice care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate fi instituită, prin hotărîre judecătorească, măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei, a ocrotirii provizorii sau a tutelei.

(2) În toate situațiile, persoana în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară este în drept să încheie de sine stătător actele juridice prevăzute la art.22 alin.(2).

[Art.24 în redacția [Legii nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 25. Ineficiența actului juridic la care este parte un minor sau o persoană supusă unei măsuri de ocrotire judiciare, încheiat fără încuviințarea ori autorizarea necesară

(1) Actul juridic la care este parte un minor care a împlinit vârsta de 14 ani și care nu are capacitate deplină de exercițiu sau o persoană în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară, încheiat fără încuviințarea părintelui, a adoptatorului, a curatorului, a tutorelui ori a altui ocrotitor sau fără autorizarea consiliului de familie ori a instanței de judecată, necesare potrivit legii, nu produce efecte juridice decât după încuviințarea sau, după caz, autorizarea corespunzătoare.

(2) Persoana cu capacitate deplină de exercițiu este obligată să repare prejudiciul cauzat celeilalte părți dacă se demonstrează că a știut sau trebuia să știe despre temeiul de ineficiență.

(3) După ce minorul sau persoana supusă unei măsuri de ocrotire judiciare a dobândit capacitate deplină de exercițiu, actul juridic încheiat în condițiile alin.(1) produce efecte juridice doar dacă este confirmat de acesta.

[Art.25 în redacția [Legii nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 26. Activitatea de întreprinzător a persoanei fizice

(1) Persoana fizică are dreptul să practice activitate de întreprinzător, fără a constitui o persoană juridică, din momentul înregistrării de stat în calitate de întreprinzător individual sau în alt mod prevăzut de lege.

(2) Persoana care practică activitate de întreprinzător fără înregistrare de stat nu poate invoca lipsa calității de întreprinzător.

(3) Asupra activității de întreprinzător desfășurate fără constituirea de persoană juridică se aplică regulile care reglementează activitatea persoanelor juridice cu scop lucrativ dacă din lege sau din esența raporturilor juridice nu rezultă altfel.

Articolul 27. Răspunderea patrimonială a persoanei fizice

Persoana fizică răspunde pentru obligațiile sale cu tot patrimoniul său, cu excepția bunurilor care, conform legii, nu pot fi urmărite.

Articolul 28. Numele persoanei fizice

(1) Orice persoană fizică are dreptul la numele stabilit sau dobândit potrivit legii.

(2) Numele cuprinde numele de familie și prenumele, iar în cazul prevăzut de lege, și patronimicul.

(3) Numele de familie se dobândește prin efectul filiației și se modifică prin efectul schimbării stării civile, în condițiile prevăzute de lege.

(4) Prenumele se stabilește la data înregistrării nașterii, în baza declarației de naștere.

Articolul 29. Utilizarea numelui

(1) Orice persoană are dreptul la respectul numelui său.

(2) Persoana fizică dobândește și exercită drepturile și execută obligațiile în numele său.

(3) Cel care utilizează numele altuia este răspunzător de toate confuziile sau prejudiciile care rezultă. Atît titularul numelui, cît și soțul sau rudele lui apropiate pot să se opună acestei utilizări și să ceară repararea prejudiciului.

(4) Persoana fizică este obligată să ia măsuri pentru avizarea debitorilor și creditorilor săi despre schimbarea numelui și poartă răspundere pentru prejudiciile cauzate prin nerespectarea acestei obligații.

Articolul 30. Domiciliul și reședința

(1) Domiciliul persoanei fizice este locul unde aceasta își are locuința statornică sau principală. Se consideră că persoana își păstrează domiciliul atîta timp cît nu și-a stabilit un altul.

(2) Reședința persoanei fizice este locul unde își are locuința temporară sau secundară.

(3) Persoana al cărei domiciliu nu poate fi stabilit cu certitudine se consideră domiciliată la locul reședinței sale.

(4) În lipsă de reședință, persoana este considerată că domiciliază la locul unde se găsește, iar dacă acesta nu se cunoaște, la locul ultimului domiciliu.

Articolul 31. Domiciliul minorului și al persoanei lipsite de capacitate de exercițiu

(1) Domiciliul minorului în vîrstă de pînă la 14 ani este la părinții săi sau la acel părinte la care locuiește permanent.

(2) Domiciliul minorului dat în plasament de instanța de judecată unui terț rămîne la părinții săi. În cazul în care aceștia au domiciliu separat și nu se înțeleg la care dintre ei minorul va avea domiciliul, asupra acestuia decide instanța de judecată.

(3) Instanța de judecată poate, în mod excepțional, avînd în vedere interesul suprem al minorului, să-i stabilească domiciliul la bunici sau la alte rude ori persoane de încredere, cu consimțămîntul acestora, ori la o instituție de ocrotire.

(4) Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul din părinți îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, este la reprezentantul legal.

(5) Domiciliul minorului aflat în dificultate, în cazurile prevăzute prin lege, se află la familia sau la persoanele cărora le-a fost dat în plasament ori încredințat.

(6) Domiciliul persoanei lipsite de capacitate de exercițiu este la reprezentantul ei legal.

Secțiunea a 2-a

Tutela și curatela minorilor

[Denumirea secțiunii 2-a introdusă prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 32. Temeiurile instituirii tutelei și curatelei asupra minorilor

(1) Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică tutelei și curatelei instituite asupra minorilor aflați în una dintre situațiile prevăzute la alin.(2), cu excepția cazului în care aceștia au dobîndit capacitate deplină de exercițiu.

(2) Tutela sau curatela asupra minorului se instituie în cazul în care acestuia i s-a atribuit statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau statut de copil rămas fără ocrotire părintească.

(3) Dacă, în cazurile prevăzute la alin.(2), minorul a fost plasat în serviciul de plasament de tip familial sau de plasament de tip rezidențial, atribuțiile de tutore sau, după caz, curator asupra minorului sînt exercitate de instituția în care acesta a fost plasat, cu excepția cazului în care minorul are tutore sau curator.

[Art.32 în redacția [Legii nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 33. Tutela minorului

(1) Tutela se instituie asupra minorilor în vîrstă de pînă la 14 ani.

(2) Tutorele este reprezentantul legal al persoanei care se află sub tutelă și încheie fără mandat în numele și în interesul ei actele juridice necesare.

(3) Dispozițiile art.48⁵¹ se aplică în mod corespunzător.

[Art.33 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 34. Curatela minorului

(1) Curatela se instituie asupra minorilor cu vîrstă cuprinsă între 14 și 18 ani.

(2) Curatorul își dă încuviințarea la încheierea actelor juridice pe care persoana fizică ce se află sub curatelă nu are dreptul să le încheie de sine stătător.

(3) Curatorul ajută persoana care se află sub curatelă în realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor și o protejează împotriva abuzurilor unor terți.

(4) Dispozițiile art.48⁴⁴ se aplică în mod corespunzător.

[Art.34 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 35. Autoritățile tutelare

[Art.35 abrogat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 36. Instituirea tutelei și curatelei asupra minorului

(1) Autoritatea tutelară este obligată să hotărască asupra instituirii tutelei sau curatelei asupra minorului în termen de o lună de la data primirii informației despre necesitatea instituirii.

(2) Până la numirea tutorelui sau curatorului, atribuțiile lor sînt exercitate de autoritatea tutelară.

[Art.36 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 37. Obligația de informare despre minorii asupra cărora trebuie instituită tutela sau curatela

În termen de 5 zile de la data aflării că asupra minorului trebuie instituită tutela sau curatela, au obligația să înștiințeze autoritatea tutelară:

- a) cei apropiați minorului, precum și administratorul și locatarii casei în care locuiește;
- b) organul de stare civilă, în cazul înregistrării unui deces, precum și notarul public, în cazul deschiderii unei succesiuni;
- c) instanța judecătorească, lucrătorii procuraturii și ai poliției, în cazul pronunțării, aplicării sau executării unei sancțiuni privative de libertate;
- d) autoritățile administrației publice locale, instituțiile de ocrotire, precum și orice altă persoană.

[Art.37 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

[Art.37 modificat prin [Legea nr.80 din 05.05.2017](#), în vigoare 26.05.2017]

Articolul 38. Tutorele și curatorul minorului

(1) Poate fi tutore sau curator al minorului o singură persoană fizică ori soțul și soția împreună dacă nu se află în vreunul din cazurile de incompatibilitate prevăzute la alin.(4) și dacă au consimțit expres. Dispozițiile art.48⁴³ și 48⁴⁵ se aplică în mod corespunzător.

(2) Atribuțiile de tutore și curator asupra minorului internat în o instituție de asistență socială publică, de educație, de învățămînt, de tratament sau în o altă instituție similară sînt exercitate de aceste instituții, cu excepția cazului în care minorul are tutore sau curator.

(3) Cu excepția cazului prevăzut la art.38¹ alin.(7), tutorele și curatorul minorului sînt desemnați de autoritatea tutelară de la domiciliul sau reședința temporară a persoanei asupra căreia trebuie instituită tutela sau curatela, din oficiu sau la sesizarea persoanelor prevăzute la art.37.

(4) Nu poate fi tutore sau curator:

- a) minorul;
- b) persoana supusă unei măsuri de ocrotire judiciare;
- c) cel decăzut din drepturile părintești;
- d) cel declarat incapabil de a fi tutore sau curator din cauza stării de sănătate;
- e) cel căruia, din cauza exercitării necorespunzătoare a obligațiilor de adoptator, i s-a anulat adopția;
- f) cel căruia i s-a restrîns exercițiul unor drepturi politice sau civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărîre judecătorească, precum și cel cu rele purtări;
- g) cel ale cărui interese vin în conflict cu interesele minorului pus sub tutelă sau curatelă;
- h) cel înlăturat prin act autentic sau prin testament de către părintele care exercita singur, în momentul morții, ocrotirea părintească;
- i) cel căruia i s-a revocat calitatea de tutore, curator sau ocrotitor provizoriu din culpa sa;
- j) cel care se află în relații de muncă cu instituția în care este internată persoana asupra căreia se instituie tutela sau curatela.

[Art.38 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 38¹. Consiliul de familie al minorului

(1) Autoritatea tutelară, la instituirea tutelei sau a curatelei asupra minorului, poate institui și consiliul de familie al minorului dacă necesitatea de ocrotire a minorului ori consistența și valoarea patrimoniului justifică acest lucru și dacă componența familiei permite acest fapt.

(2) Membrii consiliului de familie sînt desemnați de către autoritatea tutelară pentru durata tutelei sau curatelei.

(3) Consiliul de familie al minorului este compus din cel puțin 3 membri cu drept de vot. Tutorele sau, după caz, curatorul este membru al consiliului din oficiu, fără drept de vot.

(4) Pot fi membri ai consiliului de familie rudele minorului, iar în absența acestora, alte persoane care manifestă interes pentru el și pentru bunăstarea acestuia.

(5) Autoritatea tutelară va depune eforturi ca ambele linii colaterale de rudenie să fie reprezentate în consiliul de familie.

(6) Autoritatea tutelară desemnează membrii consiliului de familie bazîndu-se pe dorințele și sentimentele exprimate de minorul care a împlinit vîrsta de 10 ani, pe relațiile sale obișnuite, pe interesul care îl manifestă candidații și eventualele recomandări ale rudelor.

(7) Consiliul de familie desemnează și revocă tutorele și curatorul minorului.

[Art.38¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 38². Tutorele supleant și curatorul supleant. Tutorele special și curatorul special

(1) În condițiile prevăzute la art.48⁴⁸, consiliul de familie al minorului sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate desemna minorului un tutore supleant sau, după caz, un curator supleant.

(2) În condițiile prevăzute la art.48⁴⁹, consiliul de familie al minorului sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate desemna minorului un tutore special sau, după caz, un curator special.

(3) Dispozițiile art.38 alin.(4) se aplică tutorelui supleant, tutorelui special sau, după caz, curatorului supleant, curatorului special.

[Art.38² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 39. Caracterul personal și gratuit al tutelei și curatelei

(1) Tutela și curatela sînt sarcini personale.

(2) Obligațiile de tutelă și curatelă se îndeplinesc gratuit. Tutorele și curatorul au dreptul să ceară compensarea tuturor cheltuielilor aferente îndeplinirii obligațiilor de tutelă și curatelă.

(3) Autoritatea tutelară poate, ținînd seama de cuantumul și componența patrimoniului celui pus sub tutelă sau curatelă, să decidă ca administrarea patrimoniului sau doar a unei părți din el să fie încredințată unei persoane fizice sau unei persoane juridice competente.

Articolul 40. Obligațiile tutorelui minorului și ale curatorului minorului

(1) Tutorele și curatorul sînt obligați:

a) să locuiască împreună cu cel pus sub tutelă și să comunice autorității tutelare schimbarea domiciliului. Curatorul și minorul pus sub curatelă care a atins vîrsta de 14 ani pot locui separat doar cu acordul autorității tutelare;

b) să aibă grijă de întreținerea minorului pus sub tutelă sau curatelă;

c) să apere drepturile și interesele minorului pus sub tutelă sau curatelă.

(2) Tutorelui și curatorului le revin drepturile și obligațiile de părinte în educarea minorului.

[Art.40 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 41. Administrarea patrimoniului minorului pus sub tutelă

(1) Tutorele administrează și dispune eficient de bunurile celui pus sub tutelă, în numele acestuia, dacă nu este numit un administrator al bunurilor.

(2) Dispozițiile art.48⁶⁷–48⁸¹ se aplică în mod corespunzător tutelei minorului.

(3) Sumele cuvenite celui pus sub tutelă, sub formă de pensie, ajutor, pensie alimentară și alte venituri curente, se primesc și se cheltuiesc de către tutore pentru întreținerea celui pus sub tutelă.

[Art.41 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 42. Autorizația autorității tutelare pentru încheierea de acte juridice

[Art.42 abrogat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 43. Interdicția încheierii de acte juridice în numele celui pus sub tutelă sau curatelă

[Art.43 abrogat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 44. Administrarea fiduciară a proprietății celui pus sub tutelă

(1) În cazul necesității administrării permanente a bunurilor imobile și mobile de valoare ale persoanei puse sub tutelă, consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară încheie un contract de administrare fiduciară a proprietății cu administratorul pe care l-a desemnat. În astfel de cazuri, tutorele își păstrează împuternicirile asupra părții din averea celui pus sub tutelă care nu este transmisă în administrare fiduciară.

(2) În exercitarea sarcinilor de administrare a proprietății persoanei puse sub tutelă, administratorul cade sub incidența art.48⁶⁷–48⁸¹.

(3) Administrarea fiduciară a proprietății celui pus sub tutelă încetează în temeiurile prevăzute de lege pentru încetarea contractului de administrare fiduciară a proprietății, precum și în cazul încetării tutelei.

[Art.44 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 45. Păstrarea mijloacelor bănești

[Art.45 abrogat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 46. Revocarea calității de tutore și curator. Revocarea tutelei și a curatelei

(1) Minorul, precum și persoanele indicate la art.37 pot contesta sau denunța la autoritatea tutelară actele și faptele tutorelui, ale tutorelui supleant și ale tutorelui special, precum și cele ale curatorului, ale curatorului supleant și ale curatorului special, care prejudiciază interesele minorului.

(2) Tutorilor, tutorilor supleanți și tutorilor speciali, precum și curatorilor, curatorilor supleanți și curatorilor speciali li se revocă calitatea respectivă dacă au săvârșit un abuz, o neglijență gravă sau alte fapte care-i fac nedemni de a fi tutori sau curatorii, precum și dacă nu și-au îndeplinit corespunzător obligațiile.

(3) Autoritatea tutelară revocă tutela sau curatela minorului dacă minorul a fost restituit părinților sau a fost înfiat.

(4) În cazul plasării minorului pus sub tutelă sau curatelă într-o instituție de asistență socială publică, de educație, de învățământ, de tratament sau într-o altă instituție similară, autoritatea tutelară revocă tutorele sau curatorul dacă aceasta nu contravine intereselor persoanei puse sub tutelă sau curatelă.

(5) Consiliul de familie ori, în absența acestuia, autoritatea tutelară revocă tutorele, tutorele supleant și tutorele special, precum și curatorul, curatorul supleant și curatorul special, la cererea acestora, dacă există motive întemeiate.

[Art.46 în redacția [Legii nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 47. Încetarea tutelei și curatelei

(1) La atingerea vârstei de 14 ani de către minorul pus sub tutelă, tutela asupra lui încetează, iar persoana care a avut calitatea de tutore, tutore supleant sau tutore special devine, respectiv, curator, curator supleant sau curator special, fără a fi necesară o hotărâre suplimentară în acest sens.

(2) Curatela încetează odată cu dobândirea sau restabilirea capacității depline de exercițiu.

[Art.47 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48. Patronajul asupra persoanelor fizice capabile

(1) La cererea unei persoane fizice cu capacitate deplină de exercițiu care, din cauza sănătății precare, nu este în stare să-și exercite și să-și apere drepturile și nici să-și îndeplinească obligațiile de sine stătător, asupra ei poate fi instituită curatela în formă de patronaj.

(2) Curatorul (asistentul) persoanei fizice capabile poate fi desemnat de organul de tutelă și curatela doar cu consimțământul acesteia.

(3) Dispunerea de patrimoniul persoanei puse sub patronaj se efectuează de către curator (asistent) doar în baza unui contract de mandat sau de administrare fiduciară încheiat cu ea. Încheierea de acte juridice privind întreținerea și satisfacerea necesităților cotidiene ale persoanei puse sub patronaj poate fi efectuată de curator (asistent) cu acordul ei verbal.

(4) Patronajul asupra persoanei capabile, instituit în conformitate cu alin.(1), încetează la cererea acesteia.

(5) Curatorul (asistentul) persoanei puse sub patronaj se eliberează de la îndeplinirea obligațiilor sale în cazurile prevăzute la art.46 alin.(4) și (5).

Notă: Art.48 va fi în redacție nouă în baza alin.(7) art.XVII al [Legii nr.66 din 13.04.2017](#)

Secțiunea a 3-a

Măsurile de ocrotire contractuale și judiciare

[Secțiunile a 3-a și a 4-a (art.48¹-48¹⁰⁰) introduse prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Subsecțiunea 1

Dispoziții comune

Articolul 48¹. Temeiurile, formele și principiile ocrotirii

(1) Persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobândit capacitate deplină de exercițiu pe altă cale legală și care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcție de starea sau situația sa.

(2) Dacă nu s-a dispus altfel, măsura de ocrotire are ca scop ocrotirea atât a persoanei, cât și a intereselor patrimoniale ale acesteia. Măsura de ocrotire poate fi limitată la unul din aceste două domenii.

(3) Măsurile de ocrotire pot fi contractuale (contractul de asistență, mandatul de ocrotire în viitor) și judiciare (ocrotirea provizorie, curatela, tutela).

(4) Toate măsurile de ocrotire se instituie și se exercită în condițiile respectării drepturilor și libertăților fundamentale și a demnității persoanei. Măsurile de ocrotire urmăresc interesul și bunăstarea persoanei în privința căreia se instituie și favorizează, pe cât este posibil, autonomia acesteia.

(5) Viața sexuală constituie o componentă a vieții private și a libertății individuale, iar orice restricție a acesteia trebuie să fie legitimă, adecvată și proporțională scopului urmărit.

(6) La luarea oricărei decizii care vizează persoana în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire (persoana ocrotită) sau interesele patrimoniale ale acesteia, instanța de judecată, autoritatea tutelară și persoana însărcinată cu ocrotirea (asistentul, mandatarul împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor, ocrotitorul provizoriu, curatorul, tutorele, membrii consiliului de familie) vor acorda prioritate dorințelor și sentimentelor persoanei ocrotite, exprimate de sine stătător sau, la solicitarea acesteia, cu ajutorul persoanei de încredere. Dorințele și sentimentele persoanei ocrotite vor avea prioritate, chiar dacă sînt susceptibile de a expune persoana ocrotită unui anumit risc, cu excepția cazului în care ea se expune unui risc grav ce nu poate fi diminuat prin întreprinderea anumitor măsuri suplimentare.

(7) Persoana de încredere este orice persoană aleasă liber de către persoana ocrotită pentru a fi asistată în comunicare. În absența unei alegeri, persoana de încredere, solicitată de persoana ocrotită, va fi desemnată de către centrul comunitar de sănătate mintală.

[Art.48¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48². Competența generală a instanței de judecată și a autorității tutelare

(1) Instanța de judecată și autoritatea tutelară exercită supravegherea generală a măsurilor de ocrotire, conform competenței prevăzute de lege.

(2) Instanța de judecată și autoritatea tutelară pot vizita sau cere să se efectueze vizite persoanelor ocrotite și celor în privința cărora s-a depus o cerere de instituire a măsurii de ocrotire.

(3) Persoanele însărcinate cu ocrotirea sînt obligate să se prezinte ori de cîte ori sînt convocate și să comunice orice informație în legătură cu exercitarea ocrotirii persoanei.

(4) Autoritatea tutelară poate, la cerere sau din oficiu, să emită prescripții obligatorii persoanelor însărcinate cu ocrotirea.

(5) La cererea motivată a oricărei persoane interesate, după audierea sau citarea acesteia, instanța de judecată poate să revoce calitatea persoanei însărcinate cu ocrotirea în caz de neexecutare a obligațiilor ce îi revin, precum și în baza altor temeuri prevăzute de lege.

[Art.48² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48³. Ocrotitorul autorizat

(1) Poate desfășura activitate de ocrotitor autorizat persoana care deține autorizația de ocrotitor autorizat, eliberată conform prevederilor legale.

(2) Autorizația de ocrotitor autorizat poate fi solicitată de către persoana fizică cu capacitate deplină de exercițiu, de instituția de tratament sau de instituția socială, precum și de asociația obștească care, conform statutului, are ca principal gen de activitate apărarea drepturilor și intereselor persoanelor cu boli mintale sau deficiențe fizice, mintale sau psihologice.

(3) Autoritatea abilitată să autorizeze, condițiile și modul de autorizare și de desfășurare a activității de ocrotitor autorizat se stabilesc prin regulament aprobat de Guvern.

[Art.48³ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁴. Obligațiile generale ale persoanei însărcinate cu ocrotirea

(1) Persoana însărcinată cu ocrotirea, după posibilitate, informează și consultă cu regularitate persoana ocrotită despre toate aspectele ce țin de măsura de ocrotire, precum și îi oferă suport sau o consultă la solicitarea persoanei ocrotite ori reieșind din circumstanțe. În cazul în care persoana însărcinată cu ocrotirea acționează în numele persoanei ocrotite, aceasta este obligată să se conducă de opinia persoanei reprezentate, în măsura în care persoana ocrotită poate exprima o asemenea opinie.

(2) Persoana însărcinată cu ocrotirea este obligată să evalueze și să ia în considerare, după posibilitate, dorințele și sentimentele din trecut și prezent ale persoanei ocrotite.

(3) Persoana însărcinată cu ocrotirea este obligată să ducă o evidență separată a patrimoniului și a activităților persoanei ocrotite și să păstreze elementele de probă utile pentru a putea demonstra exercitarea corespunzătoare a măsurii de ocrotire.

(4) Persoana însărcinată cu ocrotirea este obligată să păstreze confidențialitatea informațiilor care vizează persoana ocrotită, inclusiv a datelor cu caracter personal, sau care se referă la patrimoniul acesteia, cu excepția cazului în care dezvăluirea acestor informații este necesară în procesul exercitării măsurii de ocrotire ori pentru supravegherea exercitării acesteia de către autoritatea competentă sau instanța de judecată, precum și a altor cazuri prevăzute de lege.

[Art.48⁴ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁵. Respectarea instrucțiunilor în vederea ocrotirii

(1) Instrucțiunile persoanei fizice cu capacitate deplină de exercițiu referitoare la ocrotirea patrimoniului său în situația în care, în urma unei boli mintale sau a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu își va putea, în mod deplin, conștientiza acțiunile ori exprima voința (instrucțiuni în vederea ocrotirii) trebuie să fie respectate de către persoanele însărcinate cu ocrotirea și de instanța de judecată, cu excepția cazului în care persoana se expune unui risc grav care nu poate fi diminuat prin întreprinderea anumitor măsuri suplimentare.

(2) Instrucțiunile în vederea ocrotirii, prin care se desemnează una sau mai multe persoane care vor acționa în calitate de ocrotitor provizoriu, curator, tutore sau de altă persoană însărcinată cu ocrotirea, trebuie să fie respectate, cu excepția cazului în care persoana desemnată refuză această calitate, se află în imposibilitate de a o exercita sau dacă persoana care a emis instrucțiunile se expune unui risc grav care nu poate fi diminuat prin întreprinderea anumitor măsuri suplimentare.

(3) Instrucțiunile în vederea ocrotirii se întocmesc, se modifică și se revocă în formă scrisă, sub sancțiunea nulității absolute, personal de către persoana care emite instrucțiunile.

(4) Dispozițiile alin.(1) se aplică în mod corespunzător în cazul în care părinții sau părintele supraviețuitor, nefiind supuși măsurii de ocrotire judiciare sub forma curatelei sau a tutelei și exercitând ocrotirea părintească asupra copilului minor sau asumându-și îngrijirea materială și morală a acestuia, desemnează una sau mai multe persoane care vor acționa în calitate, după caz, de ocrotitor provizoriu, curator sau tutore al copilului în situația în care ei vor deceda ori, în urma unei boli mintale sau deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu își vor putea, în mod deplin, conștientiza acțiunile ori exprima voința.

(5) La cererea persoanei care a întocmit instrucțiunile în vederea ocrotirii, acestea pot fi înregistrate în modul prevăzut de Guvern. În caz de modificare sau revocare a instrucțiunilor care au fost înregistrate, persoana va cere înregistrarea modificării sau, după caz, radierea înregistrării.

(6) Omiterea efectuării înregistrării prevăzute la alin.(5) nu afectează validitatea instrucțiunilor, a modificării sau, după caz, a revocării lor.

(7) Orice persoană poate invoca existența instrucțiunilor în vederea ocrotirii. Instanța de judecată va cerceta din oficiu înregistrările prevăzute la alin.(5).

(8) Dacă circumstanțele care au stat la baza întocmirii unor instrucțiuni se modifică esențial, astfel încât se poate prezuma că persoana nu ar mai întocmi acele instrucțiuni sau le-ar fi întocmit diferit, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unei persoane interesate, poate să modifice sau să anuleze instrucțiunile respective în cazul în care respectarea acestora va expune persoana unui risc grav care nu poate fi diminuat prin întreprinderea anumitor măsuri suplimentare. Înainte de a hotărî asupra modificării sau anulării instrucțiunilor,

instanța de judecată va audia persoana care a întocmit instrucțiunile și va constata dorințele acesteia privind instrucțiunile.

(9) Dacă instrucțiunile au fost modificate sau revocate ori dacă a fost anulată modificarea sau revocarea acestora, instanța de judecată le va lua în considerare, cu excepția cazului în care există dubii că acestea reflectă dorințele și sentimentele persoanei.

[Art.48⁵ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁶. Regimul locuinței persoanei ocrotite

(1) Drepturile persoanei ocrotite asupra locuinței, indiferent dacă constituie un domiciliu sau o reședință, și asupra bunurilor mobile cu care este dotată aceasta sînt păstrate la dispoziția persoanei ocrotite atît timp cît este necesar.

(2) Dreptul de a administra bunurile menționate la alin.(1) permite doar încheierea contractelor de transmitere în folosință temporară a bunurilor, care pot fi rezolvite la întoarcerea în locuință a persoanei ocrotite. Orice clauză în detrimentul persoanei ocrotite este nulă.

(3) Dacă devine necesar sau este în interesul persoanei ocrotite să se dispună de drepturile pe care le are asupra locuinței sale sau asupra bunurilor mobile cu care este dotată prin încheierea unui act juridic de dispoziție, de rezoluțiune sau transmitere în folosință către terți, actul juridic trebuie autorizat de către consiliul de familie sau, în absența acestuia, de către autoritatea tutelară.

(4) Dacă actul juridic prevăzut la alin.(3) are drept scop stabilirea persoanei ocrotite într-o instituție de tratament sau instituție socială, este necesar avizul prealabil al unui medic care nu exercită nicio funcție în acea instituție. În toate cazurile, bunurile specificate la art.89 alin.(1) lit.a)–h) din [Codul de executare](#) trebuie să fie păstrate la dispoziția persoanei ocrotite, după caz, în grija instituției în care ea este stabilită.

(5) Dispozițiile alin.(1)–(3) nu se aplică în caz de partaj silit sau urmărire silită.

[Art.48⁶ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁷. Regimul conturilor persoanei ocrotite

(1) Persoana însărcinată cu ocrotirea nu poate modifica conturile deschise pe numele persoanei ocrotite și nici nu poate deschide conturi la o altă instituție financiară.

(2) Prin derogare de la alin.(1), consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate să autorizeze modificarea sau deschiderea contului dacă aceasta este în interesul persoanei ocrotite.

(3) Dacă persoana ocrotită nu deține niciun cont, persoana însărcinată cu ocrotirea va deschide un cont pe numele persoanei ocrotite.

(4) Operațiunile de încasare, de plată și de administrare a mijloacelor bănești efectuate în numele persoanei ocrotite se fac exclusiv prin contul deschis pe numele acesteia, dacă legea nu prevede altfel pentru anumite categorii de plăți.

(5) Fructele și produsele generate de banii și valorile ce aparțin persoanei ocrotite îi revin acesteia în exclusivitate.

[Art.48⁷ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁸. Remunerarea persoanei însărcinate cu ocrotirea

(1) Persoanele, altele decît ocrotitorul autorizat, exercită cu titlu gratuit măsurile de ocrotire judiciare.

(2) Prin derogare de la alin.(1), consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate autoriza, luînd în considerare bunurile administrate sau dificultatea exercitării măsurii de ocrotire, plata unei remunerații în folosul persoanei însărcinate cu ocrotirea, fixîndu-i mărimea. Remunerația se plătește din contul persoanei ocrotite.

(3) Dacă măsura de ocrotire judiciară se exercită de către un ocrotitor autorizat, finanțarea se face total din contul persoanei ocrotite.

(4) În cazul în care finanțarea măsurii de ocrotire exercitate de către un ocrotitor autorizat nu poate fi asigurată integral de către persoana ocrotită, aceasta se va asigura de către stat, în limitele și în condițiile legii.

(5) Cu titlu de excepție, consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate să autorizeze alocarea unei remunerații ocrotitorului autorizat pentru îndeplinirea unui act sau unui șir de acte, cerute prin măsura de ocrotire și care implică eforturi pe o perioadă îndelungată sau sînt de o complexitate înaltă, remunerație care ar completa sumele percepute conform alin.(2) și (3) dacă acestea se adevăresc a fi insuficiente. Această remunerație se plătește din contul persoanei ocrotite.

(6) Mandatul de ocrotire în viitor și contractul de asistență sînt cu titlu gratuit, dacă nu s-a stipulat altfel.

[Art.48⁸ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁹. Răspunderea persoanei însărcinate cu ocrotirea

(1) Persoana însărcinată cu ocrotirea poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat în timpul exercitării măsurii de ocrotire.

(2) Persoana însărcinată cu ocrotirea poartă răspundere pentru încuviințarea încheierii unui act juridic de către persoana ocrotită doar în cazul în care a acționat cu intenție sau culpă gravă.

(3) Mandatarul împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor poartă răspundere conform dispozițiilor legale cu privire la mandat.

[Art.48⁹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Subsecțiunea a 2-a Asistența la luarea deciziei

Articolul 48¹⁰. Asistența la luarea deciziei

(1) Dacă o persoană are nevoie de ocrotire doar prin asistență la luarea deciziei, aceasta poate să încheie un contract de asistență cu persoana care dorește să o ofere (asistentul). Persoana poate avea unul sau mai mulți asistenți.

(2) Prin contractul de asistență, asistentul se obligă să fie prezent la încheierea actelor juridice și la luarea altor decizii de către persoana ocrotită, să îi ofere informația și consultația necesare și să o ajute în comunicarea cu terții, indiferent de forma de comunicare.

(3) Dacă persoana ocrotită încheie un act juridic în formă scrisă sau autentică, asistentul poate contrasemna, cu indicarea calității și naturii asistenței acordate.

(4) Contractului de asistență i se aplică în mod corespunzător dispozițiile legale cu privire la mandat, însă calitatea de asistent nu acordă împuternicirea de a reprezenta persoana ocrotită.

(5) Asistentul este obligat să notifice autoritatea tutelară despre inițierea și, după caz, încetarea asistenței.

[Art.48¹⁰ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48¹¹. Încetarea asistenței la luarea deciziei

(1) Orice parte a contractului de asistență poate declara rezoluțiunea fără motive.

(2) În cazul instituirii unei măsuri de ocrotire judiciare, instanța de judecată pronunță rezoluțiunea contractului de asistență.

[Art.48¹¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Subsecțiunea a 3-a Mandatul de ocrotire în viitor

§ 1. Dispoziții comune

Articolul 48¹². Mandatul de ocrotire în viitor

(1) Persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobândit capacitate deplină de exercițiu pe altă cale legală (mandantul) poate împuternici unul sau mai mulți mandatari să o reprezinte în situația în care, în urma unei boli mintale sau deficiențe fizice, mintale sau psihologice, ea nu își va putea, în mod deplin, conștientiza acțiunile ori exprima voința.

(2) Dacă mandantul a împuternicit mai mulți mandatari, el poate decide ca aceștia să acționeze împreună, concomitent, separat sau doar pentru a înlocui un alt mandatar.

(3) Persoana în privința căreia a fost instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei poate încheia un mandat de ocrotire în viitor cu acordul curatorului.

(4) Persoana în privința căreia a fost instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei nu poate încheia un mandat de ocrotire în viitor nici personal, nici prin reprezentant.

(5) Mandatului de ocrotire în viitor i se aplică dispozițiile legale cu privire la mandat și dispozițiile legale cu privire la reprezentare în măsura în care nu sînt incompatibile cu dispozițiile prezentei secțiuni. Dispozițiile art.252 alin.(2), art.253, art.254 alin.(1) și art.255 nu se aplică mandatului de ocrotire în viitor.

(6) În măsura în care mandatarul are împuterniciri de administrare a bunurilor mandantului, se aplică dispozițiile legale privind contractul de administrare fiduciară.

[Art.48¹² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48¹³. Mandatul de ocrotire în viitor a copilului

(1) Părinții sau părintele supraviețuitor, care nu au fost supuși măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei sau curatelei și care exercită ocrotirea părintească asupra copilului minor ori și-au asumat îngrijirea materială și morală a copilului adult, pot împuternici unul sau mai mulți mandatari să reprezinte acest copil în situația în care, în urma unei boli mintale sau deficiențe fizice, mintale sau psihologice, copilul nu își va putea, în mod deplin, conștientiza acțiunile ori exprima voința.

(2) Mandatul de ocrotire în viitor a copilului produce efecte în cazul în care părinții fie sînt decedați, fie, în urma unei boli mintale sau deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu își pot, în mod deplin, conștientiza acțiunile ori exprima voința.

(3) Mandatului de ocrotire în viitor a copilului i se aplică în mod corespunzător dispozițiile legale cu privire la mandatul de ocrotire în viitor.

[Art.48¹³ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48¹⁴. Forma mandatului de ocrotire în viitor

(1) Mandatul de ocrotire în viitor se poate conține într-un contract de mandat, într-o procură sau într-un alt act juridic.

(2) Actul juridic prin care se acordă mandatul de ocrotire în viitor se încheie în formă scrisă, sub sancțiunea nulității absolute, sau în formă autentică. Mandantul nu poate încheia actul juridic respectiv prin reprezentant.

(3) Actul juridic prin care se acordă mandatul de ocrotire în viitor a copilului se încheie în formă autentică.

[Art.48¹⁴ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48¹⁵. Împuternicirile mandatarului

(1) În cazul în care mandatul de ocrotire în viitor se acordă și pentru ocrotirea persoanei mandantului, mandatarul are drepturile și obligațiile tutorelui, iar mandantul are drepturile și obligațiile persoanei supuse măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei, prevăzute la art.48⁵¹–48⁵⁵. Orice clauză care derogă de la dispozițiile respective în detrimentul mandantului este nulă.

(2) Mandatul de ocrotire în viitor poate să prevadă:

- a) dreptul mandatarului de a însoți mandantul oriunde este necesar și de a-l asista la luarea deciziilor ce țin de sănătatea sa;
- b) împuternicirea mandatarului de a consimți, în numele mandantului, efectuarea investigațiilor și intervențiilor medicale;
- c) instrucțiuni în vederea ocrotirii.

(3) Mandatul de ocrotire în viitor poate să prevadă modalitățile de control asupra exercitării acestuia.

[Art.48¹⁵ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48¹⁶. Mandatarul

(1) Poate fi desemnat în calitate de mandatar orice persoană fizică aleasă de către mandant, precum și orice persoană juridică care deține calitatea de ocrotitor autorizat.

(2) Mandatarul persoană fizică, pe durata executării mandatului de ocrotire în viitor, trebuie să dispună de capacitate deplină de exercițiu, să îndeplinească condițiile legale pe care trebuie să le întrunească tutorele.

(3) Dacă nu s-a stipulat altfel, mandatul de ocrotire în viitor se consideră acordat pe termen nedeterminat.

(4) Pe durata executării mandatului de ocrotire în viitor, mandatarul poate fi revocat doar prin hotărârea instanței de judecată, conform art.48¹⁹.

[Art.48¹⁶ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48¹⁷. Efectele juridice ale mandatului de ocrotire în viitor

(1) Pentru ca mandatul de ocrotire în viitor să înceapă să producă efecte, mandatarul îl va prezenta autorității tutelare împreună cu raportul de expertiză extrajudiciară psihiatrică, efectuată în scopul instituirii unei măsuri de ocrotire, eliberat în ultimele 2 luni. Autoritatea tutelară va contrasemna, va ștampila și va aplica data contrasemnării pe originalul mandatului, după care îl va returna mandatarului. Data contrasemnării de către autoritatea tutelară se consideră data la care mandatul de ocrotire în viitor a început să producă efecte juridice.

(2) Mandatarul este obligat să informeze mandantul despre faptul că mandatul de ocrotire în viitor a început să producă efecte.

(3) Faptul că mandatul de ocrotire în viitor a început să producă efecte nu afectează capacitatea de exercițiu a mandantului.

(4) Dispozițiile privind mandatul de ocrotire în viitor se aplică și în cazul în care un mandat este formulat astfel încât acesta produce efecte înainte de data indicată la alin.(1) și se prevede expres că el va continua să producă efecte juridice chiar și în cazul în care mandantul, în urma unei boli mintale sau deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu își va putea, în mod deplin, conștientiza acțiunile ori exprima voința.

[Art.48¹⁷ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48¹⁸. Transmiterea executării mandatului către un terț

(1) Mandatarul își exercită mandatul personal. Acesta poate acorda împuterniciri speciale unui sau mai multor terți pentru anumite acte juridice.

(2) Mandatarul răspunde pentru faptele terțului în condițiile art.1036 alin.(3)–(5).

[Art.48¹⁸ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48¹⁹. Încetarea și suspendarea mandatului de ocrotire în viitor care a început să producă efecte

(1) Mandatul de ocrotire în viitor care a început să producă efecte încetează în cazul:

a) decesului persoanei ocrotite sau al instituirii unei măsuri de ocrotire judiciare în privința acesteia, dacă hotărîrea instanței de judecată nu prevede altfel;

b) decesului mandatarului persoană fizică sau al instituirii unei măsuri de ocrotire judiciare în privința acesteia;

c) intentării procedurii de insolvabilitate față de mandatarul persoană juridică sau al lichidării acesteia;

d) pierderii de către mandatar a calității de ocrotitor autorizat;

e) revocării mandatului de ocrotire în viitor prin hotărîre judecătorească.

(2) La cererea oricărei persoane interesate, instanța de judecată poate hotărî revocarea mandatului de ocrotire în viitor în cazurile în care:

a) persoana ocrotită își poate conștientiza acțiunile ori exprima voința, astfel încît nu mai este necesară menținerea măsurii de ocrotire;

b) dispozițiile legale privind reprezentarea între soți și privind regimul bunurilor soților sînt suficiente pentru a ocroti interesele mandantului;

c) mandatarul exercită mandatul de ocrotire în viitor într-un mod care lezează interesele sau bunăstarea mandantului. În acest caz, instanța de judecată poate revoca împuternicirile mandatarului total sau parțial.

(3) Instanța de judecată poate suspenda efectele mandatului de ocrotire în viitor pe durata instituirii ocrotirii provizorii.

(4) În cazul prevăzut la alin.(2) lit.c), instanța de judecată va institui o măsură de ocrotire judiciară în temeiul și modul stabilite de lege.

(5) Hotărîrea judecătorească prin care se suspendă sau se revocă mandatul de ocrotire în viitor se comunică mandantului și mandatarului, precum și autorității tutelare. Dacă mandatul de ocrotire în viitor a fost înregistrat în modul prevăzut la art.48⁵ alin.(5), hotărîrea privind suspendarea sau revocarea se va expedia pentru a se face înregistrarea sau radierea necesară.

[Art.48¹⁹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48²⁰. Intervenția instanței de judecată în modul de exercitare a mandatului de ocrotire în viitor

(1) Orice persoană interesată poate cere instanței de judecată să anuleze contrasemnarea mandatului de ocrotire în viitor, efectuată conform art.48¹⁷ alin.(1), dacă nu au fost îndeplinite condițiile legale, precum și să interpreteze conținutul acestuia sau să determine condițiile și modul de executare a mandatului de ocrotire în viitor.

(2) Înainte de a examina cererea privind anularea mandatului de ocrotire în viitor, instanța de judecată va audia mandatarul și, după necesitate, mandantul, precum și va acorda preferință dorințelor și interesului prioritar ale mandantului și bunăstării sale.

[Art.48²⁰ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48²¹. Acordarea împuternicirilor suplimentare de către instanța de judecată

(1) Dacă, din cauza limitei împuternicirilor acordate, mandatul de ocrotire în viitor nu permite ocrotirea suficientă a intereselor personale sau patrimoniale ale persoanei ocrotite, la cererea mandatarului instanța de judecată poate, prin hotărîre judecătorească, să îi acorde împuternicirile suplimentare necesare. Dacă se constată prezența unui conflict de interese între mandant și mandatar, în temeiul cererii respective instanța de judecată poate, prin hotărîre judecătorească, să împuternicească un mandatar special pentru îndeplinirea unor acte juridice care depășesc limitele mandatului existent.

(2) Mandatarul împuternicit prin mandatul de ocrotire în viitor și mandatarul special împuternicit de către instanța de judecată sînt independenți și nu poartă răspundere unul față de celălalt, fiind obligați să se informeze reciproc despre deciziile luate.

[Art.48²¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48²². Obligația mandatarului privind inventarierea patrimoniului mandantului și întocmirea dării de seamă

Mandatarului care are împuterniciri de administrare a patrimoniului mandantului îi revin obligațiile prevăzute la art.48⁷³ și 48⁷⁷–48⁸¹.

[Art.48²² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§2. Mandatul autentic

Articolul 48²³. Întocmirea, modificarea și revocarea mandatului autentic

(1) Dacă mandatul de ocrotire în viitor a fost acordat prin act juridic unilateral încheiat în formă autentică, mandatarul îl poate accepta prin contrasemnare.

(2) Până la momentul în care mandatul începe să producă efecte juridice, mandantul îl poate modifica, în aceeași formă, sau îl poate revoca prin notificarea mandatarului și notarului privind revocarea, iar mandatarul poate să renunțe la mandat prin notificarea mandantului și notarului. Pentru terți, revocarea mandatului respectiv produce efecte din momentul îndeplinirii formalităților de publicitate.

[Art.48²³ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48²⁴. Formalitățile de publicitate

Mandatul de ocrotire în viitor acordat printr-un act juridic încheiat în formă autentică se supune aceluiași formalități de publicitate ca și procurile autentice.

[Art.48²⁴ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48²⁵. Împuternicirile acordate de mandatul autentic

(1) Prin derogare de la dispozițiile art.1032, mandatul de ocrotire în viitor formulat în termeni generali împuternicește mandatarul la încheierea tuturor actelor juridice prevăzute la art.48⁷⁴–48⁷⁵.

(2) Mandatarul poate încheia un act juridic de dispoziție cu titlu gratuit doar cu autorizarea autorității tutelare.

[Art.48²⁵ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§3. Mandatul în formă scrisă

Articolul 48²⁶. Întocmirea, modificarea și revocarea mandatului în formă scrisă

(1) Mandatul de ocrotire în viitor acordat prin act juridic încheiat în formă scrisă trebuie datat și semnat personal de către mandant.

(2) Mandatarul acceptă mandatul prin contrasemnarea acestuia.

(3) Până la momentul în care mandatul începe să producă efecte, mandantul îl poate modifica sau revoca în aceeași formă, iar mandatarul poate renunța la mandat prin notificarea mandantului.

[Art.48²⁶ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48²⁷. Limitele împuternicirilor acordate de mandatul în formă scrisă

(1) În partea ce ține de administrarea patrimoniului, mandatul de ocrotire în viitor acordat prin act juridic încheiat în formă scrisă se limitează la actele juridice prevăzute la art.48⁷⁴.

(2) Dacă în interesul mandantului sau pentru bunăstarea acestuia este necesară încheierea unui act juridic prevăzut la art.48⁷⁵ ori a unui act juridic pentru care mandatarul nu este împuternicit prin mandatul de ocrotire în viitor, mandatarul poate cere instanței de judecată să autorizeze încheierea de către mandatar a actului juridic respectiv, conform art.48²¹.

(3) Orice clauză din mandatul în formă scrisă care contravine dispozițiilor alin.(1) și (2) este nulă.

[Art.48²⁷ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Subsecțiunea a 4-a

Dispoziții comune privind măsurile de ocrotire judiciare

Articolul 48²⁸. Caracterul subsidiar al măsurilor de ocrotire judiciare

(1) Măsura de ocrotire judiciară poate fi instituită de către instanța de judecată doar în cazul în care aceasta este necesară și dacă persoana nu este ocrotită suficient prin aplicarea dispozițiilor legale privind obligația de întreținere a soțului și a rudelor, privind regimul bunurilor comune ale soților, privind asistența la luarea deciziei sau prin mandatul de ocrotire în viitor a persoanei respective.

(2) Măsura de ocrotire judiciară trebuie să fie individualizată și proporțională gradului în care, în urma unei boli mintale sau deficiențe fizice, mintale sau psihologice, persoana nu își poate conștientiza acțiunile ori exprima voința.

[Art.48²⁸ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48²⁹. Persoanele în privința cărora poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară

(1) Măsura de ocrotire judiciară poate fi instituită în privința unei persoane cu capacitate deplină de exercițiu.

(2) Cererea privind instituirea măsurii de ocrotire judiciare poate fi depusă și în privința unui minor care nu are capacitate deplină de exercițiu, dar care a împlinit vârsta de 17 ani. În acest caz, măsura de ocrotire judiciară se va considera instituită doar din data la care persoana devine majoră.

[Art.48²⁹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48³⁰. Cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciare

(1) Cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciare poate fi depusă de către:

- a) persoana fizică în privința căreia se cere instituirea măsurii de ocrotire judiciare;
- b) soțul persoanei indicate la lit.a);
- c) persoana cu care persoana indicată la lit.a) locuiește împreună de mai mult de 3 ani;
- d) ruda sau afinul persoanei indicate la lit.a);
- e) mandatarul împuternicit printr-un mandat de ocrotire în viitor, indiferent dacă mandatul produce sau a încetat să producă efecte;
- f) autoritatea tutelară.

(2) Autoritatea tutelară poate depune cererea prevăzută la alin.(1) doar dacă persoanele indicate la alin.(1) lit.a)–e) au omis să o depună în termen de 3 luni de la data sesizării acestora de către autoritatea tutelară.

[Art.48³⁰ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48³¹. Revocarea măsurii de ocrotire judiciare

(1) La cererea persoanei ocrotite sau a persoanelor indicate la art.48³⁰ alin.(1), instanța de judecată poate dispune revocarea măsurii de ocrotire judiciare dacă necesitatea acesteia a dispărut.

(2) Orice persoană poate sesiza autoritatea tutelară privind dispariția necesității măsurii de ocrotire judiciare. În acest caz, autoritatea tutelară este obligată, fără întârzieri nejustificate, să examineze sesizarea și, după caz, să ceară revocarea măsurii conform alin.(1).

[Art.48³¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48³². Publicitatea instituirii, modificării și revocării măsurii de ocrotire judiciare

(1) Instituirea măsurii de ocrotire judiciare, condițiile acesteia, modificarea (inclusiv desemnarea altui ocrotitor provizoriu, curator sau tutore) și revocarea acesteia devin opozabile terților doar după înregistrarea acestor date în modul prevăzut de Guvern.

(2) În scopul efectuării înregistrării indicate la alin.(1), instanța de judecată va transmite autorității competente, în termen de 3 zile de la data rămînerii definitive a hotărârii prin care se instituie, se modifică sau se revocă măsura de ocrotire judiciară, o copie de pe dispozitivul hotărârii respective.

(3) Dispozițiile alin.(1) se aplică în mod corespunzător deciziei consiliului de familie prin care se desemnează ori se revocă tutorele, precum și deciziei consiliului de familie sau, după caz, a autorității tutelare prin care, în temeiul art.48⁷², se limitează împuternicirile tutorelui. Autoritatea tutelară este obligată să transmită autorității competente o copie de pe această decizie în scopul efectuării înregistrării respective, cu excepția cazului contestării deciziei în instanța de judecată.

(4) Persoana are dreptul de a obține extrase privind măsurile de ocrotire judiciare referitoare la propria persoană, la copiii săi minori, precum și la persoana asupra căreia exercită ocrotirea provizorie, curatela sau tutela. În alte cazuri, extrase privind măsurile de ocrotire judiciare se eliberează, în modul prevăzut de Guvern, dacă solicitantul are un interes legitim.

Notă: Prevederile art.48³² vor intra în vigoare în baza alin.(7) art.XVII al [Legii nr.66 din 13.04.2017](#)

Subsecțiunea a 5-a Ocrotirea provizorie

Articolul 48³³. Instituirea ocrotirii provizorii

(1) Instanța de judecată poate institui, prin hotărâre judecătorească, ocrotirea provizorie în privința persoanei care, în temeiul art.48¹ alin.(1), are nevoie de ocrotire temporară sau de reprezentare pentru îndeplinirea doar a anumitor acte juridice.

(2) Prin derogare de la alin.(1), ocrotirea provizorie poate fi instituită de către instanța de judecată prin încheiere, pentru perioada desfășurării procedurii de instituire a curatelei sau a tutelei.

(3) În caz de urgență, instanța de judecată poate institui ocrotirea provizorie cu amânarea audierii persoanei. Instanța de judecată va audia persoana în cel mai scurt termen. În cazul în care prezența persoanei nu este posibilă din motive obiective, instanța de judecată urmează să asigure audierea acesteia la locul aflării ei, constatând, după caz, imposibilitatea comunicării cu aceasta.

[Art.48³³ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48³⁴. Efectele juridice ale ocrotirii provizorii asupra capacității de exercițiu

(1) Persoana în privința căreia este instituită ocrotirea provizorie își păstrează capacitatea deplină de exercițiu.

(2) Persoana în privința căreia este instituită ocrotirea provizorie nu poate să încheie de sine stătător acte juridice pentru care instanța de judecată a desemnat un ocrotitor provizoriu conform art.48³⁶.

[Art.48³⁴ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48³⁵. Ocrotirea patrimoniului

(1) Contractul prin care persoana ocrotită a însărcinat o altă persoană cu administrarea bunurilor continuă să producă efecte pe durata ocrotirii provizorii, cu excepția cazurilor în care instanța de judecată l-a revocat sau suspendat, cu audierea sau citarea administratorului.

(2) În absența unui mandat, se aplică regulile privind gestiunea de afaceri.

(3) Persoanele care sînt în drept să ceară instituirea curatelei sau tutelei sînt obligate să îndeplinească actele de conservare, necesare pentru păstrarea patrimoniului persoanei

ocrotite, din momentul în care au luat cunoștință atât despre urgența acestor acte, cât și despre instituirea ocrotirii provizorii. Dispozițiile respective se aplică persoanei sau instituției de tratament ori instituției sociale la care este stabilită persoana în privința căreia este instituită ocrotirea provizorie.

[Art.48³⁵ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48³⁶. Desemnarea ocrotitorului provizoriu

(1) Dacă este necesară o ocrotire care depășește condițiile prevăzute la art.48³⁵, orice persoană interesată poate cere instanței de judecată să desemneze un ocrotitor provizoriu, în condițiile și conform modalităților prevăzute la art.48⁴²–48⁴⁷, în scopul încheierii unui sau mai multor acte juridice, inclusiv de dispoziție, necesare pentru administrarea patrimoniului persoanei ocrotite.

(2) Ocrotitorul provizoriu poate fi împuternicit de către instanța de judecată să încheie actele juridice și să săvârșească alte acțiuni prevăzute la art.48³⁴.

(3) Ocrotitorul provizoriu este obligat să depună dare de seamă în privința activității sale persoanei ocrotite și autorității tutelare în condițiile prevăzute la art.48⁷⁷–48⁸¹.

(4) Ocrotitorul provizoriu poate fi împuternicit de către instanța de judecată cu ocrotirea persoanei conform art.48⁵¹–48⁵⁷.

[Art.48³⁶ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48³⁷. Termenul și încetarea ocrotirii provizorii

(1) Ocrotirea provizorie poate fi instituită pentru un termen nu mai mare de un an și poate fi reînnoită o singură dată în condițiile prevăzute la art.48⁴⁰ alin.(4).

(2) Dacă nu s-a dispus revocarea în sensul art.48³¹, ocrotirea provizorie încetează:

- a) prin expirarea termenului pentru care a fost instituită;
- b) după îndeplinirea actelor juridice pentru care a fost instituită;
- c) din momentul la care se consideră instituită curatela sau tutela.

[Art.48³⁷ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Subsecțiunea a 6-a

Măsurile de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei

§1. Dispoziții generale

Articolul 48³⁸. Cazurile când pot fi instituite măsurile de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei

(1) În privința persoanei care, fără a fi lipsită complet de discernământ, are nevoie, în temeiul dispozițiilor art.48¹ alin.(1), să fie asistată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei.

(2) Curatela se instituie doar dacă prin ocrotirea provizorie nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei.

(3) În privința persoanei care, în temeiul dispozițiilor art.48¹ alin.(1), trebuie să fie reprezentată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei.

(4) Tutela se instituie doar dacă nici prin ocrotirea provizorie și nici prin curatelă nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei.

[Art.48³⁸ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48³⁹. Termenul măsurilor de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei

(1) Instanța de judecată stabilește termenul pentru care se instituie măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei sau tutelei, care poate fi de maximum 5 ani.

(2) Prin derogare de la alin.(1), în cazul instituirii tutelei, instanța de judecată, în baza raportului de expertiză psihiatrică care confirmă că, având în vedere stadiul dezvoltării

științei, nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăți, poate stabili, prin hotărîre motivată, un termen de pînă la 10 ani.

[Art.48³⁹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁴⁰. Reînnoirea măsurii de ocrotire judiciare

(1) Instanța de judecată poate reînnoi măsura de ocrotire judiciară pentru un termen egal cu termenul inițial.

(2) Prin derogare de la alin.(1), în cazul reînnoirii tutelei, instanța de judecată, în baza raportului de expertiză psihiatrică prin care se confirmă că nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăți, poate stabili, prin hotărîre motivată, un termen de pînă la 20 de ani.

(3) Instanța de judecată, în orice moment, poate revoca sau modifica măsura de ocrotire judiciară, precum și înlocui cu o altă măsură de ocrotire judiciară, după audierea persoanei însărcinate cu ocrotirea.

(4) Instanța de judecată pronunță hotărîrea la cererea uneia dintre persoanele indicate la art.48³⁰ alin.(1) după examinarea unui certificat medical eliberat de către un medic psihiatru. Instanța de judecată poate dispune, prin încheiere, efectuarea unei expertize judiciare psihiatrice.

[Art.48⁴⁰ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁴¹. Încetarea măsurilor de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei

(1) Măsurile de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei încetează la expirarea termenului pentru care au fost instituite, dacă nu s-a dispus reînnoirea acestora, la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești privind revocarea măsurii respective și în cazul decesului persoanei ocrotite.

(2) Instanța de judecată poate dispune încetarea măsurii de ocrotire judiciare dacă persoana ocrotită domiciliază în afara teritoriului Republicii Moldova, iar acest fapt face imposibilă supravegherea și controlul exercitării măsurii respective.

[Art.48⁴¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§2. Persoanele însărcinate cu ocrotirea

Articolul 48⁴². Incompatibilități la exercitarea măsurilor de ocrotire judiciare sub forma curatelei și a tutelei

(1) Sarcina curatelei și tutelei poate fi îndeplinită doar de persoana care nu se află în una din incompatibilitățile prevăzute la art.38 alin.(4).

(2) Lucrătorii medicali și farmaciștii, precum și asistenții medicali care se află în relații de muncă cu instituția în care este internată persoana asupra căreia se instituie tutela sau curatela ori care prestează servicii acestei persoane, inclusiv la domiciliu, nu pot exercita sarcini de curatelă sau tutelă în privința pacienților săi.

[Art.48⁴² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁴³. Desemnarea curatorului și tutorelui

(1) Curatorul și tutorele sînt desemnați de către instanța de judecată. În cazul în care a fost instituit consiliul de familie, tutorele este desemnat de către acesta conform art.48⁵⁰ alin.(7).

(2) Avînd în vedere situația persoanei ocrotite, aptitudinile celor interesați, precum și componența și valoarea patrimoniului supus administrării, instanța de judecată poate desemna mai mulți curatori sau mai mulți tutori pentru exercitarea comună a măsurii de ocrotire.

(3) Fără încuviințarea celorlalți curatori sau tutori, curatorul și, respectiv, tutorele poate încheia doar actele juridice prevăzute la art.48⁷⁴.

(4) Instanța de judecată poate diviza măsura de ocrotire între un curator (sau tutore) însărcinat cu ocrotirea persoanei și un curator (sau tutore) însărcinat cu administrarea patrimoniului, precum și poate încredința administrarea anumitor bunuri unui curator supleant (sau tutore supleant).

(5) Dacă instanța de judecată nu a stabilit altfel, persoanele desemnate în aplicarea alin.(2)–(4) sînt independente și nu poartă răspundere una față de alta, fiind obligate să se informeze reciproc despre deciziile luate.

[Art.48⁴³ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁴⁴. Desemnarea în absența instrucțiunilor în vederea ocrotirii

(1) În absența instrucțiunilor în vederea ocrotirii, indicate la art.48⁵, instanța de judecată desemnează în calitate de curator sau tutore soțul persoanei ocrotite ori pe cel cu care persoana ocrotită a locuit cel puțin 3 ani, cu excepția cazului în care conviețuirea lor a încetat sau dacă un alt motiv întemeiat împiedică desemnarea acestuia.

(2) Dacă desemnarea curatorului sau tutorelui conform alin.(1) este imposibilă, instanța de judecată desemnează în calitate de curator sau tutore părintele, ruda sau o altă persoană care locuiește cu persoana ocrotită ori care menține legături puternice și stabile cu aceasta, cu excepția cazului în care un motiv întemeiat împiedică desemnarea persoanei respective.

(3) La desemnarea curatorului și a tutorelui, instanța de judecată va lua în considerare dorințele și sentimentele exprimate de persoana ocrotită, relațiile sale obișnuite, interesul manifestat de candidați și eventualele recomandări ale părinților și rudelor, precum și ale persoanelor din anturajul persoanei ocrotite.

[Art.48⁴⁴ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁴⁵. Desemnarea ocrotitorului autorizat

(1) Dacă niciun membru al familiei și nicio persoană apropiată nu își poate asuma exercitarea măsurii de ocrotire sub forma curatei sau a tutei, instanța de judecată va desemna un ocrotitor autorizat.

(2) Ocrotitorul autorizat nu poate refuza încheierea actelor juridice urgente pe care le impune interesul persoanei ocrotite sau bunăstarea acesteia, în special a actelor juridice de conservare.

(3) Dacă este în interesul persoanei stabilite ori îngrijite într-o instituție de tratament sau instituție socială, instanța de judecată poate desemna în calitate de curator sau tutore o persoană ori un serviciu din cadrul instituției respective, în cazul în care instituția este ocrotitor autorizat.

[Art.48⁴⁵ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁴⁶. Exercitarea personală a curatei și a tutei

(1) Curatela și tutela sînt sarcini personale.

(2) Curatorul și tutorele, păstrînd răspunderea, pot beneficia de asistența terților.

[Art.48⁴⁶ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁴⁷. Renunțarea la calitatea de curator și de tutore

Curatorul și tutorele nu pot renunța la calitatea lor dacă aceasta este deținută de mai puțin de 5 ani, cu excepția cazului cînd există motive întemeiate (dificultatea exercitării măsurii de ocrotire din cauza bolii sau stării de neputință a curatorului sau tutorelui, schimbării domiciliului în altă țară, dezacordul cu dorințele și sentimentele persoanei ocrotite etc.). Soțul și copiii persoanei ocrotite, precum și ocrotitorul autorizat pot renunța la calitatea de curator și tutore doar din motiv întemeiat.

[Art.48⁴⁷ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁴⁸. Curatorul supleant și tutorele supleant

(1) Instanța de judecată poate, dacă consideră necesar și sub rezerva împuternicirilor consiliului de familie, dacă acesta există, să desemneze un curator supleant sau, după caz, un tutore supleant.

(2) Dacă curatorul sau tutorele este părinte sau rudă a persoanei ocrotite pe o linie colaterală, curatorul supleant sau, după caz, tutorele supleant se desemnează, după posibilitate, din cealaltă linie colaterală.

(3) Dacă niciun membru al familiei și nicio persoană apropiată nu poate fi curator supleant sau tutore supleant, instanța de judecată poate desemna un ocrotitor autorizat.

(4) Curatorul supleant sau, după caz, tutorele supleant supraveghează actele juridice încheiate de curator sau, după caz, de tutore în vederea exercitării măsurii de ocrotire și informează fără întârziere autoritatea tutelară dacă se constată încălcări în exercitarea acesteia. În caz contrar, el va fi obligat să repare prejudiciul cauzat persoanei ocrotite.

(5) Curatorul supleant sau, după caz, tutorele supleant asistă sau, după caz, reprezintă persoana ocrotită dacă interesele ei contravin intereselor curatorului sau, după caz, tutorelui ori dacă curatorul sau tutorele nu pot să o asiste sau să o reprezinte din cauza limitei împuternicirilor lor.

(6) Calitatea de curator supleant și de tutore supleant încetează în momentul încetării calității de curator și, respectiv, de tutore. Curatorul supleant și tutorele supleant sînt obligați să ceară substituirea curatorului sau, după caz, a tutorelui în caz de încetare a calității acestuia. În caz contrar, el va fi obligat să repare prejudiciul cauzat persoanei ocrotite.

[Art.48⁴⁸ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁴⁹. Curatorul special și tutorele special

(1) Dacă nu a fost desemnat curatorul supleant sau, după caz, tutorele supleant, curatorul și tutorele ale căror interese contravin intereselor persoanei ocrotite, datorită încheierii unui act juridic sau unui șir de acte juridice, precum și curatorul și tutorele care nu pot să asiste sau să reprezinte persoana ocrotită din cauza limitei împuternicirilor lor trebuie să solicite consiliului de familie sau, în absența acestuia, autorității tutelare desemnarea unui curator special ori, după, caz, a unui tutore special.

(2) Desemnarea curatorului special și a tutorelui special poate fi efectuată și la cererea oricărei persoane interesate ori din oficiu.

(3) În cazurile prevăzute la art.58¹ din [Codul de procedură civilă](#), curatorul special sau tutorele special se desemnează de către instanța de judecată care examinează pricina la care participă persoana ocrotită.

[Art.48⁴⁹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁵⁰. Consiliul de familie al persoanei ocrotite

(1) La instituirea măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei, instanța de judecată poate institui consiliul de familie dacă necesitatea de ocrotire a persoanei sau componența și valoarea patrimoniului justifică aceasta și dacă componența familiei și a anturajului persoanei ocrotite permit acest lucru.

(2) Membrii consiliului de familie sînt desemnați de instanța de judecată pentru durata tutelei.

(3) Consiliul de familie este compus din cel puțin 3 membri cu drept de vot. Tutorele este membru din oficiu al consiliului de familie, fără drept de vot.

(4) Pot fi membri ai consiliului de familie părinții și alte rude ale persoanei ocrotite, precum și alte persoane care manifestă interes pentru persoana ocrotită și pentru bunăstarea acesteia.

(5) Instanța de judecată va asigura, în măsura posibilităților, reprezentarea în consiliu a ambelor linii colaterale de rudenie.

(6) Instanța de judecată desemnează membrii consiliului de familie în baza dorințelor și sentimentelor exprimate de persoana ocrotită, a relațiilor sale obișnuite, a interesului pe care îl manifestă candidații și a eventualelor recomandări ale părinților și rudelor, precum și ale anturajului său.

(7) Consiliul de familie desemnează și revocă tutorele, tutorele supleant și, după caz, tutorele special conform art.48⁴³–48⁴⁹.

(8) În cazul absenței consiliului de familie, atribuțiile legale ale acestuia sînt exercitate de către autoritatea tutelară. Pentru perioada în care nu există un consiliu de familie, tutorele, tutorele supleant sau, după caz, tutorele special sînt desemnați și revocați de către instanța de judecată.

[Art.48⁵⁰ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§3. Ocrotirea intereselor personale nepatrimoniale

Articolul 48⁵¹. Obligația de informare despre situația personală

Tutorele și curatorul sînt obligați să ofere persoanei ocrotite, fără a prejudicia interesele acesteia, informațiile, pe care terții sînt obligați să i le ofere, privind situația sa personală, privind actele și deciziile care o vizează, gradul de urgență și efectele acestora, precum și consecințele neîndeplinirii actului sau neluării deciziei dacă persoana ocrotită le refuză.

[Art.48⁵¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁵². Actele strict personale

(1) Dacă legea nu prevede altfel, actele care implică consimțămîntul strict personal al persoanei ocrotite nu pot fi încheiate de către persoana însărcinată cu ocrotirea și nici nu necesită încuviințarea acesteia.

(2) Se consideră acte strict personale declarația de naștere a copilului, recunoașterea acesteia, actele de ocrotire părintească a copilului, declarația de alegere sau schimbare a numelui copilului și consimțămîntul pentru adopția persoanei ocrotite ori a copilului persoanei respective.

[Art.48⁵² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁵³. Asistența și reprezentarea în alte acte personale

(1) În afară de cazurile prevăzute la art.48⁵², persoana ocrotită ia de sine stătător decizii privitoare la interesele sale personale nepatrimoniale în măsura în care starea sa permite acest lucru.

(2) Dacă starea persoanei ocrotite nu îi permite să ia de sine stătător o decizie, consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate să prevadă că aceasta va beneficia de asistența persoanei însărcinate cu ocrotirea fie în toate actele privitoare la persoana sa, fie doar în anumite acte indicate expres. Dacă această asistență nu este suficientă, instanța de judecată poate, suplimentar, să împuternicească tutorele cu reprezentarea persoanei ocrotite în actele respective.

(3) Persoana însărcinată cu ocrotirea poate întreprinde în privința persoanei ocrotite măsuri de protecție, necesare evitării pericolului generat de comportamentul persoanei ocrotite. Persoana însărcinată cu ocrotirea va informa neîntîrziat consiliul de familie despre aceasta sau, în absența consiliului, autoritatea tutelară.

(4) În caz de urgență, persoana însărcinată cu ocrotirea nu poate, fără autorizarea consiliului de familie sau, în absența acestuia, a autorității tutelare, lua o decizie care are ca efect atingerea gravă a integrității corporale a persoanei ocrotite ori a intimității vieții private a acesteia.

[Art.48⁵³ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁵⁴. Soluționarea conflictului de interese

(1) Aplicarea dispozițiilor art.48⁵¹–48⁵⁵ nu poate avea drept efect derogarea de la dispozițiile legii speciale care impun intervenția unui reprezentant legal.

(2) Dacă exercitarea măsurii de ocrotire a fost încredințată unei persoane ori unei instituții de tratament sau sociale în condițiile art.48⁴⁵ alin.(3) și dacă acea persoană ori instituție trebuie să realizeze un act pentru care se cere autorizarea autorității tutelare sau a consiliului de familie, conform art.48⁵³ alin.(3) și (4), sau trebuie să îndeplinească în beneficiul persoanei ocrotite o diligență ori un act pentru care legea specială cere intervenția autorității tutelare, aceasta din urmă poate decide, dacă consideră că există un conflict de interese, să încredințeze realizarea actului respectiv curatorului supleant sau tutorelui supleant, dacă a fost desemnat, iar în absența acestuia, unui curator special sau unui tutore special.

[Art.48⁵⁴ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁵⁵. Libertatea de alegere a reședinței și libertatea de comunicare

(1) Persoana ocrotită are dreptul de a alege liber reședința sa.

(2) Persoana ocrotită are dreptul de a comunica cu terți, fie că sînt părinții sau alte persoane. Persoana ocrotită are dreptul de a fi vizitată și, după caz, de a fi găzduită de către aceștia.

(3) În cazul în care persoana însărcinată cu ocrotirea impune restricții în exercitarea drepturilor stabilite la alin.(1) și (2), decide consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară.

[Art.48⁵⁵ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁵⁶. Autorizarea căsătoriei

(1) Căsătoria persoanei în privința căreia s-a instituit curatela este permisă la propria dorință dacă instanța de judecată nu a dispus, în hotărîrea de instituire a curatelei, că aceasta este permisă doar cu încuviințarea curatorului sau, în caz de refuz al curatorului, cu autorizarea autorității tutelare.

(2) Căsătoria persoanei în privința căreia s-a instituit tutela este permisă doar cu autorizarea consiliului de familie sau, în absența acestuia, a autorității tutelare, după audierea viitorilor soți și, după caz, a părinților.

[Art.48⁵⁶ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁵⁷. Darea de seamă asupra ocrotirii intereselor personale nepatrimoniale

La momentul instituirii măsurilor de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei sau ulterior, consiliul de familie ori, în absența acestuia, autoritatea tutelară stabilește condițiile în care curatorul sau, după caz, tutorele depune darea de seamă privind ocrotirea intereselor personale nepatrimoniale ale persoanei ocrotite.

[Art.48⁵⁷ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§4. Actele juridice încheiate pe durata curatelei

Articolul 48⁵⁸. Asistența curatorului

(1) Persoana supusă măsurii de ocrotire judiciare sub forma curatelei nu poate, fără asistența curatorului și autorizarea autorității tutelare, să încheie niciun act juridic prevăzut la art.48⁷⁵.

(2) La încheierea unui act juridic în formă scrisă sau în formă autentică, asistența curatorului constă în aplicarea semnăturii lîngă semnătura persoanei ocrotite.

(3) Curatorul este obligat să explice persoanei ocrotite conținutul actului juridic și efectele acestuia, de asemenea este obligat să dea dovadă de diligență pe care o manifestă în propriile activități.

(4) Sub sancțiunea nulității absolute, orice înștiințare aferentă actelor prevăzute la art.48⁷⁵ transmisă persoanei ocrotite trebuie transmisă și curatorului.

(5) Nu se poate autoriza, iar curatorul nu este în drept să încuviințeze încheierea de către persoana ocrotită a actelor juridice prevăzute la art.48⁷⁶ alin.(1) lit.a) și b), cu excepțiile prevăzute la art.48⁷⁶ alin.(2).

[Art.48⁵⁸ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁵⁹. Împuternicirile de reprezentare ale curatorului

(1) Curatorul, în exercitarea atribuțiilor de ocrotire a persoanei ocrotite, nu poate substitui persoana ocrotită pentru a acționa din numele acesteia.

(2) Dacă constată că persoana supusă măsurii de ocrotire judiciare sub forma curatelei își compromite grav interesele, curatorul poate cere instanței de judecată să fie împuternicit cu încheierea unui anumit act juridic sau să ceară instituirea tutelei.

(3) Dacă curatorul refuză să ofere asistență la încheierea unui act juridic pentru care se cere asistența sa, persoana ocrotită poate cere autorizarea autorității tutelare pentru a încheia actul juridic respectiv de sine stătător.

[Art.48⁵⁹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁶⁰. Liberalitățile persoanei supuse măsurii de ocrotire judiciare sub forma curatelei

(1) Persoana ocrotită poate să întocmească testament de sine stătător.

(2) Persoana ocrotită poate face donații doar cu asistența curatorului.

(3) Se consideră că curatorul are interes care contravine intereselor persoanei ocrotite dacă el este donatar.

[Art.48⁶⁰ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁶¹. Determinarea conținutului capacității de exercițiu

La instituirea măsurii de ocrotire judiciare sub forma curatelei, prin derogare de la dispozițiile art.48⁵⁸ și în scopul respectării dispozițiilor art.48²⁸ alin.(2), instanța de judecată va enumera categoriile de acte juridice pe care persoana ocrotită are capacitatea de a le încheia de sine stătător ori va enumera categoriile de acte juridice pentru care este necesară asistența sau reprezentarea curatorului.

[Art.48⁶¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁶². Curatela restrânsă

(1) În orice moment, instanța de judecată poate dispune instituirea curatelei restrânse.

(2) În cazul curatelei restrânse, curatorul doar percepe veniturile persoanei ocrotite pe un cont deschis pe numele acesteia.

(3) Curatorul asigură de sine stătător plata datoriilor persoanei ocrotite față de terți și depune excedentul pe contul lăsat la dispoziția persoanei ocrotite sau îl transmite în numerar.

(4) Fără a aduce atingere dispozițiilor art.48⁵⁵, autoritatea tutelară poate autoriza încheierea de către curator a contractului de închiriere a spațiului locativ sau a unui alt contract care asigură o locuință persoanei ocrotite.

(5) Curatela restrânsă este supusă dispozițiilor art.48⁷³ și 48⁷⁷–48⁸¹, care se aplică în mod corespunzător.

[Art.48⁶² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§5. Actele juridice încheiate pe durata tutelei

Articolul 48⁶³. Împuternicirile de reprezentare ale tutorelui

(1) Cu excepția cazurilor în care legea sau uzanțele împuternicesc persoana supusă măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei să acționeze de sine stătător și doar în cazul în care persoana ocrotită este lipsită în totalitate de discernământ, tutorele o reprezintă în toate actele juridice.

(2) În cazul în care persoana nu este lipsită în totalitate de discernământ, în scopul respectării dispozițiilor art.48²⁸ alin.(2), instanța de judecată, în hotărîrea judecătorească privind instituirea tutelei, va enumera actele juridice pe care persoana ocrotită are capacitatea să le încheie de sine stătător sau cu asistența tutorelui, fără a fi necesare alte autorizări.

[Art.48⁶³ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁶⁴. Administrarea patrimoniului persoanei supuse măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei

Sub rezerva dispozițiilor art.48⁶³ alin.(2), persoana supusă măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei este reprezentată în actele juridice necesare administrării patrimoniului său conform art.48⁶⁷-48⁸¹.

[Art.48⁶⁴ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁶⁵. Reprezentarea în procedurile judiciare

(1) Tutorele poate reprezenta persoana ocrotită în vederea apărării drepturilor personale nepatrimoniale ale acesteia doar după autorizarea consiliului de familie sau, în absența consiliului, a autorității tutelare ori dacă reprezentarea i-a fost prescrisă de către una dintre acestea.

(2) Consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate prescrie tutorelui renunțarea la acțiune sau încheierea unui contract de tranzacție.

[Art.48⁶⁵ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁶⁶. Testamentul persoanei supuse măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei

(1) Persoana ocrotită poate să întocmească sau să modifice de sine stătător un testament după instituirea tutelei doar cu autorizarea consiliului de familie sau, în absența acestuia, a autorității tutelare. În acest caz, tutorele nu poate asista și reprezenta persoana ocrotită.

(2) Persoana ocrotită poate revoca de sine stătător testamentul întocmit anterior sau după instituirea tutelei.

[Art.48⁶⁶ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Subsecțiunea a 7-a

Administrarea patrimoniului persoanei supuse măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei

§1. Dispoziții generale

Articolul 48⁶⁷. Principiile administrării

(1) Tutorele reprezintă persoana ocrotită în actele necesare administrării patrimoniului acesteia.

(2) În procesul administrării, tutorele este obligat să îngrijească în mod prudent, diligent și să acționeze exclusiv în interesul și întru bunăstarea persoanei ocrotite.

[Art.48⁶⁷ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁶⁸. Rolul tutorelui supleant

Tutorele supleant supraveghează derularea operațiunilor pe care tutorele este obligat să le realizeze, precum și modul de investire sau reinvestire a capitalului conform prescripțiilor consiliului de familie sau, în absența acestuia, a autorității tutelare.

[Art.48⁶⁸ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁶⁹. Intervenția terților

(1) Terții pot să informeze autoritatea tutelară despre acțiunile sau omisiunile tutorelui care sînt de natură să lezeze interesul sau bunăstarea persoanei ocrotite.

(2) Dacă la desemnarea tutorelui, terții cunosc despre unele acțiuni sau omisiuni ale acestuia care compromit vădit interesul sau bunăstarea persoanei ocrotite, ei sînt obligați să informeze autoritatea tutelară despre aceasta.

[Art.48⁶⁹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§2. Competența consiliului de familie și a autorității tutelare

Articolul 48⁷⁰. Bugetul anual și contractarea profesioniștilor

(1) Tutorele aprobă bugetul necesar pentru exercitarea tutelei în funcție de importanța bunurilor persoanei ocrotite, aprobă operațiunile necesare pentru administrarea acestor bunuri și sumele anuale necesare pentru întreținerea persoanei ocrotite și pentru rambursarea cheltuielilor de administrare a bunurilor.

(2) Tutorele informează consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară despre aprobarea bugetului. În caz de dificultate, bugetul este aprobat de către consiliul de familie sau, în absența acestuia, de către autoritatea tutelară.

(3) Consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate împuternici tutorele să includă la cheltuieli de administrare remunerația administratorilor contractați sub propria lui răspundere.

(4) Consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate împuternici tutorele să încheie un contract de administrare a valorilor mobiliare și a instrumentelor financiare care aparțin persoanei ocrotite. Acesta va alege terțul contractant luînd în considerare experiența profesională și solvabilitatea acestuia.

(5) Contractul prevăzut la alin.(4) poate fi rezolvit în numele persoanei ocrotite în orice moment. Orice clauză contrară prezentului articol este nulă.

[Art.48⁷⁰ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁷¹. Efectuarea investițiilor

(1) Consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară determină suma pe care tutorele este obligat s-o investească în capitalul (bani, valori mobiliare sau alte instrumente financiare, părți sociale, creanțe etc.) persoanei ocrotite.

(2) Consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară prescrie toate măsurile pe care le consideră utile la investirea sau reinvestirea capitalului fie în avans, fie pentru fiecare operațiune.

(3) Investirea sau reinvestirea se realizează de către tutore în termenul și în modul prescrise. Dacă omite termenul prescris, tutorele va datora persoanei ocrotite dobînzii de întârziere.

(4) Consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate prescrie ca o anumită sumă de bani să fie depusă pe un cont special al persoanei ocrotite, de pe care tutorele va putea efectua extrageri doar cu autorizarea acestora.

[Art.48⁷¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁷². Limitarea împuternicirilor tutorelui

(1) Consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate stabili categoria de acte juridice pe care tutorele nu le poate încheia fără autorizarea acestora.

(2) În cazul în care consiliul de familie refuză să ofere tutorelui autorizarea necesară, acesta o poate solicita de la autoritatea tutelară dacă se constată că încheierea actului juridic este în interesul persoanei ocrotite sau pentru bunăstarea acesteia.

[Art.48⁷² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§3. Împuternicirile tutorelui

Articolul 48⁷³. Întocmirea inventarului

(1) În termen de 3 luni de la instituirea tutelei, tutorele inițiază, în prezența tutorelui supleant, dacă acesta a fost desemnat, inventarierea bunurilor persoanei ocrotite și transmite autorității tutelare actul inventarierii. Tutorele este obligat să asigure actualizarea inventarului.

(2) Pentru întocmirea inventarului, tutorele este în drept să obțină toate informațiile și documentele necesare de la orice persoană publică sau privată, fără a-i putea fi opus secretul profesional, secretul bancar sau caracterul personal al datelor.

(3) Dacă inventarul nu a fost întocmit sau se confirmă că acesta este incomplet ori inexact, persoana ocrotită, iar după decesul acesteia – succesorul, poate face dovada valorii și componenței bunurilor prin orice mijloace de probă.

[Art.48⁷³ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁷⁴. Actele juridice care nu sînt supuse autorizării

(1) Tutorele poate încheia doar actele juridice de conservare și, sub rezerva dispozițiilor art.48⁶³ alin.(2), actele de administrare necesare administrării patrimoniului persoanei ocrotite.

(2) Tutorele acționează de sine stătător în instanța de judecată pentru a apăra drepturile patrimoniale ale persoanei ocrotite.

(3) Prin derogare de la dispozițiile legale, contractul de locațiune încheiat de către tutore în calitate de locator nu acordă persoanei ocrotite în calitate de locator, față de care a încetat tutela, niciun drept de preemțiune la expirarea contractului de locațiune. Aceste dispoziții nu se aplică contractului de locațiune încheiat înainte de instituirea tutelei și prelungit de către tutore.

[Art.48⁷⁴ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁷⁵. Actele juridice supuse autorizării

(1) Următoarele acte juridice, încheiate în numele persoanei ocrotite, nu produc efecte juridice decît după autorizare din partea consiliului de familie sau, în absența acestuia, a autorității tutelare:

- a) contractul de vânzare-cumpărare și alte acte juridice de dispoziție;
- b) contractul de locațiune și alte acte juridice de administrare a bunurilor persoanei ocrotite al căror termen depășește termenul măsurii de ocrotire;
- c) contractul de tranzacție;
- d) contractul de partaj al bunurilor comune;
- e) actul de acceptare sau renunțare la moștenire;
- f) contractul de primire a unui împrumut;
- g) contractul dintre tutore sau persoanele afiliate acestuia și persoana ocrotită, cu excepția actelor cu titlu gratuit, încheiate în folosul persoanei ocrotite. La încheierea acestui act juridic, tutorele se consideră că are un interes care contravine interesului persoanei ocrotite.

(2) Decizia de autorizare trebuie să determine condițiile esențiale ale actului juridic și, după caz, prețul sau altă contraprestație. Autorizarea nu este necesară în caz de vânzare silită ori în cazul exercitării dreptului de gaj sau ipotecă.

(3) Autorizarea unui act juridic de dispoziție privitor la un drept real al persoanei ocrotite asupra unui bun imobil sau a unei cote în capitalul unei persoane juridice de drept privat se poate acorda doar după evaluarea valorii de piață a acestora.

(4) Este posibilă dispunerea de dreptul real prevăzut la alin.(3) contra unui preț sau altei contraprestații mai mici decât valoarea sa de piață doar din motive întemeiate, bazate exclusiv pe interesul persoanei ocrotite, care va fi argumentat în decizia de autorizare.

(5) Persoana care încheie actul juridic în numele persoanei ocrotite este obligată, fără întârziere, să depună la autoritatea tutelară o copie de pe actul juridic autorizat conform dispozițiilor prezentului articol, precum și copiile de pe elementele de probă care demonstrează executarea obligațiilor apărute din actul juridic respectiv.

[Art.48⁷⁵ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁷⁶. Actele juridice interzise

(1) Nu pot fi autorizate, iar tutorele nu este în drept să încheie:

a) acte privind înstrăinarea gratuită a bunurilor sau a drepturilor persoanei ocrotite, inclusiv privind remiterea datoriei, renunțarea gratuită la un drept dobândit, eliberarea unei garanții reale sau personale constituite în folosul persoanei ocrotite, fără ca obligația garantată să fi fost stinsă integral, precum și acte privind constituirea unei garanții reale sau personale pentru a garanta obligațiile unui terț;

b) acte privind dobândirea de la un terț a unui drept sau a unei creanțe pe care acesta o are față de persoana ocrotită;

c) acte privind exercitarea activității de întreprinzător sau profesionale în numele persoanei ocrotite.

(2) Excepție de la prevederile alin.(1) lit.a) fac donațiile neînsemnate pentru îndeplinirea unor obligații morale.

[Art.48⁷⁶ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§4. Pregătirea, verificarea și aprobarea dării de seamă

Articolul 48⁷⁷. Darea de seamă anuală

(1) Tutorele întocmește anual o dare de seamă privind administrarea patrimoniului, la care se anexează documentele primare.

(2) La întocmirea dării de seamă, tutorele va solicita instituțiilor la care sînt deschise conturi în numele persoanei ocrotite descifrarea operațiunilor pentru anul de referință, fără a i se putea opune secretul profesional, secretul bancar sau caracterul personal al datelor.

(3) Tutorele este obligat să asigure confidențialitatea dării de seamă. Copiile de pe darea de seamă și de pe documentele primare se remit de către tutore persoanei ocrotite, dacă aceasta are cel puțin 16 ani, precum și tutorelui supleant, dacă a fost desemnat, și, dacă tutorele consideră necesar, altor persoane însărcinate cu ocrotirea.

(4) După audierea persoanei ocrotite și obținerea consimțămîntului ei, dacă aceasta a împlinit vârsta de 16 ani și dacă starea ei permite, autoritatea tutelară poate să autorizeze remiterea copiilor de pe darea de seamă și de pe documentele primare sau o parte din acestea soțului, părintelui sau unei alte persoane apropiate dacă aceștia au un interes legitim.

[Art.48⁷⁷ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁷⁸. Verificarea dării de seamă

(1) Tutorele depune anual darea de seamă privind administrarea patrimoniului, împreună cu documentele primare, în vederea verificării acestora de către autoritatea tutelară.

(2) Dacă a fost desemnat un tutore supleant, el va verifica darea de seamă înainte de transmiterea acesteia împreună cu observațiile sale.

(3) Pentru verificarea dării de seamă, autoritatea tutelară este în drept să obțină datele prevăzute la art.48⁷⁷ alin.(2).

(4) Autoritatea tutelară poate dispune verificarea dării de seamă de către tutorele supleant, dacă acesta a fost desemnat.

(5) Dacă a fost instituit consiliul de familie, autoritatea tutelară poate dispune verificarea și aprobarea dării de seamă de către acesta.

[Art.48⁷⁸ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁷⁹. Scutirea de obligația întocmirii dării de seamă

Dacă tutela nu a fost încredințată unui ocrotitor autorizat, autoritatea tutelară poate, prin derogare de la dispozițiile art.48⁷⁷ și 48⁷⁸ și având în vedere valoarea neînsemnată a patrimoniului persoanei ocrotite, să scutească tutorele de obligația întocmirii dării de seamă.

[Art.48⁷⁹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁸⁰. Auditarea dării de seamă

În cazul în care componența și valoarea patrimoniului persoanei ocrotite justifică și permit efectuarea verificării și aprobării dării de seamă de către un expert sau auditor, autoritatea tutelară poate dispune acest lucru pe cheltuiala persoanei ocrotite și luând în considerare interesul patrimonial al persoanei ocrotite.

[Art.48⁸⁰ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁸¹. Darea de seamă la încetarea calității de tutore

(1) La încetarea calității de tutore, tutorele este obligat să întocmească o dare de seamă a operațiunilor intervenite de la întocmirea ultimei dări de seamă anuale și să o supună verificării și aprobării conform art.48⁷⁸ și 48⁸⁰.

(2) În termen de 3 luni de la încetarea calității de tutore, tutorele sau succesorii lui sînt obligați să remită copiile de pe dările de seamă pentru ultimii 3 ani și de pe darea de seamă indicată la alin.(1) persoanei însărcinate cu administrarea bunurilor persoanei ocrotite sau succesorilor acesteia și, după caz, persoanei care a dobîndit capacitate deplină de exercițiu, dacă nu le-a primit.

(3) Dispozițiile alin.(1) și (2) nu se aplică în cazul prevăzut la art.48⁶⁵.

(4) Tutorele este obligat să remită persoanelor indicate la alin.(2) documentele primare necesare continuării administrării bunurilor persoanei ocrotite sau să asigure devoluțiunea patrimoniului succesoral, precum și actul inventarierii inițiale și actualizările întocmite.

[Art.48⁸¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Secțiunea a 4-a

Dispoziții comune privind tutela și curatela minorilor și măsurile de ocrotire

§1. Autoritatea tutelară

Articolul 48⁸². Autoritatea tutelară și competența în domeniul măsurilor de ocrotire

(1) Autorități tutelare sînt autoritățile administrației publice locale.

(2) Autoritatea tutelară de la domiciliul sau reședința persoanei fizice minore ori a persoanei supuse unei măsuri de ocrotire (denumită în sensul prezentei secțiuni – *persoană ocrotită*) supraveghează activitatea tutorelui, curatorului sau altei persoane însărcinate cu ocrotirea.

(3) Autoritatea tutelară:

a) exercită atribuțiile prevăzute expres de lege în domeniul măsurilor de ocrotire;

b) îndeplinește alte atribuții de supraveghere a exercitării măsurii de ocrotire, cu excepția celor date prin lege în competența instanței de judecată și consiliului de familie;

c) ține dosarul personal al persoanei ocrotite, îl transmite instanței de judecată și asigură restituirea lui după finalizarea procesului.

[Art.48⁸² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁸³. Procedura aplicabilă autorității tutelare

La luarea deciziei cu privire la tutela și curatela minorului, precum și la măsurile de ocrotire, autoritatea tutelara va respecta dispozițiile prezentei secțiuni.

[Art.48⁸³ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁸⁴. Audierea persoanei ocrotite

(1) Autoritatea tutelară trebuie să audieze persoana ocrotită care a împlinit vârsta de 10 ani. Aceasta poate fi însoțită de o altă persoană pe care a ales-o, care nu va avea calitatea de reprezentant al său.

(2) Audierea persoanei ocrotite se poate desfășura la sediul autorității tutelare, la domiciliul sau reședința persoanei, în instituția de tratament sau instituția socială, precum și în orice alt loc corespunzător.

(3) Audierea are loc în ședință închisă, la care pot participa persoanele enumerate la art.48³⁰ alin.(1). Persoana poate solicita să fie audiată în regim individual și închis, fiind însoțită, la dorință, de o persoană de încredere. Dacă autoritatea tutelară consideră necesar, persoana ocrotită poate fi audiată în prezența celorlalți participanți.

(4) Dacă consideră oportun, autoritatea tutelară poate efectua audierea persoanei în prezența medicului care o tratează sau în prezența altei persoane pertinente.

(5) Autoritatea tutelară va depune toate eforturile posibile pentru a constata dorințele și sentimentele persoanei ocrotite privind decizia care urmează a fi luată, folosind metodele de comunicare care corespund stării sau situației persoanei audiate.

[Art.48⁸⁴ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁸⁵. Audierea persoanei ocrotite la locul aflării

În cazul în care prezența persoanei nu este posibilă din motive obiective, autoritatea tutelară asigură audierea acesteia la locul aflării ei, constatând prin actul său, după caz, imposibilitatea comunicării cu aceasta.

[Art.48⁸⁵ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁸⁶. Dezbateră în contradictoriu a chestiunii

La cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, autoritatea tutelară poate dispune ca soluționarea unei chestiuni să se desfășoare în contradictoriu.

[Art.48⁸⁶ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁸⁷. Dreptul la asistență juridică

(1) În cadrul oricărei proceduri desfășurate de autoritatea tutelară, minorul care a împlinit vârsta de 10 ani și persoana supusă unei măsuri de ocrotire își pot alege un avocat sau pot solicita desemnarea unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, indiferent de opinia sau opoziția persoanei însărcinate cu ocrotirea.

(2) Dreptul de a fi asistat de un avocat ales sau de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat va fi adus la cunoștința persoanei ocrotite în textul citației și la prima prezentare a acesteia.

(3) Dacă, pe durata desfășurării procedurii de către autoritatea tutelară, persoana ocrotită nu este asistată de avocat, la cererea acesteia, în cazul în care a împlinit vârsta de 10 ani, autoritatea tutelară solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat, care va dispune de împuternicirile unui reprezentant legal în procedura respectivă.

(4) Asistența juridică prevăzută la alin.(3) se acordă gratuit.

[Art.48⁸⁷ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁸⁸. Audierea altor persoane

La cererea participanților sau din oficiu, autoritatea tutelară audiază persoanele indicate la art.48³⁰ alin.(1).

[Art.48⁸⁸ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁸⁹. Efectuarea constatărilor

La cererea participanților sau din oficiu, autoritatea tutelară poate dispune efectuarea unei anchete sociale sau efectuarea unor constatări, evaluări sau expertize.

[Art.48⁸⁹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁹⁰. Consultarea dosarului personal

(1) Pot lua cunoștință cu materialele dosarului personal și efectua extrase și copii de pe acestea persoana ocrotită sau persoana însărcinată cu ocrotirea, precum și avocații acestora.

(2) În cazul în care cererea de consultare a dosarului este depusă de către persoana ocrotită, autoritatea tutelară poate, prin decizie motivată, comunicată persoanei ocrotite, să excludă unul sau mai multe acte din dosar dacă acestea ar putea cauza un prejudiciu moral grav.

(3) Avocatul persoanei ocrotite poate să facă extrase și copii de pe materialele dosarului. Avocatului i se interzice să transmită copiile astfel obținute către persoana ocrotită sau terți.

(4) Copiile de pe deciziile consiliului de familie, de pe deciziile autorității tutelare și de pe hotărârile judecătorești, aferente tutelei și curatelei minorilor și măsurilor de ocrotire, se păstrează în dosarul personal și se pot elibera doar participanților și persoanelor care au participat la luarea deciziilor ori au fost vizate în decizii sau hotărâri.

(5) Terții care justifică un interes legitim pot obține copii de pe dispozitivul deciziilor și hotărârilor menționate la alin.(4) cu autorizarea autorității tutelare.

[Art.48⁹⁰ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁹¹. Decizia autorității tutelare

(1) Autoritatea tutelară soluționează cererile care îi sînt adresate în termen de 30 de zile de la data depunerii dacă acestea nu necesită obținerea unor informații suplimentare, prezentarea de probe suplimentare sau orice altă cercetare, cu excepția cazurilor în care autoritatea tutelară dispune efectuarea unei dezbateri în contradictoriu conform art.48⁸⁶. Autoritatea tutelară va avertiza petiționarul despre aceasta și îl va informa despre data la care se va lua decizia.

(2) Deciziile autorității tutelare în chestiunile privind tutela și curatela minorilor și măsurile de ocrotire trebuie să fie motivate și adoptate într-un termen care nu va depăși 3 luni din data depunerii cererii respective. Dispozitivul deciziei se comunică persoanei ocrotite, persoanei însărcinate cu ocrotirea și, după caz, membrilor consiliului de familie în termen de 3 luni din data luării acesteia.

[Art.48⁹¹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§2. Consiliul de familie

Articolul 48⁹². Convocarea consiliului de familie

(1) Ședința consiliului de familie se convoacă de către autoritatea tutelară la cererea:

- a) a 2 membri din consiliu;
- b) tutorelui sau tutorelui supleant;
- c) minorului pus sub curatelă sau tutelă care a împlinit vârsta de 10 ani;
- d) persoanei supuse unei măsuri de ocrotire.

(2) Înștiințarea despre ședință se expediază membrilor consiliului cu cel puțin 10 zile înainte de data desfășurării ședinței.

(3) Membrii consiliului de familie sînt obligați să se prezinte personal la ședință. Membrului care, fără motiv întemeiat, nu se prezintă la ședință i se poate revoca calitatea respectivă.

(4) Prin hotărîrea judecătorească în baza căreia se desemnează membrii consiliului de familie sau printr-o hotărîre ulterioară, la cererea unui membru sau din oficiu, instanța de judecată poate stabili faptul că consiliul adoptă decizii fără participarea autorității tutelare.

[Art.48⁹² introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁹³. Ședința consiliului de familie

Ședința consiliului de familie este deliberativă și în cadrul acesteia pot fi adoptate decizii dacă la ea participă majoritatea membrilor consiliului cu drept de vot. În cazul în care nu există cvorum, autoritatea tutelară poate convoca o ședință repetată sau, în caz de urgență, poate lua o decizie de sine stătător.

[Art.48⁹³ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁹⁴. Adoptarea deciziei consiliului de familie fără convocarea în ședință (prin corespondență)

(1) Dacă autoritatea tutelară consideră că consiliul de familie se poate pronunța pe o problemă fără a se convoca în ședință, aceasta va comunica fiecărui membru textul deciziei, anexînd explicațiile necesare.

(2) Membrului care, fără motiv întemeiat, nu își exprimă votul i se poate revoca calitatea respectivă.

[Art.48⁹⁴ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁹⁵. Adoptarea deciziei de către consiliul de familie

(1) Decizia consiliului de familie se adoptă cu votul majorității membrilor cu drept de vot.

(2) Fiecare membru al consiliului de familie, cu excepția tutorelui și, după caz, a curatorului, are dreptul la un vot, care nu este transmisibil.

(3) Membrul consiliului de familie este obligat să declare dacă are un interes direct sau indirect în privința chestiunii supuse dezbaterii (conflictul de interese) și să se abțină de la vot. Prezența membrului aflat în conflict de interese se ia în calcul la determinarea cvorumului pentru adoptarea deciziei, dar votul acestuia nu se ia în considerare la adoptarea deciziei vizate de conflictul de interese. Dispozițiile legale privind conflictul de interese în cazul reprezentării la încheierea actelor juridice se aplică în mod corespunzător.

[Art.48⁹⁵ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁹⁶. Secretul ședințelor consiliului de familie

(1) Ședințele consiliului de familie sînt închise.

(2) Membrii consiliului de familie sînt obligați să păstreze confidențialitatea datelor în relațiile cu terții.

(3) Persoana ocrotită poate asista la ședința consiliului doar cu titlu consultativ, cu excepția cazului cînd autoritatea tutelară consideră că aceasta ar contraveni interesului persoanei ocrotite.

(4) Deciziile consiliului de familie trebuie să fie motivate. Dacă decizia nu este adoptată în unanimitate, opinia fiecărui membru se va anexa la decizie.

[Art.48⁹⁶ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁹⁷. Întocmirea deciziei consiliului de familie

(1) Fiecare membru prezent la ședința consiliului de familie trebuie să semneze decizia adoptată în cadrul ședinței.

(2) În decurs de 10 zile din data adoptării deciziei, președintele ales al ședinței consiliului de familie depune decizia adoptată la autoritatea tutelară.

[Art.48⁹⁷ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48⁹⁸. Opoziția autorității tutelare

(1) Dacă autoritatea tutelară constată că decizia consiliului de familie contravine intereselor persoanei ocrotite sau dorințelor și sentimentelor acesteia, trebuie să facă opoziție la decizia consiliului de familie în termen de 15 zile de la data recepționării conform art.48⁹⁷ alin.(2), prin luarea unei decizii privind opoziția în acest sens, care nu se supune contestării.

(2) Prin cerere motivată, persoana ocrotită sau persoana însărcinată cu ocrotirea poate să facă opoziție la decizia consiliului de familie în termen de 15 zile de la recepționarea acesteia de către autoritatea tutelară conform art.48⁹⁷ alin.(2).

(3) În cazul existenței unei opoziții conform alin.(1) sau (2), autoritatea tutelară, în termen de 10 zile din data depunerii cererii respective, va convoca consiliul de familie și va organiza desfășurarea unei noi ședințe, pe care o va prezida, fără a avea drept de vot, pentru a se delibera din nou asupra chestiunii față de care s-a făcut opoziția.

(4) Decizia consiliului de familie produce efecte juridice după expirarea termenului de 15 zile de la recepționarea acesteia de către autoritatea tutelară conform art.48⁹⁷ alin.(2) dacă pe parcursul termenului dat nu s-a făcut opoziție.

[Art.48⁹⁸ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

§3. Contestarea deciziilor autorității tutelare și ale consiliului de familie

Articolul 48⁹⁹. Contestarea în instanța de judecată

(1) Deciziile autorității tutelare, precum și deciziile consiliului de familie, adoptate conform art.48⁹⁸ alin.(3), pot fi contestate în instanța de judecată în termen de 30 de zile de la data adoptării acestora, cu excepția cazului când contestarea se depune de către persoana ocrotită, persoana însărcinată cu ocrotirea și autoritatea tutelară, în acest caz, termenul de contestare curgând din data comunicării dispozitivului deciziei. În cazul contestării deciziei autorității tutelare, depunerea unei cereri prealabile nu este necesară.

(2) Decizia contestată se anulează de către instanța de judecată, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegală în fond ca fiind emisă contrar prevederilor legii;
- b) este ilegală ca fiind emisă cu încălcarea competenței;
- c) este ilegală ca fiind emisă cu încălcarea esențială a procedurii stabilite.

(3) La cererea persoanei care depune contestația sau din oficiu, instanța de judecată, pe lângă anularea deciziei contestate, dispune fie obligarea emitentului să adopte o nouă decizie, fie pronunțarea unei hotărâri judecătorești prin care va soluționa fondul chestiunii vizate de decizia contestată.

[Art.48⁹⁹ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 48¹⁰⁰. Persoanele care au dreptul de a depune contestație

(1) Contestația poate fi depusă de către persoanele enumerate la art.48³⁰ alin.(1), precum și de către persoanele însărcinate cu ocrotirea, chiar dacă acestea nu au participat la procedura desfășurată de autoritatea tutelară sau la ședința consiliului de familie.

(2) Citația despre judecarea contestației se va expedia tuturor persoanelor care au dreptul de a depune contestație și care vor avea dreptul să participe la examinarea acesteia.

(3) Instanța de judecată care soluționează contestația decide din oficiu asupra suspendării sau nesuspendării deciziei contestate, ținând cont de interesele persoanei ocrotite.

[Art.48¹⁰⁰ introdus prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Secțiunea a 5-a

Declararea persoanei dispărute fără veste sau decedate

[Denumirea secțiunii a 5-a introdusă prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 49. Declararea persoanei dispărută fără veste

(1) Persoana fizică poate fi declarată dispărută fără veste dacă lipsește de la domiciliu și a trecut cel puțin un an din ziua primirii ultimelor știri despre locul aflării ei. Dispariția se declară de instanța de judecată la cererea persoanei interesate.

(2) În cazul imposibilității de a se determina ziua primirii ultimelor informații despre dispărut, termenul pentru declararea dispariției fără veste va începe să curgă din prima zi a lunii următoare celei în care au fost primite ultimele informații despre dispărut, iar în cazul imposibilității de a determina această lună, de la întâi ianuarie al următorului an.

Articolul 50. Protecția bunurilor celui dispărut fără veste

(1) Dacă este necesară administrarea permanentă a patrimoniului persoanei declarate dispărută fără veste, instanța de judecată numește un administrator, cu care autoritatea tutelară încheie un contract de administrare fiduciară. La cererea persoanei interesate, instanța de judecată poate numi un administrator și înainte de expirarea unui an din ziua primirii ultimilor știri despre locul aflării persoanei dispărute.

(2) Declararea dispariției persoanei nu atrage modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor acesteia.

Articolul 51. Efectele apariției persoanei declarate dispărută fără veste

(1) Dacă persoana declarată dispărută fără veste apare sau dacă sînt știri despre locul aflării ei, instanța de judecată, la cererea persoanei interesate, anulează hotărîrea de declarare a dispariției și desființează, după caz, administrarea fiduciară a patrimoniului acesteia.

(2) Cel declarat dispărut poate cere administratorului fiduciar repararea prejudiciului cauzat prin administrarea necorespunzătoare a patrimoniului său.

Articolul 52. Declararea persoanei decedată

(1) Persoana poate fi declarată decedată prin hotărîre a instanței de judecată dacă timp de 3 ani la domiciliul său lipsesc știri despre locul unde se află sau după 6 luni dacă a dispărut în împrejurări ce prezentau o primejdie de moarte sau care dau temei a presupune că a decedat în urma unui anumit accident.

(2) Un militar sau o altă persoană dispărută fără veste în legătură cu acțiuni militare poate fi declarată decedată numai după expirarea a 2 ani de la încetarea acțiunilor militare.

(3) Ziua morții persoanei declarate decedată se consideră ziua la care hotărîrea judecătorească privind declararea decesului ei a rămas definitivă. Dacă o persoană dispărută în împrejurări care prezentau o primejdie de moarte sau care dau temei de a presupune că a decedat în urma unui accident este declarată decedată, instanța de judecată poate să declare ca dată a decesului ziua morții ei prezumate.

(4) Declararea decesului produce aceleași efecte juridice ca și decesul fizic constatat.

Articolul 53. Efectele apariției persoanei declarate decedată

(1) În cazul apariției sau descoperirii locului de aflare a persoanei declarate decedată, instanța de judecată anulează hotărîrea privind declararea decesului ei.

(2) Independent de momentul apariției sale, persoana declarată decedată poate cere de la oricare altă persoană să-i restituie bunurile care s-au păstrat și care au trecut cu titlu gratuit la aceasta după declararea decesului său.

(3) Dobânditorul cu titlu oneros nu este obligat să restituie bunurile dacă nu se dovedește că la data dobândirii lor știa că cel declarat decedat este în viață. Dacă bunurile nu s-au păstrat, dobânditorul de rea-credință este obligat să restituie valoarea lor.

(4) Dacă bunurile persoanei declarate decedată au trecut pe baza dreptului de succesiune la stat și au fost vândute, după anularea hotărârii de declarare a decesului persoanei i se restituie suma realizată din vânzarea bunurilor.

Articolul 54. Înregistrarea de stat a actelor de stare civilă

(1) Înregistrării de stat sînt supuse următoarele acte de stare civilă:

- a) nașterea;
- b) adopția;
- c) stabilirea paternității;
- d) încheierea căsătoriei;
- e) desfacerea căsătoriei;
- f) schimbarea numelui;
- g) decesul.

(2) Înregistrarea actelor de stare civilă se efectuează de către organele de înregistrare a actelor de stare civilă prin înscrierea datelor în registrele actelor de stare civilă și eliberarea de certificate în baza acestor înscrieri.

(3) Organele care efectuează înregistrarea actelor de stare civilă, procedura de înregistrare a acestor acte, procedura de rectificare și modificare a lor, restabilirea și anularea înscrierilor actelor de stare civilă, forma registrelor actelor de stare civilă și a certificatelor, precum și modalitatea și termenele de păstrare a registrelor actelor de stare civilă, se stabilesc prin lege.

Capitolul II PERSOANA JURIDICĂ

Secțiunea 1 Dispoziții generale

Articolul 55. Noțiunea de persoană juridică

(1) Persoană juridică este organizația care are un patrimoniu distinct și răspunde pentru obligațiile sale cu acest patrimoniu, poate să dobîndească și să exercite în nume propriu drepturi patrimoniale și personale nepatrimoniale, să-și asume obligații, poate fi reclamant și pîrît în instanță de judecată.

(2) Persoana juridică poate fi organizată în mod corporativ sau în baza calității de membru, poate fi dependentă sau independentă de un anumit număr de membri, poate avea scop lucrativ sau nelucrativ.

(3) În funcție de participare la constituirea patrimoniului persoanei juridice, fondatorii (membrii) au sau nu au drepturi de creanță față de ea. Persoane juridice în a căror privință fondatorii (membrii) au drepturi de creanță sînt societățile comerciale și cooperativele. Persoane juridice în a căror privință fondatorii (membrii) nu au drepturi de creanță sînt organizațiile necomerciale.

Articolul 56. Regimul juridic aplicabil persoanelor juridice străine

Persoanele juridice străine sînt asimilate, în condițiile legii, cu persoanele juridice ale Republicii Moldova.

Articolul 57. Tipurile de persoane juridice

Persoanele juridice sînt de drept public sau de drept privat care, în raporturile civile, sînt situate pe poziții de egalitate.

Articolul 58. Persoanele juridice de drept public

(1) Statul și unitățile administrativ-teritoriale participă la raporturile juridice civile pe poziții de egalitate cu celelalte subiecte de drept. Atribuțiile statului și ale unităților administrativ-teritoriale se exercită în asemenea raporturi de organele acestora, în conformitate cu competența lor.

(2) Organele împuternicite să exercite o parte din funcțiile (atribuțiile) Guvernului posedă personalitate juridică doar dacă aceasta decurge din prevederile legii sau, în cazurile expres prevăzute de lege, din actele autorităților administrației publice centrale sau locale.

(3) Prin derogare de la prevederile alin.(2), persoanele juridice de drept public se pot înființa și altfel, în cazuri expres prevăzute de lege.

(4) Următoarele articole ale acestui capitol nu se aplică persoanelor juridice de drept public, cu excepția cazurilor prevăzute expres.

Articolul 59. Persoane juridice de drept privat

(1) Persoanele juridice de drept privat se pot constitui liber doar în una din formele prevăzute de lege.

(2) Persoanele juridice de drept privat pot avea scop lucrativ (comercial) și scop nelucrativ (necomercial).

Articolul 60. Capacitatea de folosință a persoanei juridice

(1) Capacitatea de folosință a persoanei juridice se dobîndește la data înregistrării de stat și încetează la data radierii ei din registrul de stat.

(2) Persoana juridică cu scop lucrativ poate desfășura orice activitate neinterzisă de lege, chiar dacă nu este prevăzută în actul de constituire.

(3) Persoana juridică cu scop nelucrativ poate desfășura numai activitatea prevăzută de lege și de actul de constituire.

(4) Persoanele juridice de drept public participă la circuitul civil în măsura în care aceasta este necesar atingerii scopurilor sale. Ele sînt asimilate persoanelor juridice de drept privat în măsura în care participă la circuitul civil.

(5) Persoana juridică poate practica anumite tipuri de activități, a căror listă este stabilită de lege, doar în baza unui permis special (licență). Dreptul persoanei juridice de a practica activitatea pentru care este necesară licență apare în momentul obținerii ei sau în momentul indicat în ea și încetează odată cu expirarea licenței dacă legea nu prevede altfel.

(6) Persoana juridică poate fi limitată în drepturi doar în cazurile și în modul prevăzut de lege.

Articolul 61. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice

(1) Persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator.

(2) Au calitatea de administrator persoanele fizice care, prin lege sau prin actul de constituire, sînt desemnate să acționeze, în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele și pe seama persoanei juridice.

(3) Raporturile dintre persoana juridică și cei care alcătuiesc organele sale executive sînt supuse prin analogie regulilor mandatului dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel.

(4) În cazul în care organul executiv nu este desemnat, participanții sau creditorii persoanei juridice pot cere instanței de judecată desemnarea acestuia. Organul executiv desemnat de instanța de judecată este revocat de aceasta în cazul în care organul competent al persoanei juridice decide desemnarea organului executiv.

Articolul 62. Actele de constituire ale persoanei juridice

(1) Persoana juridică activează în baza contractului de constituire sau în baza contractului de constituire și a statutului, sau doar în baza statutului. Persoanele juridice de drept public, iar în cazurile prevăzute de lege, și persoanele juridice de drept privat cu scop nelucrativ activează în baza normelor generale cu privire la organizațiile de tipul respectiv.

(2) Contractul de constituire a persoanei juridice se încheie, iar statutul se aprobă de către fondatorii (membrii) ei. Persoana juridică constituită de către un singur fondator activează în baza statutului aprobat de acesta.

(3) Actele de constituire ale persoanei juridice trebuie să conțină denumirea și sediul ei, modul de administrare a activității și alte date prevăzute de lege pentru persoanele juridice de tipul respectiv. În actele de constituire ale persoanei juridice cu scop nelucrativ se stabilește obiectul și scopurile activității ei.

Articolul 63. Înregistrarea de stat a persoanei juridice

(1) Persoana juridică se consideră constituită în momentul înregistrării ei de stat.

(2) Persoana juridică de drept public se consideră constituită în momentul intrării în vigoare a actului normativ prin care se aprobă regulamentul ori statutul ei sau în momentul indicat în act.

(3) Persoana juridică este pasibilă de înregistrare de stat în modul prevăzut de lege. Datele înregistrării de stat se înscriu în registrul de stat, fiind accesibile oricărei persoane.

(4) Încălcarea modului, prevăzut de lege, de constituire a persoanei juridice sau faptul că actul de constituire nu este în conformitate cu legea atrage refuzul înregistrării de stat a persoanei juridice. Nu se admite refuzul înregistrării din motivul inoportunității constituirii persoanei juridice.

(5) Persoana juridică este supusă reînregistrării de stat doar în cazurile prevăzute de lege.

Articolul 64. Publicitatea registrelor de stat ale persoanelor juridice

(1) Până în momentul în care faptul nu a fost înscris în registrul de stat al persoanelor juridice și nu a fost făcut public, persoana în al cărei interes faptul trebuia înregistrat nu poate să-l opună terților, cu excepția cazului când demonstrează că terțul cunoștea faptul.

(2) Dacă faptul este înregistrat și făcut public, terțul trebuie să-l recunoască în raport cu sine. Această prevedere nu este valabilă pentru actele juridice săvârșite în decursul a 15 zile de după momentul când faptul a fost făcut public în măsura în care terțul demonstrează că nu a știut și nici nu trebuia să știe despre acest fapt.

(3) În cazul în care faptul care trebuia înregistrat a fost făcut public în mod greșit, terțul poate opune faptul făcut public persoanei în al cărei interes trebuia înregistrat, cu excepția cazului când terțul știa sau trebuia să știe despre neveridicitate.

Articolul 65. Durata persoanei juridice

(1) Persoana juridică este perpetuă dacă legea sau actele de constituire nu prevăd altfel.

(2) La expirarea termenului stabilit pentru existența persoanei juridice, aceasta se dizolvă dacă pînă la acel moment actele de constituire nu se modifică.

Articolul 66. Denumirea persoanei juridice

(1) Persoana juridică participă la raporturile juridice numai sub denumire proprie, stabilită prin actele de constituire și înregistrată în modul corespunzător.

(2) Denumirea persoanei juridice trebuie să includă, în limba română, forma juridică de organizare.

(3) Persoana juridică nu poate fi înregistrată dacă denumirea ei coincide cu denumirea unei alte persoane juridice înregistrate deja.

(4) Se interzice utilizarea în denumirea persoanei juridice a sintagmelor ce contravin prevederilor legale sau normelor morale, precum și a numelor proprii, dacă acestea nu coincid cu numele participanților la constituirea organizației și dacă nu există în acest sens acordul persoanei respective sau al moștenitorilor ei cu privire la folosirea numelui.

(5) Persoana juridică nu poate folosi în denumirea sa cuvinte sau abrevieri care ar induce în eroare cu privire la forma sa.

(6) Persoana juridică a cărei denumire este înregistrată are dreptul să o utilizeze. Cel care folosește denumirea unei alte persoane juridice este obligat, la cererea ei, să înceteze utilizarea denumirii și să îi repare prejudiciul.

(7) Persoana juridică este obligată să publice un aviz în “Monitorul Oficial al Republicii Moldova” despre modificarea denumirii, sub sancțiunea plății de daune-interese.

(8) În actul emis de persoana juridică trebuie să se menționeze denumirea, numărul înregistrării de stat, codul fiscal și sediul, sub sancțiunea plății de daune-interese.

Articolul 67. Sediul persoanei juridice

(1) Persoana juridică are un sediu, indicat în actele de constituire.

(2) Stabilirea și schimbarea sediului sînt opozabile terților din momentul înregistrării de stat.

(3) Adresa poștală a persoanei juridice este cea de la sediu. Persoana juridică poate avea și alte adrese pentru corespondență.

(4) Toate documentele și scrisorile intrate la sediu se consideră recepționate de către persoana juridică.

(5) Persoana juridică este obligată să publice un aviz în “Monitorul Oficial al Republicii Moldova” despre modificarea sediului sub sancțiunea plății de daune-interese.

Articolul 68. Răspunderea persoanei juridice

(1) Persoana juridică răspunde pentru obligațiile sale cu tot patrimoniul ce îi aparține.

(2) Fondatorul (membrul) persoanei juridice nu răspunde pentru obligațiile persoanei juridice, iar persoana juridică nu răspunde pentru obligațiile fondatorului (membrului), cu excepțiile stabilite de lege sau de actul de constituire.

Articolul 69. Reorganizarea persoanei juridice

(1) Persoana juridică se reorganizează prin fuziune (contopire și absorbție), dezmembrare (divizare și separare) sau transformare.

(2) Hotărîrea de reorganizare se ia de fiecare persoană juridică în parte, în condițiile stabilite pentru modificarea actelor de constituire.

(3) În cazurile prevăzute de lege, reorganizarea persoanei juridice prin divizare sau separare se efectuează în baza unei hotărîri judecătorești.

(4) Dacă prin fuziune sau dezmembrare se înființează o nouă persoană juridică, aceasta se constituie în condițiile prevăzute de lege pentru forma persoanei juridice respective.

(5) Reorganizarea produce efecte față de terți numai după data înregistrării de stat a noilor persoane juridice, cu excepția reorganizării prin absorbție, care produce efecte la data înregistrării modificărilor în actele de constituire ale persoanei juridice absorbante.

Articolul 70. Succesiunea de drept în cazul reorganizării persoanelor juridice

(1) În cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile și obligațiile fiecăreia din ele trec la noua persoană juridică, în conformitate cu actul de transmitere.

(2) În cazul absorbției unei persoane juridice de către alta, drepturile și obligațiile persoanei juridice absorbite trec la persoana juridică absorbantă în conformitate cu actul de transmitere.

(3) În cazul divizării persoanei juridice, drepturile și obligațiile ei trec la noile persoane juridice în conformitate cu bilanțul de repartitie.

(4) În cazul separării, o parte din drepturile și obligațiile persoanei juridice reorganizate trece, la fiecare din persoanele juridice participante la reorganizare (existente sau care iau ființă), în corespundere cu bilanțul de repartitie.

(5) În cazul reorganizării persoanei juridice prin transformare, drepturile și obligațiile persoanei juridice reorganizate trec la noua persoană juridică în conformitate cu actul de transmitere.

Articolul 71. Actul de transmitere și bilanțul de repartitie

(1) Actul de transmitere și bilanțul de repartitie trebuie să conțină dispoziții cu privire la succesiunea întregului patrimoniu al persoanei juridice reorganizate, în privința tuturor drepturilor și obligațiilor față de toți debitorii și creditorii acesteia, inclusiv obligațiile contestate de părți.

(2) Actul de transmitere și bilanțul de repartitie se confirmă de fondatorii (membrii) persoanei juridice sau de organul persoanei juridice împuternicit cu astfel de atribuții prin lege sau act de constituire, care au decis reorganizarea persoanei juridice, și se prezintă, împreună cu actele de constituire ale persoanelor juridice create, pentru înregistrarea lor de stat sau pentru introducerea modificărilor în actele de constituire ale persoanelor juridice existente.

Articolul 72. Garantarea drepturilor creditorilor persoanei juridice în cazul reorganizării ei

(1) În termen de 15 zile de la adoptarea hotărârii de reorganizare, organul executiv al persoanei juridice participante la reorganizare este obligat să informeze în scris toți creditorii cunoscuți și să publice în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" și, în mod gratuit, pe pagina web oficială a organului înregistrării de stat un aviz privind reorganizarea.

(2) Creditorii pot, în termen de o lună de la publicarea avizului, să ceară persoanei juridice care se reorganizează garanții în măsura în care nu pot cere satisfacerea creanțelor. Dreptul la garanții aparține creditorilor doar dacă vor dovedi că prin reorganizare se va periclita satisfacerea creanțelor lor.

(3) Creditorii sînt în drept să informeze organul înregistrării de stat cu privire la creanțele față de debitorul care se reorganizează.

(4) Persoanele juridice participante la reorganizare răspund solidar pentru obligațiile apărute pînă la reorganizarea acestora dacă din actul de transmitere și din bilanțul de repartitie nu este posibilă determinarea succesului.

(5) Membrii organului executiv al persoanei juridice participante la reorganizare răspund solidar, pe parcursul a 3 ani de la data reorganizării, pentru prejudiciul cauzat prin reorganizare participanților sau creditorilor persoanelor juridice reorganizate.

[Art.72 modificat prin [Legea nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 73. Fuziunea persoanelor juridice

(1) Fuziunea se realizează prin contopire sau absorbție.

(2) Contopirea are ca efect încetarea existenței persoanelor juridice participante la contopire și trecerea integrală a drepturilor și obligațiilor acestora la persoana juridică ce se înființează.

(3) Absorbția are ca efect încetarea existenței persoanelor juridice absorbite și trecerea integrală a drepturilor și obligațiilor acestora la persoana juridică absorbantă.

(4) În cazurile stabilite de lege, fuziunea poate fi condiționată de permisiunea organului de stat competent.

Articolul 74. Proiectul contractului de fuziune

(1) În scopul fuziunii, organul împuternicit al persoanei juridice elaborează proiectul contractului de fuziune.

(2) În proiectul contractului de fuziune trebuie să se indice:

a) forma (felul) fuziunii;

b) denumirea și sediul fiecărei persoane juridice participante la fuziune;

c) fundamentarea și condițiile fuziunii;

d) patrimoniul care se transmite persoanei juridice beneficiare;

e) raportul valoric al participațiilor;

f) data actului de transmitere, care este aceeași pentru toate persoanele juridice implicate în fuziune.

(3) Dacă persoanele juridice fuzionează prin contopire, în proiectul contractului de fuziune trebuie să se indice și denumirea, sediul și organul executiv al persoanei juridice ce se constituie. La proiectul contractului de fuziune se anexează proiectul actului de constituire al persoanei juridice care se constituie.

(4) Proiectul contractului de fuziune se întocmește în scris.

(5) Dacă contractul de fuziune aprobat este afectat de o condiție, acesta se desființează cu efect retroactiv în cazul în care condiția nu s-a realizat timp de un an de la data aprobării. Contractul poate prevedea un termen mai scurt sau un termen de prevenire.

Articolul 75. Hotărârea de fuziune

(1) Contractul de fuziune produce efecte numai dacă este aprobat de adunarea generală a membrilor fiecărei persoane juridice participante la fuziune.

(2) Hotărârea de fuziune se adoptă cu 2/3 din numărul total de voturi ale participanților dacă o majoritate mai mare nu este prevăzută de actul de constituire.

Articolul 76. Cererea de înregistrare a fuziunii

(1) După expirarea unei luni de la publicarea avizului privind fuziunea, organul executiv al persoanei juridice absorbite sau al persoanei juridice participante la contopire depune, la organul care a efectuat înregistrarea ei de stat, o cerere prin care solicită înregistrarea fuziunii. La cerere se anexează:

a) copia autenticată de pe contractul de fuziune;

b) hotărârea de fuziune a fiecărei persoane juridice participante;

c) dovada oferirii garanțiilor acceptate de creditorii sau a plății datoriilor;

d) autorizația de fuziune, după caz.

(2) După expirarea termenului prevăzut la alin.(1), organul executiv al persoanei juridice absorbante sau al persoanelor juridice care se contopesc depune o cerere de înregistrare la organul de stat unde este înregistrată persoana juridică absorbantă sau unde urmează a fi înregistrată noua persoană juridică. La cerere se anexează actele indicate la alin.(1). Persoana juridică ce se constituie anexează, de asemenea, actele necesare înregistrării persoanei juridice de tipul respectiv.

[Art.76 modificat prin Legea nr.272 din 29.11.2018, în vigoare 12.01.2019]

[Art.76 modificat prin [Legea nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 77. Înregistrarea fuziunii

(1) Înregistrarea fuziunii se face la organul care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice absorbante sau care urmează să înregistreze noua persoană juridică.

(2) Organul care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice absorbante sau a noii persoane juridice informează despre înregistrarea fuziunii organul unde este înregistrată persoana juridică absorbită sau persoanele juridice contopite.

(3) Organul care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice absorbite sau a persoanelor juridice contopite înscrie în registrul de stat data la care s-a produs absorbția sau contopirea și expediază spre păstrare organului care a înregistrat fuziunea toate actele persoanelor juridice dizolvate.

(4) După înregistrarea efectuată conform alin.(1), persoanele juridice absorbite sau cele contopite se consideră dizolvate și se radiază din registrul de stat.

Articolul 78. Efectele fuziunii

(1) De la data înregistrării fuziunii, patrimoniul persoanei juridice absorbite sau al persoanelor juridice care se contopesc trece la persoana juridică absorbantă sau la noua persoană juridică.

(2) După înregistrarea fuziunii, persoana juridică absorbantă sau noua persoană juridică include în bilanțul său activele și pasivele persoanei juridice absorbite sau ale persoanelor juridice contopite, iar bunurile sînt înregistrate ca bunuri ale persoanei juridice absorbante sau ale noii persoane juridice.

Articolul 79. Dezmembrarea persoanei juridice

(1) Dezmembrarea persoanei juridice se face prin divizare sau separare.

(2) Divizarea persoanei juridice are ca efect încetarea existenței acesteia și trecerea drepturilor și obligațiilor ei la două sau mai multe persoane juridice, care iau ființă.

(3) Separarea are ca efect desprinderea unei părți din patrimoniul persoanei juridice, care nu își încetează existența, și transmiterea ei către una sau mai multe persoane juridice existente sau care iau ființă.

Articolul 80. Proiectul dezmembrării

(1) Proiectul dezmembrării persoanei juridice este elaborat de organul executiv.

(2) În proiectul dezmembrării trebuie să se indice:

- a) forma (felul) dezmembrării;
- b) denumirea și sediul persoanei juridice care se dezmembrează;
- c) denumirea și sediul fiecărei persoane juridice care se constituie în urma dezmembrării sau cărora li se dă o parte din patrimoniu;
- d) partea de patrimoniu care se transmite;
- e) numărul de participanți care trec la persoana juridică ce se constituie;
- f) raportul valoric al participațiilor;
- g) modul și termenul de predare a participațiilor persoanelor juridice cu scop lucrativ care se dezmembrează și de primire a participațiilor de către persoanele juridice cu scop lucrativ care se constituie sau care există, data la care aceste participațiuni dau dreptul la dividende;

h) data întocmirii bilanțului de repartitie;

i) consecințele dezmembrării pentru salariați.

(2) Proiectul dezmembrării se întocmește în scris.

(3) La proiectul dezmembrării se anexează proiectul actului de constituire al noii persoane juridice, după caz.

Articolul 81. Aprobarea proiectului dezmembrării

(1) Proiectul dezmembrării se aprobă de adunarea generală a participanților cu 2/3 din numărul total de voturi dacă actul de constituire nu prevede o majoritate mai mare.

(2) Adunarea generală a participanților, cu majoritatea indicată la alin.(1), aprobă actul de constituire al noii persoane juridice și desemnează organul ei executiv.

Articolul 82. Cererea de înregistrare a dezmembrării

(1) Organul executiv al persoanei juridice care se dezmembrează depune, după expirarea unei luni de la publicarea avizului privind dezmembrarea, o cerere de înregistrare a dezmembrării la organul care a efectuat înregistrarea ei de stat și o alta la organul care va efectua înregistrarea de stat a persoanei juridice care se constituie sau unde este înregistrată persoana juridică la care trece o parte din patrimoniu. La cerere se anexează proiectul dezmembrării, semnat de reprezentanții persoanelor juridice participante, și dovada oferirii garanțiilor, acceptate de creditorii, sau a plății datoriilor.

(2) La cererea depusă organului care va efectua înregistrarea de stat a persoanei juridice care se constituie se anexează, de asemenea, actele necesare înregistrării persoanei juridice de tipul respectiv.

[Art.82 modificat prin [Legea nr.272 din 29.11.2018](#), în vigoare 12.01.2019]

[Art.82 modificat prin [Legea nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 83. Înregistrarea dezmembrării

(1) Înregistrarea dezmembrării se face la organul care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice dezmembrate. Înregistrarea dezmembrării se face numai după înregistrarea noilor persoane juridice sau a modificării actului de constituire al persoanei juridice la care trece o parte din patrimoniu.

(2) Organul care urmează să efectueze înregistrarea de stat a noii persoane juridice sau care a înregistrat persoana juridică ce primește o parte din patrimoniu informează organul unde este înregistrată persoana juridică dezmembrată despre înregistrarea noii persoane juridice sau despre modificarea actului de constituire al persoanei juridice care primește o parte din patrimoniu.

(3) Organul care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice dezmembrate înregistrează dezmembrarea și, după caz, radiază persoana juridică ce s-a divizat și informează despre aceasta organul unde este înregistrată noua persoană juridică sau organul unde este înregistrată persoana juridică ce primește o parte din patrimoniu. Acestea din urmă înscriu data la care s-a produs dezmembrarea.

(4) Dezmembrarea produce efecte din momentul înregistrării ei de stat la organul unde este înregistrată persoana juridică dezmembrată.

(5) După înregistrarea efectuată conform alin.(1), persoana juridică divizată se consideră dizolvată și se radiază din registrul de stat.

Articolul 84. Efectele dezmembrării

(1) De la data înregistrării dezmembrării, patrimoniul persoanei juridice dezmembrate sau o parte din el trece la persoanele juridice constituite sau existente.

(2) Noua persoană juridică sau cea existentă primește prin act de transmitere și include în bilanțul său patrimoniul primit și, după caz, înregistrează bunurile supuse înregistrării.

Articolul 85. Transformarea persoanei juridice

(1) Transformarea persoanei juridice are ca efect schimbarea formei sale juridice de organizare prin modificarea actelor de constituire în condițiile legii.

(2) Transformarea persoanei juridice trebuie să îndeplinească și condițiile prevăzute de lege pentru forma juridică de organizare în care se transformă.

Articolul 86. Dizolvarea persoanei juridice

(1) Persoana juridică se dizolvă în temeiul:

- a) expirării termenului stabilit pentru durata ei;
- b) atingerii scopului pentru care a fost constituită sau imposibilității atingerii lui;
- c) hotărârii organului ei competent;
- d) hotărârii judecătorești în cazurile prevăzute la art.87;
- e) insolvabilității sau încetării procesului de insolvență în legătură cu insuficiența masei debitoare;
- f) faptului că persoana juridică cu scop nelucrativ sau cooperativa nu mai are nici un participant;
- g) altor cauze prevăzute de lege sau de actul de constituire.

(2) Dizolvarea persoanei juridice are ca efect deschiderea procedurii lichidării, cu excepția cazurilor de fuziune și dezmembrare ce au ca efect dizolvarea, fără lichidare, a persoanei juridice care își încetează existența și transmiterea universală a patrimoniului ei, în starea în care se găsea la data fuziunii sau a dezmembrării, către persoanele juridice beneficiare.

(3) Persoana juridică continuă să existe și după dizolvare în măsura în care este necesar pentru lichidarea patrimoniului.

(4) Din momentul dizolvării, administratorul nu mai poate întreprinde noi operațiuni, în caz contrar fiind responsabil, personal și solidar, pentru operațiunile pe care le-a întreprins. Această prevedere se aplică din ziua expirării termenului stabilit pentru durata societății ori de la data la care asupra dizolvării a hotărât adunarea generală a participanților sau instanța de judecată.

(5) Organul competent al persoanei juridice poate reveni asupra hotărârii de lichidare sau reorganizare dacă patrimoniul nu este repartizat între membrii acesteia sau nu este transmis unor alte persoane.

(6) La data dizolvării persoanei juridice, administratorul acesteia devine lichidator dacă organul competent sau instanța de judecată nu desemnează o altă persoană în calitate de lichidator.

Articolul 87. Dizolvarea persoanei juridice de către instanța de judecată

(1) Instanța de judecată dizolvă persoana juridică dacă:

- a) constituirea ei este viciată;
- b) actul de constituire nu corespunde prevederilor legii;
- c) nu se încadrează în prevederile legale referitoare la forma ei juridică de organizare;
- d) activitatea ei contravine ordinii publice;
- d¹) nu a depus, în decurs de 12 luni de la expirarea termenelor stabilite de lege, dări de seamă contabile, fiscale și statistice;
- d²) capitalul social al ei este sub mărimea minimă obligatorie mai mult de 6 luni;
- e) există alte situații prevăzute de lege.

(2) Instanța de judecată nu dizolvă persoana juridică dacă, în termenul pe care îl acordă, persoana va corespunde prevederilor legii.

(3) Instanța de judecată poate dizolva persoana juridică dacă aceasta contravine interdicțiilor stabilite de prezentul cod pentru forma ei juridică de organizare sau dacă activitatea ei contravine grav actului de constituire.

(4) Dizolvarea persoanei juridice se pronunță la cererea participantului (asociatului, acționarului, membrului), a procurorului, a Serviciului Fiscal de Stat sau a organului care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice.

[Art.87 modificat prin [Legea nr.178 din 21.07.2017](#), în vigoare 18.08.2017]

[Art.87 modificat prin [Legea nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 88. Administrarea fiduciară

(1) Instanța de judecată care examinează cererea privind dizolvarea persoanei juridice poate pune bunurile acesteia, la cerere, sub administrare fiduciară. În încheiere se specifică data instituirii administrării fiduciare. Instanța desemnează unul sau mai mulți administratori fiduciar și determină limitele împuternicirilor și remunerația lor.

(2) Dacă instanța de judecată nu dispune altfel, organele persoanei juridice nu pot emite decizii fără acordul prealabil al administratorului fiduciar, iar persoanele cu drept de reprezentare a persoanei juridice nu pot încheia acte juridice fără participarea acestuia.

(3) Instanța de judecată poate modifica sau anula în orice moment încheierea sa de instituire a administrării fiduciare. Aceasta încetează în momentul în care hotărârea judecătorească cu privire la dizolvare rămîne definitivă.

(4) Administratorul fiduciar notifică organul care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice despre încheierea judecătorească și comunică despre sine informațiile care se cer de la un administrator.

(5) Actul juridic încheiat de persoana juridică pînă la înregistrarea administrării fiduciare, fără a ține cont de limitarea impusă prin administrare fiduciară, este valabil dacă cealaltă parte nu știa și nici nu trebuia să știe despre instituirea administrării fiduciare.

Articolul 89. Înregistrarea dizolvării

(1) În cazul în care persoana juridică se dizolvă în unul din temeiurile prevăzute la art.86 alin.(1) lit.a)–c), f) și g), organul ei executiv depune o cerere de dizolvare la organul care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice respective. În cazul în care persoana juridică se dizolvă prin hotărîre a adunării generale a participanților, această hotărîre trebuie anexată la cerere.

(2) În cazul dizolvării prin hotărîre judecătorească, instanța transmite o copie de pe hotărîrea irevocabilă organului care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice ce se dizolvă.

(3) Cererea de dizolvare depusă de organul executiv al persoanei juridice și hotărîrea judecătorească sînt temeiuri pentru înregistrarea dizolvării.

(4) De la data înregistrării dizolvării, în documentele și informațiile care emană de la persoana juridică, la denumire trebuie adăugată sintagma “în lichidare”. În caz contrar, lichidatorul persoanei juridice răspunde personal pentru prejudiciul cauzat terților.

Articolul 90. Lichidatorul persoanei juridice

(1) Poate fi lichidator orice persoană fizică majoră cu capacitate deplină de exercițiu care are cetățenia Republicii Moldova și domiciliază pe teritoriul ei. Prin lege, pot fi stabilite condiții suplimentare pentru persoana lichidatorului.

(2) Lichidatorul notifică despre desemnarea sa organul care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice și comunică despre sine informațiile care se cer de la un administrator. Lichidatorul anexează hotărîrea de desemnare în calitate de lichidator.

(3) În registrul de stat se înscriu numele, domiciliul, numărul actului de identitate, numărul de identificare de stat personal (IDNP) și semnătura lichidatorului, iar în cazul desemnării în calitate de lichidator a unei alte persoane decît administratorul, organul

înregistrării de stat înscrie în registrul de stat mențiunea privind încetarea activității administratorului.

(4) Lichidatorul are aceleași împuterniciri, obligații și responsabilități ca și administratorul în măsura în care acestea sînt compatibile cu activitatea de lichidator.

(5) În cazul desemnării mai multor lichidatori, aceștia reprezintă persoana juridică în comun dacă actul de constituire sau hotărîrea prin care sînt desemnați nu prevede altfel.

(6) Îndată după preluarea funcției, lichidatorul împreună cu administratorul face și semnează inventarul și bilanțul în care constată situația exactă a activului și pasivului.

(7) Lichidatorul execută și finalizează operațiunile curente, evaluează, valorifică și înstrăinează activele societății dizolvate sub orice formă prevăzută de lege, reprezintă societatea dizolvată în instanțele de judecată, încasează creanțele, inclusiv cele legate de insolabilitatea debitorilor, încheie tranzacții, concediază și angajează lucrătorii persoanei juridice, contractează, după necesitate, specialiști și experți, încheie acte juridice, îndeplinește orice alte acțiuni în măsura în care sînt necesare pentru lichidare.

(8) În cazul desemnării lichidatorului, administratorul este obligat să-i transmită, iar lichidatorul este obligat să primească bunurile, registrele și actele persoanei juridice și să întreprindă acțiuni de păstrare a lor. Lichidatorul este obligat, de asemenea, să țină un registru cu toate operațiunile lichidării în ordinea cronologică a efectuării lor.

(9) Lichidatorul poate fi revocat oricînd de organul sau de instanța de judecată care l-a desemnat. Prin aceeași hotărîre se desemnează un alt lichidator. Lichidatorul revocat prezintă lichidatorului succesor un raport cu privire la activitatea pe care a desfășurat-o. Dacă succesorul este desemnat de instanța de judecată, raportul se prezintă acesteia.

(10) Remunerarea lichidatorului este stabilită de organul sau de instanța de judecată care l-a desemnat, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

[Art.90 modificat prin [Legea nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 91. Informarea creditorilor

După înregistrarea desemnării sale, lichidatorul publică în “Monitorul Oficial al Republicii Moldova” și, în mod gratuit, pe pagina web oficială a organului înregistrării de stat un aviz despre lichidarea persoanei juridice și, în termen de 15 zile, îl informează pe fiecare creditor cunoscut despre lichidare și despre termenul de înaintare a creanțelor.

[Art.91 modificat prin [Legea nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 92. Termenul de înaintare și modul de admitere a creanțelor

(1) Termenul de înaintare a creanțelor este de 2 luni de la data publicării avizului prevăzut la art.91. Prin hotărîrea de lichidare se poate prevedea un termen mai lung, dar care nu va depăși 4 luni.

(1¹) Cererile de admitere a creanțelor împreună cu documentele justificative privind creanțele și cu actele de constituire de garanții se depun direct la lichidator, la adresa indicată de acesta.

(1²) Creanțele creditorilor înaintate după expirarea termenului stabilit pentru înaintarea lor se execută din contul bunurilor persoanei juridice ce au rămas după executarea creanțelor validate înaintate în termenul stabilit.

(2) În cazul în care lichidatorul respinge creanța, creditorul are dreptul, sub sancțiunea decăderii, ca, în termen de 30 de zile de la data cînd a fost informat despre respingerea creanței, să înainteze o acțiune în instanță de judecată.

[Art.92 modificat prin [Legea nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 93. Bilanțul de lichidare

(1) În termen de 15 zile de la data expirării termenului de înaintare a creanțelor, lichidatorul este obligat să întocmească bilanțul provizoriu de lichidare, care să reflecte

valoarea de bilanț și valoarea de piață a activelor inventariate, inclusiv creanțele înaintate și validate de lichidator, precum și cele nerecunoscute de lichidator și/sau care se află pe rol în instanța de judecată.

(2) Evaluarea activelor incluse în bilanțul provizoriu de lichidare se efectuează de către lichidator la prețurile medii de piață din localitatea amplasării lor. Dacă evaluarea activelor este dificilă ori participantul (asociatul, acționarul, membrul) sau creditorul nu este de acord cu valoarea bunului determinată de lichidator, acesta din urmă antrenează în evaluare un evaluator în domeniu. În cazul în care în urma evaluării se stabilește că solicitarea persoanei care a contestat valoarea determinată de lichidator a fost întemeiată, cheltuielile de evaluare sînt suportate de lichidator. Dacă pînă la data aprobării bilanțului provizoriu de lichidare nicio parte nu contestă valoarea de piață stabilită de lichidator, evaluarea se prezumă a fi corectă și definitivă.

(3) Bilanțul provizoriu de lichidare reflectă creanțele înaintate într-un tabel în care se specifică temeiul, valoarea și rangul creanțelor, se precizează dacă acestea sînt chirografare, garantate, sub condiție sau nescadente și se arată numele/denumirea creditorului, suma solicitată de creditor și suma acceptată de lichidator, precum și creanțele litigioase.

(4) Bilanțul provizoriu de lichidare se prezintă, în termen de cel mult 10 zile de la data întocmirii, participanților (asociațiilor, acționarilor, membrilor) și creditorilor cunoscuți și se aprobă în termen de 30 de zile de către organul sau instanța care a desemnat lichidatorul.

(5) Dacă din bilanțul provizoriu de lichidare rezultă un excedent al pasivelor față de active, lichidatorul depune cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență. Intentarea procesului de insolvență față de persoana juridică constituie temei pentru încetarea procedurii de lichidare a acesteia. Lichidatorul poate continua procedura de lichidare fără a intenta procesul de insolvență, cu acordul tuturor creditorilor validați, cu condiția că pe rolul instanțelor de judecată nu există cereri privind contestarea refuzului de validare a creanțelor sau termenul de contestare nu a expirat, precum și în cazul în care nu există creditori.

(6) Lichidatorul, după executarea tuturor creanțelor creditorilor, întocmește bilanțul definitiv de lichidare și, odată cu proiectul planului de repartizare a activelor, îl prezintă spre aprobare organului sau instanței de judecată care l-a desemnat.

[Art.93 în redacția [Legii nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 94. Protecția drepturilor debitorilor

Hotărîrea de reorganizare sau lichidare în afara procedurii insolvenței nu are ca efect scadența creanțelor neajunse la scadență.

Articolul 94¹. Lichidarea patrimoniului societății dizolvate

(1) Lichidarea patrimoniului presupune înstrăinarea de către lichidator a bunurilor societății dizolvate, în condiții cît mai avantajoase și în timpul cel mai potrivit, și începe după aprobarea bilanțului provizoriu de lichidare.

(2) Prin derogare de la prevederile alin.(1), lichidatorul poate efectua, pînă la aprobarea bilanțului provizoriu de lichidare, lichidarea tuturor activelor patrimoniale care prezintă riscuri iminente de afectare substanțială a sănătății publice și/sau individuale ori a mediului înconjurător și/sau care riscă să piardă din valoare (să se deprecieze). Lichidatorul poate efectua lichidarea activelor patrimoniale pînă la aprobarea bilanțului provizoriu de lichidare și pentru a se evita deteriorarea lor, dispariția din mediul fizic și/sau virtual, expirarea termenelor de valabilitate a activelor, expirarea avizelor de specialitate (certIFICATE, AVIZE, AUTORIZAȚII etc.) la acestea, pentru a se evita alterarea calității și/sau reducerea atractivității pe piață ori ieșirea de pe piață a activelor. În aceste cazuri, lichidatorul coordonează în prealabil acțiunile sale cu organul sau instanța de judecată care l-a desemnat.

(3) Lichidarea bunurilor și/sau drepturilor patrimoniale din patrimoniul societății dizolvate, grevate de privilegii, ipotecii, garanții reale mobiliare, gajuri, drepturi de retenție, de orice alte sarcini ori măsuri asigurătorii, se va efectua doar după ce lichidatorul a notificat în prealabil creditorii care au constituit privilegiile, ipotecile, garanțiile reale mobiliare, gajurile, drepturile de retenție și sarcinile de orice alt fel asupra bunurilor și/sau drepturilor supuse lichidării.

(4) Lichidarea bunurilor și/sau drepturilor patrimoniale din patrimoniul societății dizolvate, care nu sînt grevate, se face fără notificarea prealabilă a creditorilor, iar sumele obținute din înstrăinarea acestora se depun în contul de lichidare al societății dizolvate.

(5) Lichidatorul trebuie să înceapă și să încheie procedura de lichidare a bunurilor într-un interval de timp rezonabil, în funcție de tipul bunului și de regulile comerciale practicate pe piață, care asigură vânzarea la cel mai bun preț.

[Art.94¹ introdus prin [Legea nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 95. Executarea creanțelor creditorilor

(1) Lichidatorul nu poate repartiza participanților (asociațiilor, acționarilor, membrilor) activele ce li se cuvin în urma lichidării persoanei juridice înainte de a achita creanțele creditorilor.

(2) Participanții (asociații, acționarii, membrii) pot cere, chiar și în procesul lichidării, ca sumele datorate creditorilor validați și creditorilor care nu s-au prezentat pentru a primi executarea să fie stinse prin consemnare și ca activele să fie repartizate proporțional participațiunii lor la capitalul social dacă, în afară de suma necesară pentru îndeplinirea tuturor obligațiilor persoanei juridice, scadente sau care vor ajunge la scadență, mai rămîn disponibile cel puțin 10% din suma încasată în procesul de lichidare.

(3) Pe perioada lichidării este interzisă executarea silită pentru creditori în mod individual. Executarea creanțelor creditorilor validați din contul activelor persoanei juridice ce se lichidează se efectuează doar de către lichidator în următoarea ordine:

a) creanțele din dăunarea sănătății sau din cauzarea morții, pe calea capitalizării plăților respective pe unitate de timp;

b) creanțele salariale față de angajați și remunerația datorată conform drepturilor de autor;

c) creanțele pentru creditele acordate de Ministerul Finanțelor (suma principală, dobînda, comisionul de angajament, fondul de risc), pentru creditele interne și externe acordate cu garanție de stat, pentru impozite și alte obligații de plată la bugetul public național;

d) alte creanțe ale creditorilor.

(4) Achitarea cheltuielilor ce țin de procedura de lichidare și care rezultă din acțiunile de administrare, valorificare și distribuire a activelor, precum și din remunerarea lichidatorului, se efectuează concomitent cu achitarea creanțelor creditorilor în ordinea expusă la alin.(3), pentru aceasta fiind repartizate cel mult 30% din suma încasată în procesul de lichidare.

(5) Lichidatorul începe executarea creanțelor creditorilor din ziua aprobării bilanțului provizoriu de lichidare.

(6) Executarea creanțelor creditorilor din fiecare rînd se face proporțional cu suma creanțelor fiecărui creditor din rîndul respectiv. Executarea creanțelor din rîndul următor se face după executarea în totalitate a creanțelor creditorilor din rîndul precedent.

(7) După achitarea cheltuielilor prevăzute la alin.(4), creanțele garantate prin gaj, ipotecă și/sau prin alte garanții reale constituite asupra activelor vîndute se plătesc din suma obținută, în ordine prioritară, înainte de satisfacerea celorlalte creanțe.

(8) Creanțele neexecutate din cauza insuficienței de bunuri ale persoanei juridice ce se lichidează se consideră stinse. Această normă nu se aplică în cazul în care față de persoana juridică a fost intentat procesul de insolvență.

[Art.95 în redacția [Legii nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 96. Repartizarea activelor persoanelor juridice cu scop lucrativ

(1) Activele persoanei juridice cu scop lucrativ dizolvate care au rămas după satisfacerea pretențiilor creditorilor sînt transmise de lichidator participanților proporțional participațiunii lor la capitalul social.

(2) Lichidatorul efectuează calculele și întocmește raportul privind lichidarea, care reflectă mărimea și componența activelor rămase. Dacă 2 sau mai mulți participanți au dreptul la activele persoanei juridice, lichidatorul întocmește un proiect de repartizare a activelor, în care stabilește principiile de repartizare.

(3) Lichidatorul persoanei juridice dizolvate, cu consimțămîntul participanților, poate să nu înstrăineze bunurile ei dacă nu este necesar pentru satisfacerea creanțelor creditorilor.

(4) Proiectul de împărțire a activelor, calculele și raportul privind lichidarea se prezintă spre aprobare organului sau instanței de judecată care a desemnat lichidatorul. Organul sau instanța care a desemnat lichidatorul poate introduce modificări în proiectul de împărțire, luînd în considerare voința participanților.

Articolul 97. Repartizarea activelor persoanelor juridice cu scop nelucrativ

(1) Activele care au rămas după satisfacerea creanțelor creditorilor persoanei juridice cu scop nelucrativ se repartizează între persoanele care, conform actului de constituire sau, în cazul prevăzut de actul de constituire, conform hotărîrii adunării generale, au dreptul la ele.

(2) Dacă persoana juridică cu scop nelucrativ este constituită pentru satisfacerea exclusivă a intereselor participanților săi și actul constitutiv sau hotărîrea adunării generale nu prevăd persoanele care au dreptul la activele persoanei juridice cu scop nelucrativ dizolvate, toate persoanele care la momentul dizolvării au calitatea de participant la ea beneficiază de dreptul la patrimoniul rămas. Între aceste persoane activele se repartizează proporțional.

(3) Dacă nu pot fi repartizate conform alin.(1) și (2), activele trec la stat, care le utilizează la realizarea scopurilor statutare ale persoanei juridice cu scop nelucrativ lichidate.

Articolul 98. Termenul de repartizare a activelor

După expirarea termenului de 30 de zile de la data aprobării bilanțului definitiv de lichidare și a planului repartizării activelor, iar în cazul contestării acestor documente, de la data respingerii cererii de contestare printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă, activele persoanei juridice dizolvate pot fi repartizate persoanelor îndreptățite.

[Art.98 în redacția [Legii nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

Articolul 99. Radierea persoanei juridice din registru

(1) După repartizarea activelor nete, lichidatorul trebuie să depună la organul înregistrării de stat cererea de radiere a persoanei juridice din registru.

(2) Radierea se efectuează în modul și în termenele prevăzute de lege.

[Art.99 modificat prin [Legea nr.280-XVI din 14.12.2007](#), în vigoare 30.05.2008]

Articolul 100. Redeschiderea procedurii de lichidare

(1) Dacă, după radierea persoanei juridice, mai apare un creditor sau un îndreptățit să obțină soldul ori dacă se atestă existența unor active, instanța de judecată poate, la cererea oricărei persoane interesate, să redeschidă procedura lichidării și, dacă este necesar, să desemneze un lichidator. În acest caz, persoana juridică este considerată ca fiind existentă, dar în exclusivitate în scopul desfășurării lichidării redeschise. Lichidatorul este împuternicit

să ceară persoanelor îndreptățite restituirea a ceea ce au primit peste partea din active la care aveau dreptul.

(2) Pentru perioada în care persoana juridică nu a existat, se suspendă cursul prescripției extinctive a dreptului de acțiune a persoanei juridice sau față de persoana juridică respectivă.

Articolul 101. Insolvabilitatea persoanei juridice

(1) Prin hotărâre judecătorească, persoana juridică poate fi declarată insolvabilă dacă ea nu-și poate onora obligațiile de plată față de creditorii. Temeiurile și modul de declarare de către instanța de judecată a persoanei juridice drept insolvabile se stabilesc prin lege.

(2) Banca poate fi declarată insolvabilă prin hotărâre a Băncii Naționale a Moldovei. Temeiurile și modul de declarare de către Banca Națională a băncii drept insolvabilă se stabilesc prin lege.

[Art.101 completat prin [Legea nr.33 din 06.03.2012](#), în vigoare 25.05.2012]

Articolul 102. Filialele persoanei juridice

(1) Persoana juridică poate institui filiale în Republica Moldova și în străinătate dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel.

(2) Filiala nu este persoană juridică.

Articolul 103. Reprezentanța

(1) Reprezentanța este o subdiviziune separată a persoanei juridice situată în afara sediului acesteia, care o reprezintă și îi apără interesele.

(2) Reprezentanța nu este persoană juridică.

Articolul 104. Dispoziții generale cu privire la uniunea persoanelor juridice

(1) În scopul coordonării activității lor, al reprezentării și apărării intereselor comune, persoanele juridice pot crea uniuni. Dacă, prin hotărâre a participanților, se preconizează ca uniunea să practice activitate de întreprinzător, aceasta se reorganizează în societate comercială sau în cooperativă în modul prevăzut de prezentul cod.

(2) Asociații uniunii își păstrează independența și personalitatea juridică.

(3) Patrimoniul transmis uniunii de către fondatori (asociați) este proprietate a acesteia. Uniunea utilizează acest patrimoniu în scopurile determinate în actul său de constituire.

(4) Uniunea nu răspunde pentru obligațiile asociaților săi. Aceștia poartă răspundere subsidiară pentru obligațiile uniunii în mărimea și în modul prevăzut în actul de constituire.

(5) Particularitățile statutului juridic al uniunii persoanelor juridice se stabilesc de prezentul cod și de legislația cu privire la organizațiile necomerciale.

Articolul 105. Publicațiile persoanei juridice

În cazul în care legea sau actele de constituire prevăd publicarea informației persoanei juridice, informația se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova". Actele de constituire pot prevedea publicarea informației despre persoana juridică și în alte mijloace de informare în masă.

Secțiunea a 2-a Societățile comerciale

§ 1. Dispoziții comune

Articolul 106. Dispoziții generale cu privire la societățile comerciale

(1) Societate comercială este organizația comercială cu capital social constituit din participațiuni ale fondatorilor (membrilor). Patrimoniul creat din aportul fondatorilor (membrilor) și cel dobândit de societatea comercială în proces de activitate aparține acesteia cu drept de proprietate. În cazurile prevăzute de prezentul cod, societatea comercială poate fi fondată de o singură persoană.

(2) Societatea comercială poate fi constituită doar sub formă de societate în nume colectiv, de societate în comandită, de societate cu răspundere limitată și de societate pe acțiuni.

(3) Societatea comercială poate fi fondator (membru) al unei alte societăți comerciale, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

(4) În calitate de aport la patrimoniul societății comerciale pot servi mijloacele bănești, valorile mobiliare, alte bunuri sau drepturi patrimoniale. Evaluarea în bani a aportului membrului la societatea comercială se efectuează prin acordul fondatorilor (membrilor) societății și este susceptibilă unui control independent exercitat de experți (audit).

Articolul 107. Constituirea societății comerciale

(1) Societatea comercială se constituie prin act de constituire autentificat notarial.

(2) Fiecare fondator al societății comerciale trebuie să contribuie, în mărimea stabilită de actul de constituire, la formarea capitalului social.

Articolul 108. Actul de constituire al societății comerciale

(1) În actul de constituire al societății comerciale trebuie să se indice:

a) numele, locul și data nașterii, domiciliul, cetățenia și datele din actul de identitate al fondatorului persoană fizică; denumirea, sediul, naționalitatea, numărul de înregistrare al fondatorului persoană juridică;

b) denumirea societății;

c) obiectul de activitate;

d) participațiunile asociațiilor, modul și termenul lor de vărsare;

e) valoarea bunurilor constituite ca participațiune în natură și modul de evaluare, dacă au fost făcute asemenea aporturi;

f) sediul;

g) structura, atribuțiile, modul de constituire și de funcționare a organelor societății;

h) modul de reprezentare;

i) filialele și reprezentanțele societății;

j) alte date, stabilite de lege pentru tipul respectiv de societate.

(2) Actul de constituire al societății comerciale poate deroga de la prevederile prezentei secțiuni doar în cazurile prevăzute expres.

(3) Actul de constituire al societății comerciale poate prevedea și alte clauze ce nu contravin legii.

(4) Actul de constituire al societății comerciale se întocmește în limba română și se semnează de către toți asociații fondatori.

Articolul 109. Înregistrarea de stat a societății comerciale

(1) Societatea comercială trebuie înregistrată, în modul și termenul stabilit de lege, la organul înregistrării de stat în a cărui rază teritorială se află sediul său.

(2) Dacă înregistrarea societății comerciale nu a avut loc în termen de 3 luni de la data autentificării actului de constituire, membrii ei au dreptul să fie degrevați de obligațiile ce rezultă din subscripțiile lor, dacă actul de constituire nu prevede altfel.

[Art.109 modificat prin [Legea nr.280-XVI din 14.12.2007](#), în vigoare 30.05.2008]

Articolul 110. Nulitatea societății comerciale

(1) Societatea comercială poate fi declarată nulă prin hotărîre judecătorească.

(2) Hotărîrea privind nulitatea societății comerciale poate fi pronunțată numai atunci cînd:

- a) actul de constituire lipsește sau nu este autentificat notarial;
- b) obiectul societății este ilicit sau contrar ordinii publice;
- c) actul de constituire nu prevede denumirea societății, participațiunile asociaților, mărimea capitalului social subscris sau scopul societății;
- d) dispozițiile legale privind capitalul social minim nu au fost respectate;
- e) toți fondatorii au fost incapabili la data constituirii societății.

(3) Dispozitivul hotărîrii de declarare a nulității societății comerciale se inserează în publicațiile societății în termen de 15 zile de la data rămînerii definitive a hotărîrii.

Articolul 111. Efectele declarării nulității societății comerciale

(1) Pe data la care hotărîrea judecătorească de declarare a nulității societății comerciale rămîne definitivă, aceasta se dizolvă și intră în lichidare. Prin hotărîre judecătorească de declarare a nulității se desemnează lichidatorul societății.

(2) Nulitatea societății comerciale nu afectează actele juridice încheiate în numele ei, excepție constituind cazul prevăzut la alin.(3).

(3) Dacă societatea comercială declarată nulă este insolubilă, lichidarea ei se efectuează conform legislației cu privire la insolabilitate.

(4) Asociații cărora le este imputabilă nulitatea societății comerciale răspund nelimitat și solidar față de ceilalți asociați și față de terți pentru prejudiciul cauzat prin nulitatea societății.

Articolul 112. Formarea capitalului social al societății comerciale

(1) Capitalul social determină valoarea minimă a activelor pe care trebuie să le dețină societatea comercială.

(2) Capitalul social al societății comerciale se formează din aporturile fondatorilor, exprimate în lei.

(3) Capitalul social se vărsă integral în cel mult 6 luni de la data înregistrării societății comerciale.

[Art.112 modificat prin [Legea nr.53 din 03.04.2014](#), în vigoare 25.04.2014]

Articolul 113. Aportul la capitalul social al societății comerciale

(1) Aportul la capitalul social al societății comerciale este considerat a fi în bani dacă actul de constituire nu prevede altfel.

(2) Prestațiile în muncă și serviciile depuse la înființarea societății comerciale și pe parcursul existenței ei nu pot constitui aport la formarea sau majorarea capitalului social.

[Alin.(3) art.113 abrogat prin [Legea nr.53 din 03.04.2014](#), în vigoare 25.04.2014]

(4) Pentru aportul la capitalul social al societății comerciale nu se calculează dobînzii, cu excepțiile stabilite de lege.

(5) În cazul în care asociatul nu a vărsat în termen aportul, oricare asociat are dreptul să-i ceară în scris aceasta, stabilindu-i un termen suplimentar de cel puțin o lună și avertizîndu-l că e posibilă excluderea lui din societate.

(6) Dacă nu varsă aportul în termenul suplimentar, asociatul pierde dreptul asupra părții sociale și asupra fracțiunii vărsate, fapt despre care trebuie notificat.

[Art.113 modificat prin [Legea nr.33 din 06.03.2012](#), în vigoare 25.05.2012]

Articolul 114. Aportul în natură la capitalul social al societății comerciale

(1) Aportul în natură la capitalul social al societății comerciale are ca obiect orice bunuri aflate în circuit civil.

(2) Bunurile se consideră a fi transmise cu titlu de proprietate dacă actul de constituire nu prevede altfel.

(3) Se pot constitui aporturi la formarea sau la majorarea capitalului social al societății cu răspundere limitată sau al societății pe acțiuni creanțele, drepturile asupra obiectului de proprietate intelectuală, precum și alte drepturi patrimoniale. Această regulă se aplică și în cazul convertirii unei obligații pecuniare a societății în părți sociale sau, după caz, acțiuni în folosul creditorului.

(4) Asociații în societatea în nume colectiv și asociații comanditați se pot obliga la prestații în muncă și la servicii cu titlu de aport social, care însă nu constituie aport la formarea sau la majorarea capitalului social. În schimbul acestui aport, asociații au dreptul să participe, potrivit actului de constituire, la împărțirea beneficiilor și a activului societății, rămânând totodată obligați să participe la pierderi.

(5) Aportul în natură trebuie vărsat în termenul stabilit de actul de constituire, dar nu mai târziu de termenul indicat la art.112 alin.(3). În cazul majorării capitalului social, aportul se varsă în termenul stabilit de adunarea generală, dar nu mai târziu de 60 de zile de la adoptarea hotărârii de majorare a capitalului social.

(6) Valoarea aportului în natură la capitalul social al societății comerciale se aprobă de adunarea generală.

(7) Aportul în creanțe se consideră vărsat numai după ce societatea comercială a obținut plata sumei de bani care face obiectul creanței.

[Art.114 modificat prin [Legea nr.272 din 29.11.2018](#), în vigoare 12.12.2018]

Articolul 115. Drepturile membrului societății comerciale

(1) Membrul societății comerciale are dreptul:

a) să participe la conducerea și la activitatea societății în condițiile stabilite de lege și de actul de constituire;

b) să cunoască informația despre activitatea societății și să ia cunoștință de cărțile contabile și de altă documentație în modul prevăzut de lege și de actul de constituire;

c) să participe la repartizarea profitului societății, proporțional participațiunii la capitalul social;

d) să primească, în caz de lichidare a societății, o parte din valoarea activelor ei rămase după satisfacerea creanțelor creditorilor, proporțional participațiunii la capitalul social;

e) să întreprindă alte acțiuni prevăzute de lege sau de actul de constituire.

(2) Actul de constituire poate prevedea și o altă modalitate de repartizare a profitului societății sau a activelor decât cea indicată la alin.(1), dar nimeni nu poate avea dreptul la întregul profit realizat de societate și nici nu poate fi absolvit de pierderile suferite de ea.

(3) Dacă organele de conducere refuză să o facă, membrul societății comerciale este în drept să ceară, în numele acesteia, celorlalți membri repararea prejudiciului pe care l-au cauzat.

Articolul 116. Obligațiile membrului societății comerciale

(1) Membrul societății comerciale este obligat:

a) să transmită participațiunea la capitalul social în ordinea, mărimea, modul și termenele prevăzute în actul de constituire;

b) să nu divulge informația confidențială despre activitatea societății;

c) să comunice imediat societății faptul schimbării domiciliului sau a sediului, a numelui sau a denumirii, altă informație necesară exercitării drepturilor și îndeplinirii obligațiilor societății și ale membrului ei;

d) să îndeplinească alte obligații prevăzute de lege sau de actul de constituire.

(2) Fără acordul societății de persoane, membrul nu are dreptul să practice activități similare celei pe care o practică societatea. Acordul membrilor se prezumă, pînă la proba contrară, pentru activitățile despre care membrii erau informați la data acceptării în calitate de membru.

(3) În cazul în care membrul încalcă prevederile alin.(2), societatea poate cere repararea prejudiciului sau cesiunea drepturilor și obligațiilor sau a beneficiului care rezultă din actele încheiate. Cererea privind repararea prejudiciului sau cesiunea drepturilor și obligațiilor sau a beneficiului se prescrie în termen de 3 luni de la data la care membrii au aflat sau trebuiau să afle despre încheierea actului, dar nu mai tîrziu de un an de la data încheierii actului juridic.

Articolul 117. Societățile comerciale afiliate

Se consideră societăți comerciale afiliate societățile care, în raporturile dintre ele, sînt:

- a) întreprinderi în posesiune majoritară și întreprinderi cu participațiune majoritară;
- b) întreprinderi dependente și dominante;
- c) întreprinderi ale concernului;
- d) întreprinderi cu participațiune reciprocă.

Articolul 118. Întreprinderea în posesiune majoritară și întreprinderea cu participațiune majoritară

(1) Dacă majoritatea participațiunilor în capitalul social al unei întreprinderi independente din punct de vedere juridic sau majoritatea voturilor în ea aparțin unei alte întreprinderi, prima este o întreprindere în posesiune majoritară, iar cea de-a doua este o întreprindere cu participațiune majoritară.

(2) Întreprinderea în posesiune majoritară nu este în drept să dețină direct sau indirect participațiuni în capitalul social sau voturi în întreprinderea cu participațiune majoritară.

(3) Întreprinderea cu participațiune majoritară răspunde subsidiar pentru obligațiile întreprinderii în posesiune majoritară dacă ultima a devenit insolubilă în urma executării dispozițiilor date de întreprinderea cu participațiune majoritară.

Articolul 119. Întreprinderea dependentă și întreprinderea dominantă

(1) Întreprindere dependentă este întreprinderea asupra căreia o altă întreprindere (întreprinderea dominantă) poate exercita în mod direct sau indirect o influență dominantă.

(2) Se prezumă că o întreprindere în posesiune majoritară este dependentă de întreprinderea cu participațiune majoritară în ea.

Articolul 120. Concernul și întreprinderea concernului

(1) Dacă mai multe întreprinderi, fără ca să depindă una de alta, sînt reunite sub o conducere unică, atunci ele formează un concern. Fiecare este întreprindere a concernului.

(2) Se consideră că formează un concern întreprinderile între care există un contract prin care o întreprindere subordonează administrarea sa unei alte întreprinderi sau se obligă să verse întregul venit unei alte întreprinderi ori întreprinderile dintre care una este integrată (încorporată) alteia.

(3) Se prezumă că întreprinderea dominantă formează cu întreprinderea dependentă un concern.

§ 2. Societatea în nume colectiv

Articolul 121. Dispoziții generale cu privire la societatea în nume colectiv

(1) Societate în nume colectiv este societatea comercială ai cărei membri practică, în conformitate cu actul de constituire, activitate de întreprinzător în numele societății și răspund solidar și nelimitat pentru obligațiile acesteia. Clauza prin care se limitează răspunderea nu este opozabilă terților.

(2) Numărul asociaților nu poate fi mai mic de 2 și nici mai mare de 20 de persoane fizice sau juridice. O persoană fizică sau juridică poate fi asociatul numai al unei societăți în nume colectiv.

(3) Denumirea societății în nume colectiv trebuie să includă sintagma în limba română “societate în nume colectiv” sau abrevierea “S.N.C.”, numele sau denumirea asociaților. Dacă nu sînt incluse numele sau denumirea tuturor asociaților, în denumirea societății trebuie să se includă numele sau denumirea a cel puțin unuia dintre asociați și sintagma în limba română “și compania” sau abrevierea “și Co”.

Articolul 122. Actul de constituire al societății în nume colectiv

(1) În afară de cele menționate la art.108 alin.(1), în actul de constituire al societății în nume colectiv trebuie să se indice:

- a) quantumul și conținutul capitalului social al societății și modul depunerii aporturilor;
- b) mărimea și modalitatea de modificare a participațiunilor fiecărui participant la capitalul social;
- c) răspunderea membrilor pentru încălcarea obligațiilor de depunere a aporturilor;
- d) procedura de adoptare a hotărîrilor de către asociați;
- e) procedura de admitere a noilor asociați;
- f) temeiurile și procedura de retragere și excludere a asociatului din societate.

(2) Actul de constituire poate fi modificat numai prin votul unanim al tuturor asociaților.

Articolul 123. Conducerea societății în nume colectiv

(1) Conducerea societății în nume colectiv se exercită prin acordul tuturor membrilor. În actul de constituire al societății pot fi prevăzute cazurile în care hotărîrea se adoptă cu majoritatea voturilor membrilor.

(2) Fiecare membru al societății în nume colectiv are un singur vot dacă actul de constituire nu prevede altfel.

Articolul 124. Administrarea societății în nume colectiv

(1) Fiecare membru al societății în nume colectiv are dreptul de a acționa în numele societății dacă actul de constituire nu prevede că toți membrii administrează societatea în comun sau că administrarea este delegată unor anumiți membri sau unor terți.

(2) Împuternicirile administratorului se limitează la domeniul de activitate al societății. Pentru săvîrșirea de acte ce depășesc aceste limite este necesar acordul tuturor asociaților.

(3) În cazul administrării în comun, deciziile trebuie luate în unanimitate. Dacă administrarea societății se delegă unei sau mai multor persoane, ceilalți membri, pentru a încheia acte juridice în numele societății, trebuie să aibă procură de la prima (primele). În raporturile cu terții, societatea nu are dreptul să invoce clauzele actului de constituire prin care se limitează împuternicirile membrilor societății, cu excepția cazurilor în care societatea va demonstra că terțul, în momentul încheierii actului juridic, cunoștea sau trebuia să cunoască faptul că membrul nu este împuternicit să acționeze în numele societății.

(4) Fiecare membru al societății în nume colectiv, indiferent de faptul este sau nu împuternicit să administreze societatea, are dreptul să ia cunoștință, personal sau asistat de un

expert, de toată documentația privind administrarea. Clauza prin care se exclude sau se limitează acest drept este nulă.

Articolul 125. Reprezentarea societății în nume colectiv

(1) Dreptul și obligația de a reprezenta societatea în nume colectiv îl au toți membrii ei.

(2) Actul de constituire poate stipula dreptul unuia sau mai multor membri de a reprezenta societatea. În acest caz, ceilalți membri nu au dreptul să o reprezinte.

(3) În cazul în care dreptul de reprezentare aparține mai multor membri, fiecare are dreptul să acționeze de sine stătător dacă actul de constituire nu prevede că ei trebuie să acționeze în comun.

(4) În cazul desemnării administratorilor dintre terți, dreptul de a reprezenta societatea în nume colectiv poate fi stipulat în actul de constituire.

(5) Persoanele care au dreptul de a reprezenta societatea în nume colectiv sînt obligate să notifice despre desemnarea lor organul de stat unde este înregistrată.

(6) Prevederile actului de constituire care limitează dreptul asociaților de a reprezenta societatea în nume colectiv nu sînt opozabile terților de bună-credință. Buna-credință se prezumă.

Articolul 126. Lipsirea și renunțarea la dreptul de administrare și de reprezentare a societății în nume colectiv

(1) Dacă există motive întemeiate, la cererea oricărui membru, instanța de judecată poate priva persoana de dreptul de a administra și a reprezenta societatea în nume colectiv. Motive întemeiate sînt, printre altele, încălcarea gravă a obligațiilor și imposibilitatea exercitării atribuțiilor.

(2) Printr-o declarație adresată persoanelor cu drept de administrare și reprezentare, fiecare membru poate renunța în orice moment la dreptul de a administra și a reprezenta societatea.

Articolul 127. Repartizarea veniturilor și pierderilor societății în nume colectiv

(1) Veniturile și pierderile societății în nume colectiv se repartizează între membrii ei proporțional participațiunilor la capitalul social, dacă actul de constituire sau acordul membrilor nu prevede altfel. Acordul cu privire la înlăturarea membrului societății de la participarea la veniturile sau pierderile societății este nul.

(2) Asociatul care a acționat în interesul societății în nume colectiv fără împuternicire are dreptul, dacă societatea nu a acceptat actele juridice încheiate de el, să-i ceară compensarea cheltuielilor suportate, în limita beneficiului sau a economiilor obținute de societate ca rezultat al acțiunilor lui.

(3) Dacă, drept urmare a pierderilor suportate, activele nete ale societății în nume colectiv vor deveni mai mici decît capitalul ei social, venitul obținut de societate nu va fi repartizat între membrii ei pînă cînd valoarea activelor nete nu va depăși cuantumul capitalului social.

Articolul 128. Răspunderea membrilor societății în nume colectiv pentru obligațiile ei

(1) Membrii societății în nume colectiv poartă răspundere subsidiară solidară cu tot patrimoniul lor pentru obligațiile societății.

(2) Membrul societății în nume colectiv care nu este fondatorul ei poartă răspundere în egală măsură cu alți membri pentru obligațiile apărute pînă la încadrarea lui în societate.

(3) Membrul care a ieșit din societatea în nume colectiv poartă răspundere, pentru obligațiile apărute pînă la ieșirea lui din societate, în egală măsură cu membrii rămași, în

termen de 2 ani din ziua aprobării dării de seamă despre activitatea societății pentru anul în care a ieșit din societate.

(4) Asociatul față de care este introdusă o acțiune pentru obligațiile societății în nume colectiv poate opune numai excepțiile la care societatea sau asociatul personal are dreptul.

(5) Acordul membrilor societății în nume colectiv asupra limitării sau înlăturării răspunderii prevăzute de prezentul articol este nul.

Articolul 129. Modificarea componenței membrilor societății în nume colectiv

(1) În caz de retragere a unui membru al societății în nume colectiv, de deces, declarare a dispariției fără veste sau a incapacității unui membru persoană fizică, de insolvabilitate, deschidere a procedurii de reorganizare în temeiul unei hotărâri judecătorești, de lichidare a membrului persoană juridică al societății sau de urmărire de către un creditor a participațiunii membrului în capitalul social, societatea poate să-și continue activitatea dacă este prevăzut de actul de constituire al societății sau dacă hotărârea privind continuarea activității se adoptă în unanimitate de către membrii rămași.

(2) Membrul societății în nume colectiv poate fi exclus din societate dacă ceilalți membri cer, din motive întemeiate prin unanimitate de voturi, instanței de judecată excluderea lui.

(3) Dacă membrul societății în nume colectiv a ieșit din ea, participațiunile la capitalul social ale membrilor rămași se majorează corespunzător, dacă prin actul de constituire sau prin acordul membrilor nu este prevăzut altfel.

(4) Membrul societății în nume colectiv poate transmite, cu acordul celorlalți membri, participațiunea sa la capitalul social sau o parte din ea unui alt membru sau unui terț. Odată cu participațiunea trec, integral sau proporțional părții transmise, drepturile membrului care a transmis participațiunea.

Articolul 130. Retragera membrului din societatea în nume colectiv

(1) Membrul societății în nume colectiv are dreptul să se retragă din ea cu condiția informării celorlalți membri cu cel puțin 6 luni pînă la data retragerii.

(2) Acordul dintre membrii societății în nume colectiv asupra renunțării la dreptul de retragere din societate este nul.

Articolul 131. Efectele retragerii membrului din societatea în nume colectiv

(1) Membrului care s-a retras din societatea în nume colectiv i se achită valoarea părții din patrimoniu proporțional participațiunii lui în capitalul social dacă actul de constituire nu prevede altfel.

(2) Prin înțelegere dintre membrul care se retrage din societatea în nume colectiv și membrii rămași, achitarea valorii patrimoniului poate fi înlocuită cu transmiterea lui în natură.

(3) Partea din patrimoniul societății în nume colectiv sau valoarea acestei părți, ce i se cuvine membrului care se retrage, se determină conform bilanțului întocmit la momentul retragerii.

Articolul 132. Decesul sau reorganizarea membrului societății în nume colectiv

(1) Succesorii membrului societății în nume colectiv decedat sau reorganizat pot deveni, dacă actul de constituire nu interzice, asociați cu acordul tuturor membrilor. Actul de constituire poate prevedea o majoritate de voturi pentru adoptarea deciziei de acceptare a succesorului în calitate de asociat.

(2) Dacă membrii societății în nume colectiv nu acceptă succesorii în calitate de asociați, societatea este obligată să le plătească partea din activele nete, determinată la data

decesului sau reorganizării, proporțională părții din capitalul social deținute de asociatul decedat sau reorganizat.

(3) Succesorul membrului societății în nume colectiv poartă răspundere, în limitele patrimoniului care a trecut la el, de obligațiile pentru care, în conformitate cu art.128 alin.(2) și (3), purta răspundere membrul decedat sau reorganizat.

Articolul 133. Urmărirea participațiunii membrului din capitalul social al societății în nume colectiv

(1) Urmărirea participațiunii din capitalul social al membrului societății în nume colectiv pentru datoriile lui nelegate de participarea la societate (datorii personale) se permite doar în cazul insuficienței unui alt patrimoniu al acestuia pentru onorarea datoriilor. Creditorii unui astfel de membru sînt în drept să ceară societății separarea unei părți din patrimoniul ei proporțional participațiunii debitorului la capitalul social pentru urmărirea acestei părți. Partea din patrimoniul societății susceptibilă separării sau valoarea ei se determină conform unui bilanț întocmit la momentul înaintării pretențiilor creditorilor cu privire la separare.

(2) Urmărirea patrimoniului proporțional participațiunii membrului la capitalul social condiționează excluderea membrului din societatea în nume colectiv și atrage efectele prevăzute la art.128 alin.(2) și (3).

Articolul 134. Dizolvarea societății în nume colectiv

(1) În afară de cazurile prevăzute la art.86 alin.(1), societatea în nume colectiv se dizolvă dacă în ea rămîne un singur membru.

(2) Ultimul membru rămas al societății în nume colectiv are dreptul ca, în termen de 6 luni, să reorganizeze societatea, în modul prevăzut de prezentul cod.

Articolul 135. Reorganizarea societății în nume colectiv

(1) În cazul reorganizării societății în nume colectiv în societate pe acțiuni, în societate cu răspundere limitată sau în cooperativă, asociații continuă, în termen de 3 ani, să răspundă solidar și nelimitat pentru obligațiile născute pînă la reorganizare.

(2) Asociatul nu este absolvit de răspundere nici în cazul în care, pînă la expirarea termenului de 3 ani, înstrăinează dreptul de participațiune la capitalul social.

§ 3. Societatea în comandită

Articolul 136. Dispoziții generale cu privire la societatea în comandită

(1) Societate în comandită este societatea comercială în care, de rînd cu membrii care practică în numele societății activitate de întreprinzător și poartă răspundere solidară nelimitată pentru obligațiile acesteia (comanditați), există unul sau mai mulți membri-finanțatori (comanditari) care nu participă la activitatea de întreprinzător a societății și suportă în limita aportului depus riscul pierderilor ce rezultă din activitatea societății.

(2) Persoana poate fi comanditat doar într-o singură societate în comandită. Membrul societății în nume colectiv nu poate fi comanditat în societatea în comandită. Comanditul din societatea în comandită nu poate fi membru al societății în nume colectiv.

(3) Denumirea societății în comandită trebuie să includă sintagma în limba română "societate în comandită" sau abrevierea "S.C.", numele sau denumirea comanditaților. Dacă nu sînt incluse numele sau denumirea tuturor comanditaților, în denumirea societății trebuie să se includă numele sau denumirea a cel puțin unuia dintre comanditați și sintagma în limba română "și compania" sau abrevierea "și Co". Dacă în denumirea societății este inclus numele sau denumirea comanditarului, acesta poartă răspundere solidară nelimitată.

(4) Dispozițiile cu privire la societatea în nume colectiv sînt aplicabile societății în comandită în măsura în care prezentul cod nu conține norme exprese cu privire la societatea în comandită.

Articolul 137. Actul de constituire al societății în comandită

În afară de cele menționate la art.108 alin.(1), în actul de constituire al societății în comandită trebuie să se indice:

- a) quantumul și conținutul capitalului social al societății și modul depunerii aporturilor;
- b) mărimea și modalitatea de modificare a participațiunilor fiecărui comanditar în capitalul social;
- c) răspunderea comandaților pentru încălcarea obligațiilor de depunere a aportului;
- d) volumul comun al aporturilor depuse de comandați;
- e) procedura de adoptare a hotărîrilor de către asociați;
- f) procedura de admitere a noilor asociați;
- g) temeiurile și procedura de retragere și excludere a asociatului din societate.

Articolul 138. Conducerea administrativă și reprezentarea societății în comandită

(1) Conducerea societății în comandită se exercită de către comandați. Modul de conducere, de administrare și de reprezentare a societății de către comandați este stabilit de aceștia în conformitate cu prevederile prezentului cod referitoare la societatea în nume colectiv.

(2) Comandarii nu au dreptul să participe la conducerea și administrarea societății în comandită, să o reprezinte fără procură, să conteste acțiunile comandaților în legătură cu administrarea sau cu reprezentarea societății exercitate în limitele activității ei obișnuite. În cazul în care acțiunile depășesc limitele activității obișnuite, este necesar acordul tuturor asociaților.

Articolul 139. Drepturile și obligațiile comanditarului

(1) Comanditarul are dreptul:

- a) să primească partea ce i se cuvine din veniturile societății proporțional participațiunii sale la capitalul social, în modul prevăzut de actul de constituire;
- b) să ia cunoștință de dările de seamă și de bilanțurile anuale și să le verifice cu datele din registre și din alte documente justificative;
- c) să se retragă din societate la sfîrșitul anului financiar și să primească o parte din activele ei proporțional participațiunii sale la capitalul social, în modul stabilit de actul de constituire;
- d) să transmită participațiunea sa la capitalul social sau o parte din ea unui alt comanditar ori, dacă este stipulat de actul de constituire, unui terț.

(2) Regulile privind interdicția concurenței, prevăzute la art.116 alin.(2), nu se aplică comanditarului dacă actul de constituire nu prevede altfel.

(3) Aportul integral la capitalul social se confirmă prin certificatul de participare eliberat de societatea în comandită.

(4) Actul de constituire al societății în comandită poate prevedea și alte drepturi și obligații ale comanditarului.

[Art.139 modificat prin [Legea nr.53 din 03.04.2014](#), în vigoare 25.04.2014]

Articolul 140. Răspunderea în cazul acceptării calității de comanditar

Persoana care devine comanditar al unei societăți existente poartă riscul pierderilor în limita participațiunii sale și pentru obligațiile născute pînă la momentul dobîndirii calității de asociat. Clauza contrară este inopozabilă terților.

Articolul 141. Reducerea participațiunii comanditarului

(1) Reducerea participațiunii unui comanditar nu este opozabilă terților pînă la înscrierea reducerii în registrul de stat.

(2) Reducerea participațiunii nu este opozabilă creditorilor ale căror creanțe s-au născut pînă la momentul înregistrării reducerii.

Articolul 142. Înstrăinarea participațiunii comanditarului

(1) Participațiunea comanditarului poate fi înstrăinată unor terți și poate trece succesorilor fără acordul asociaților dacă actul de constituire nu prevede altfel.

(2) Comanditarii au dreptul de preemțiune în cazul înstrăinării participațiunii de către alt comanditar. Regulile privind înstrăinarea participațiunii în societatea cu răspundere limitată se aplică în modul corespunzător.

(3) Prin înstrăinarea integrală a participațiunii încetează calitatea de comanditar.

Articolul 143. Dizolvarea societății în comandită

(1) În afară de cazurile prevăzute la art.86 alin.(1), societatea în comandită se dizolvă dacă nu mai are nici un comanditar sau nici un comanditar și dacă, în decursul a 6 luni de la retragerea ultimului comanditar sau ultimului comanditar, nu s-a reorganizat sau nu a acceptat un alt comanditar sau comanditar.

(2) În cazul dizolvării societății în comandită, inclusiv ca urmare a insolvabilității, comanditarii au dreptul preferențial față de comandați la recuperarea aporturilor din patrimoniul societății rămas după satisfacerea tuturor pretențiilor creditorilor.

Articolul 144. Reorganizarea societății în comandită

(1) În cazul reorganizării societății în comandită în societate pe acțiuni, în societate cu răspundere limitată sau în cooperativă, comandații continuă, în termen de 3 ani, să răspundă solidar și nelimitat pentru obligațiile născute pînă la reorganizare.

(2) Comanditul nu este absolvit de răspundere nici în cazul în care înstrăinează, pînă la expirarea termenului de 3 ani, dreptul la participațiune la capitalul social.

§ 4. Societatea cu răspundere limitată

Articolul 145. Dispoziții generale cu privire la societatea cu răspundere limitată

(1) Societate cu răspundere limitată este societatea comercială al cărei capital social este divizat în părți sociale conform actului de constituire și ale cărei obligații sînt garantate cu patrimoniul societății.

(2) Societatea cu răspundere limitată poate fi constituită de una sau de mai multe persoane.

(3) Membrii societății cu răspundere limitată nu poartă răspundere pentru obligațiile acesteia. Ei suportă riscul pierderilor, ce rezultă din activitatea societății, în limitele participațiunii lor la capitalul social.

(4) Asociatul care nu a vărsat în termenul stabilit aportul subscris răspunde subsidiar pentru obligațiile societății, în limita părții nevărsate.

(5) Societatea cu răspundere limitată are denumire deplină și poate avea denumire abreviată. Denumirea deplină și cea abreviată trebuie să includă sintagma în limba română “societate cu răspundere limitată” sau abrevierea “S.R.L.”.

Articolul 146. Actul de constituire al societății cu răspundere limitată

În afară de cele menționate la art.108 alin.(1), în actul de constituire al societății cu răspundere limitată trebuie să se indice:

- a) quantumul capitalului social;
- b) valoarea nominală a participațiilor.

Articolul 147. Capitalul social al societății cu răspundere limitată

(1) Mărirea capitalului social al societății cu răspundere limitată se stabilește de către fondatori în statut.

(2) Capitalul social al societății cu răspundere limitată este divizat în părți sociale.

[Art.147 modificat prin [Legea nr.53 din 03.04.2014](#), în vigoare 25.04.2014]

Articolul 148. Capitalul de rezervă al societății cu răspundere limitată

(1) Societatea cu răspundere limitată este obligată să formeze un capital de rezervă de cel puțin 10% din quantumul capitalului social.

(2) Capitalul de rezervă al societății cu răspundere limitată poate fi folosit doar la acoperirea pierderilor sau la majorarea capitalului ei social.

(3) Capitalul de rezervă al societății cu răspundere limitată se formează prin vărsăminte anuale din beneficiul ei, în proporție de cel puțin 5% din beneficiul net, pînă la atingerea mărimii stabilite de actul de constituire.

(4) Dacă valoarea activelor nete ale societății cu răspundere limitată se reduce sub nivelul capitalului social și al capitalului de rezervă, vărsămintele în capitalul de rezervă reîncep.

Articolul 149. Partea socială a asociatului societății cu răspundere limitată

(1) Partea socială a asociatului societății cu răspundere limitată reprezintă o fracțiune din capitalul ei social, stabilită în funcție de mărirea aportului la acest capital.

(2) Asociatul deține o singură parte socială. Părțile sociale pot avea mărimi diferite și sînt indivizibile dacă actul de constituire nu prevede altfel.

(3) În cazul în care un asociat dobîndește o altă parte socială sau o fracțiune din partea socială a unui alt asociat, partea socială a primului se majorează proporțional valorii părții sociale dobîndite.

(4) Actul de constituire al societății cu răspundere limitată poate restrînge mărirea maximă a părții sociale a asociaților. Limitarea nu se poate stabili doar față de un asociat anume.

(5) Dacă actul de constituire nu prevede altfel, asociații pot schimba coraportul între părțile sociale.

(6) Societatea cu răspundere limitată eliberează asociatului care a vărsat aportul integral un certificat prin care se atestă deținerea părții sociale și mărirea ei.

(7) Contribuțiile suplimentare la capitalul social se efectuează în conformitate cu prevederile statutului, proporțional aporturilor fiecărui asociat. Actul de constituire poate limita obligația de a vărsa contribuții suplimentare la o anumită sumă stabilită proporțional aporturilor.

Articolul 150. Partea socială a soților în societatea cu răspundere limitată

(1) Asupra părții sociale a soților în societatea cu răspundere limitată dobîndite în timpul căsătoriei se aplică regimul juridic al proprietății comune în devălmășie.

(2) Soțul asociatului nu poate cere divizarea părții sociale și nici primirea sa în societate dacă actul de constituire nu prevede altfel.

Articolul 151. Dobîndirea de părți sociale proprii de către societatea cu răspundere limitată

(1) Societatea cu răspundere limitată poate dobândi, dacă au fost achitate integral, părți sociale proprii doar:

a) în baza hotărârii adunării generale a asociaților, adoptate la cererea asociatului care și-a propus spre vânzare partea socială sau o parte din ea;

b) de la succesorii asociatului decedat;

c) în cazul executării silite a creanțelor creditorului asociatului;

d) în cazul excluderii asociatului.

(2) Partea socială poate fi dobândită de societatea cu răspundere limitată doar din contul activelor care depășesc mărimea capitalului social și a altor fonduri pe care societatea este obligată să le constituie și din care nu se permite să se facă plăți asociaților.

(3) Societatea cu răspundere limitată care a dobândit o parte socială în capitalul său social nu este în drept să obțină pentru această parte socială o parte din profitul repartizat și nici să participe la vot în cadrul adunării asociaților.

(4) Societatea cu răspundere limitată este obligată să micșoreze capitalul social proporțional valorii părții sociale dobândite în cazul în care partea socială nu este înstrăinată în termen de 6 luni din momentul dobândirii.

Articolul 152. Înstrăinarea părții sociale în societatea cu răspundere limitată

(1) Partea socială sau o fracțiune a părții sociale poate fi înstrăinată liber soțului, rudelor și afinelor în linie dreaptă fără limită și în linie colaterală pînă la gradul doi inclusiv, celorlalți asociați și societății dacă actul de constituire nu prevede altfel.

(2) Asociatul nu poate înstrăina partea socială pînă la vărsarea integrală a aportului subscris, cu excepția cazului de succesiune.

(3) În cazul înstrăinării părții sociale unor alte persoane decît cele menționate la alin.(1), asociații au dreptul de preemțiune. Înstrăinarea se face în acest caz în condițiile alin.(4)–(9).

(4) Asociatul care intenționează să înstrăineze parțial sau integral partea socială transmite o ofertă scrisă administratorului societății. Acesta aduce oferta la cunoștința tuturor asociaților în termen de 15 zile de la data transmiterii.

(5) Asociații trebuie să-și formuleze în scris acceptarea și să o transmită administratorului în termen de 15 zile de la data primirii ofertei. Asociatul indică mărimea fracțiunii din partea socială, pe care intenționează să o dobîndească.

(6) Dacă există mai mulți solicitanți, fiecare dobîndește o fracțiune a părții sociale în mărimea solicitată. În cazul dezacordului dintre ei, partea socială este distribuită proporțional părții sociale deținute de fiecare.

(7) Dacă, în termen de 30 de zile de la data transmiterii ofertei, asociații sau societatea nu a procurat partea socială, aceasta poate fi înstrăinată unui terț la un preț care să nu fie mai mic decît cel indicat în ofertă.

(8) În cazul vânzării părții sociale sau a unei fracțiuni din ea cu încălcarea dreptului de preemțiune, fiecare asociat poate, în decursul a 3 luni de la data încheierii actului juridic, să ceară pe cale judiciară ca drepturile și obligațiile cumpărătorului să treacă la el.

(9) Actul juridic de înstrăinare a părții sociale se autentifică notarial.

(10) Orice clauză contrară prevederilor alin.(2)–(9) este nulă.

Articolul 153. Urmărirea părții sociale de către creditorii asociatului

(1) Creditorii asociatului pot urmări partea socială numai în temeiul unui titlu executoriu dacă creanțele nu pot fi satisfăcute din contul altor bunuri ale asociatului.

(2) Dreptul creditorilor asupra părții sociale se exercită cu respectarea dispozițiilor art.152.

Articolul 154. Excluderea asociatului societății cu răspundere limitată

(1) Adunarea generală a asociațiilor, administratorul, unul sau mai mulți asociați pot cere excluderea din societatea cu răspundere limitată a asociatului:

a) care a fost pus în întârziere și nu a vărsat integral aportul subscris în perioada suplimentară;

b) care, fiind administrator, comite fraudă în dauna societății, folosește bunurile societății în scop personal sau al unor terți.

(2) Excluderea asociatului se face numai prin hotărâre judecătorească.

(3) Asociatului exclus i se restituie, în termen de 6 luni, aportul vărsat, fără dobândă, dar numai după repararea prejudiciului cauzat. Obligația de reparare a prejudiciului subzistă în partea neacoperită prin aportul vărsat.

Articolul 155. Conducerea, administrarea și reprezentarea societății cu răspundere limitată

Normele cu privire la conducerea, administrarea și reprezentarea societății cu răspundere limitată sînt stabilite prin lege și statutul său.

§ 5. Societatea pe acțiuni

Articolul 156. Dispoziții generale cu privire la societatea pe acțiuni

(1) Societate pe acțiuni este societatea comercială al cărei capital social este divizat în acțiuni și ale cărei obligații sînt garantate cu patrimoniul societății.

(2) Societatea pe acțiuni poate fi constituită de una sau de mai multe persoane.

(3) Acționarii nu răspund pentru obligațiile societății. Ei suportă, în limitele participațiunii lor la capitalul social, riscul pierderilor ce rezultă din activitatea societății.

(4) Acționarul care nu a vărsat în termen aportul subscris răspunde subsidiar pentru obligațiile societății, în limita părții nevărsate.

(5) Societatea pe acțiuni are denumire deplină și poate avea denumire prescurtată. În denumirea deplină și prescurtată trebuie să se includă sintagma în limba română “societate pe acțiuni” sau abrevierea “S.A.”.

Articolul 157. Actul de constituire al societății pe acțiuni

În afară de cele menționate la art.108 alin.(1), în actul de constituire al societății pe acțiuni trebuie să se indice:

a) numele sau denumirea fondatorilor;

b) cuantumul capitalului social;

c) numărul, tipul și valoarea nominală a acțiunilor; clasele de acțiuni și numărul de acțiuni de fiecare clasă;

d) mărimea aportului și numărul de acțiuni atribuit fiecărui fondator;

[Lit.e) abrogată prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

[Lit.f) art.157 abrogată prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 30.07.2018]

g) ordinea de încheiere a contractelor cu conflict de interese.

Articolul 158. Capitalul social al societății pe acțiuni

(1) Mărimea minimă a capitalului social al societății pe acțiuni este stabilită prin lege.

(2) Capitalul social al societății pe acțiuni se formează prin plasarea acțiunilor între acționari și reprezintă valoarea aporturilor în mijloace bănești și în natură vărsate proporțional numărului și valorii acțiunilor subscrise.

(3) Acțiunile emise la constituirea societății pe acțiuni se plasează integral între fondatori.

(4) Fondatorii sînt obligați să plătească acțiunile subscrise pînă la înregistrarea societății pe acțiuni dacă aportul este în mijloace bănești sau în termen de 30 de zile de la înregistrarea de stat dacă aportul este în natură.

(5) În cazul în care valoarea activelor nete ale societății pe acțiuni, la expirarea a 2 ani financiari consecutivi, s-a redus sub minimul stabilit de lege, iar adunarea generală a acționarilor nu a luat nici o hotărîre conform legii, societatea se dizolvă.

[Art.158 modificat prin [Legea nr.33 din 06.03.2012](#), în vigoare 25.05.2012]

[Art.158 modificat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

Articolul 159. Plasarea emisiunii suplimentare de acțiuni

(1) Emisiunea suplimentară de acțiuni poate fi publică sau închisă.

(2) Condițiile emisiunii suplimentare de acțiuni sînt stabilite prin lege și sînt aceleași pentru toți subscriitorii.

[Art.159 modificat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

Articolul 160. Capitalul de rezervă al societății pe acțiuni

(1) Societatea pe acțiuni este obligată să constituie un capital de rezervă de cel puțin 10% din mărimea capitalului social.

(2) Capitalul de rezervă poate fi folosit doar la acoperirea pierderilor societății pe acțiuni și/sau la majorarea capitalului social al acesteia.

(3) Capitalul de rezervă se formează prin vărsăminte anuale din beneficiul societății pe acțiuni, în proporție de cel puțin 5% din beneficiul net, pînă la atingerea mărimii stabilite de actul de constituire.

[Art.160 modificat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

Articolul 161. Acțiunile

(1) Acțiuni sînt părțile în care este divizat capitalul social al societății pe acțiuni în conformitate cu actul de constituire.

(2) Acțiunea atestă dreptul acționarului de a participa la conducerea societății, de a primi dividende și o parte din valoarea bunurilor societății în cazul lichidării acesteia, precum și alte drepturi prevăzute de lege sau de actul de constituire al societății.

(3) Societățile pe acțiuni sînt în drept să emită acțiuni nominative. Clasele acțiunilor sînt determinate prin actul de constituire. Acțiunile nominative pot fi emise în formă dematerializată, prin înscriere în cont.

(4) Acțiunile nu pot fi emise pentru o sumă mai mică decît valoarea lor nominală.

(5) Nu pot fi emise acțiuni noi pînă cînd nu sînt plătite cele din emisiunea precedentă.

(6) Acțiunile se emit cu valoare totală nu mai mică decît mărimea capitalului social.

(7) Acțiunea este indivizibilă. Dacă o acțiune este deținută de mai multe persoane, acestea sînt considerate un singur acționar și își exercită drepturile prin reprezentant.

(8) Tipurile acțiunilor, regimul juridic și modul lor de circulație sînt reglementate de lege.

[Art.161 modificat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 30.07.2018]

[Art.161 modificat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

Articolul 162. Dobîndirea de acțiuni proprii (acțiunile de tezaur)

(1) Acțiunea de tezaur este acțiunea dobîndită de societatea pe acțiuni emitentă de la acționarul său.

(2) Societatea pe acțiuni nu poate dobândi acțiuni proprii, nici direct, nici prin persoane care acționează în nume propriu, dar pe seama acestei societăți, cu excepția cazurilor prevăzute de lege și cu respectarea dispozițiilor prezentului articol.

(3) Valoarea acțiunilor proprii dobândite de societatea pe acțiuni nu poate depăși 10% din capitalul social subscris.

(4) Se pot dobândi numai acțiuni achitate integral și numai în cazul în care capitalul social subscris este vărsat integral.

(5) Acțiunea proprie poate fi dobândită de societatea pe acțiuni doar din contul activelor nete care depășesc mărimea capitalului social și a altor fonduri pe care societatea este obligată să le constituie și din care nu se permite să se plătească drepturile acționarilor.

[Alin.(6) abrogat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

(7) Restricțiile prevăzute la alin.(2)–(5) nu se aplică atunci când dobândirea de către societate a unui număr determinat de acțiuni proprii, eliberate integral, se face în una din următoarele situații:

a) cu scopul de a reduce capitalul social, prin anularea unui număr de acțiuni proprii de o valoare corespunzătoare reducerii;

b) pentru cedarea către personalul și acționarii societății a unui număr de acțiuni proprii, în limitele și în condițiile aprobate de adunarea generală a acționarilor;

c) prin efectul succesiunii universale sau al fuziunii ori al unei hotărâri judecătorești pronunțate într-o procedură de urmărire silită împotriva unui debitor al societății;

d) cu titlu gratuit;

e) în scopul regularizării cursului acțiunilor proprii pe piața reglementată și/sau în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare, în cazul în care acesta scade mai jos decât prețul echitabil al acțiunilor, stabilit în conformitate cu legislația privind piața de capital, numai cu avizul Comisiei Naționale a Pieței Financiare;

f) pentru răscumpărarea acțiunilor la cererea acționarilor, în cazurile prevăzute de lege.

(8) Acțiunea de tezaur nu dă societății dreptul la vot în cadrul adunării generale a acționarilor, dreptul la dividend și nici dreptul la o parte din patrimoniu în cazul lichidării societății.

[Art.162 modificat prin [Legea nr.225 din 15.12.2017](#), în vigoare 29.12.2017]

[Art.162 modificat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

[Art.162 modificat prin [Legea nr.130-XVI din 07.06.2007](#), în vigoare 06.07.2007]

Articolul 163. Obligațiunile

(1) Societatea pe acțiuni poate emite obligațiuni nominative.

(2) Valoarea nominală a tuturor obligațiunilor plasate de societate nu trebuie să depășească mărimea capitalului social.

(3) Obligațiunea acordă deținătorului său dreptul la dobânda promisă de emitent, iar la sfârșitul perioadei pentru care este emisă și dreptul la valoarea nominală a acesteia. Obligațiunile pot fi convertite în acțiuni.

(4) Obligațiunea nu poate fi emisă pentru o perioadă mai mică de un an.

(5) Obligațiunile se emit prin ofertă publică sau prin ofertă închisă și se achită numai cu mijloace bănești. Achitarea în rate a obligațiunii nu se admite.

(6) Obligațiunile nu pot fi plasate în scopul constituirii, întregirii sau majorării capitalului social.

(7) Tipul obligațiunilor, regimul juridic și modul lor de circulație sînt reglementate de legislația privind piața de capital.

(8) Emitentul care plasează obligațiuni dezvăluie public informația despre societate în modul prevăzut de legislația privind piața de capital, pe toată perioada de circulație a obligațiilor.

[Art.163 modificat prin [Legea nr.225 din 15.12.2017](#), în vigoare 29.12.2017]

[Art.163 modificat prin [Legea nr.33 din 06.03.2012](#), în vigoare 25.05.2012]

[Art.163 modificat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

Articolul 164. Registrul acționarilor și registrul deținătorilor de obligațiuni

[Art.164 abrogat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 30.07.2018]

[Art.164 modificat prin [Legea nr.90 din 29.05.2014](#), în vigoare 27.06.2014]

[Art.164 modificat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

[Art.164 modificat prin [Legea nr.130-XVI din 07.06.2007](#), în vigoare 06.07.2007]

Articolul 165. Certificatul de acțiuni sau obligațiuni

[Art.165 abrogat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 30.07.2018]

[Art.165 modificat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

Articolul 166. Dreptul de înstrăinare a acțiunii și obligația de răscumpărare

(1) Acționarul este în drept să înstrăineze liber, în condițiile legii, acțiunile deținute.

(2) Societatea este obligată să răscumpere acțiunile plasate de ea în cazul:

a) împlinirii termenului de răscumpărare stabilit la emiterea acțiunilor;

b) introducerii în actul de constituire a unor clauze care limitează drepturile acționarului;

c) încheierii unor tranzacții de proporții în modul stabilit de lege;

d) reorganizării societății dacă răscumpărarea acțiunilor se impune;

e) altor situații prevăzute de lege.

(3) Acționarul are dreptul să ceară răscumpărarea acțiunilor în cazurile stabilite de lege.

(4) Acționarul nu are dreptul să ceară răscumpărarea acțiunilor în cazul când s-a adoptat o hotărâre de dizolvare a societății.

(5) Hotărârea de răscumpărare a acțiunilor se adoptă de către adunarea generală a acționarilor dacă actul de constituire nu atribuie această funcție consiliului societății.

(6) Acțiunile se răscumpără la prețul stabilit în conformitate cu legislația privind societățile pe acțiuni.

[Art.166 modificat prin [Legea nr.225 din 15.12.2017](#), în vigoare 29.12.2017]

[Art.166 modificat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

Articolul 167. Drepturile suplimentare ale acționarilor care dețin 5% din acțiuni

Acționarii care dețin 5% și mai mult din acțiunile cu drept de vot au dreptul:

a) să facă propuneri pentru ordinea de zi a adunării generale a acționarilor;

b) să propună candidați în consiliul societății și pentru funcția de cenzor;

c) să ceară convocarea ședinței extraordinare a consiliului societății;

d) să exercite alte drepturi prevăzute de lege.

[Art.167 modificat prin [Legea nr.250-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 01.01.2008]

Articolul 168. Drepturile suplimentare ale acționarilor care dețin 10% din acțiuni

Acționarii care dețin 10% și mai mult din acțiunile cu drept de vot au dreptul:

a) să ceară efectuarea unor controale extraordinare asupra societății;

b) să ceară determinarea costului plasării acțiunilor din emisiunea suplimentară dacă cererea este bazată pe concluzia unui auditor;

c) să ceară, în numele societății, repararea prejudiciului cauzat acesteia de membrii organelor ei.

Articolul 169. Conducerea, administrarea și reprezentarea societății pe acțiuni
Normele cu privire la conducere, administrare și reprezentare a societății pe acțiuni sînt stabilite prin lege și actul de constituire.

Articolul 170. Asigurarea accesului acționarilor la informațiile societății pe acțiuni

(1) Societatea pe acțiuni este obligată să publice, cu cel puțin 10 zile înainte de ținerea adunării generale anuale a acționarilor, în publicațiile sale bilanțul contabil anual, bilanțul profitului și pierderilor, valoarea contabilă a acțiunilor și a obligațiunilor, alte date, conform legii.

(2) Societatea pe acțiuni este obligată să pună la dispoziția acționarilor, în condițiile legii și ale actului de constituire, informații despre conducerea, administrarea și reprezentarea societății, despre situația financiară și altele, inclusiv actul de constituire, certificatul de înregistrare a societății și a acțiunilor, regulamentele societății, procesele-verbale ale adunărilor generale, ale consiliului, lista membrilor consiliului, a administratorilor, contractele cu auditorul, dările de seamă contabile și fiscale, rapoartele cenzorului.

(3) La cererea acționarilor, societatea este obligată să elibereze, pe cheltuiala solicitanților, copii și extrase de pe documentele indicate la alin.(2).

[Art.170 modificat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 30.07.2018]

Secțiunea a 3-a Cooperativele

Articolul 171. Dispoziții generale cu privire la cooperative

(1) Cooperativă este asociația benevolă de persoane fizice și juridice, organizată pe principii corporative în scopul favorizării și garantării, prin acțiunile comune ale membrilor săi, a intereselor lor economice și a altor interese legale.

(2) Cooperativa nu poate avea mai puțin de 5 membri. Calitatea de membru de cooperativă o poate avea persoana fizică de la vârsta de 16 ani și persoana juridică.

(3) Membrul cooperativei suportă riscul ce rezultă din activitatea acesteia în limita participațiunii deținute în patrimoniul ei, inclusiv partea nevărsată.

(4) Denumirea cooperativei trebuie să conțină cuvîntul “cooperativă” și să indice în limba română scopul principal al activității sale.

(5) Particularitățile și statutul juridic al diferitelor tipuri de cooperative, precum și drepturile și obligațiile membrilor lor se stabilesc de prezentul cod și de alte legi.

Articolul 172. Statutul cooperativei

(1) În statutul cooperativei trebuie să se indice:

- a) denumirea;
- b) obiectul de activitate și scopul;
- c) sediul;
- d) aporturile membrilor în capitalul social, modul și termenul de vărsare a acestora;
- e) prestația în bani sau în alte bunuri la care pot fi obligați membrii, precum și natura și valoarea acestor prestații;
- f) structura, atribuțiile, modul de constituire și de funcționare a organelor de conducere ale cooperativei;
- g) modul de reprezentare;
- h) regulile de convocare a adunării generale a membrilor;
- i) filialele și reprezentanțele societății;
- j) alte date stabilite de lege.

(2) Nu sînt valabile, decît în cazul includerii în statut, dispozițiile cu privire la:

- a) aporturile în natură, obiectul acestora și prețul pentru care sînt acceptate, precum și membrul care le face;
 - b) răspunderea individuală a membrilor;
 - c) derogările de la lege privind intrarea în cooperativă, retragerea și excluderea membrului;
 - d) întinderea și restricțiile dreptului de vot al membrului;
 - e) calculul și destinația excedentului activ al exercițiului financiar și în cazul lichidării;
 - f) cota în a cărei limită unii membri pot participa la capitalul social.
- (3) Statutul poate prevedea și alte clauze ce nu contravin legii.
- (4) Statutul se întocmește în limba română și se semnează de către toți membrii fondatori.

Articolul 173. Înregistrarea cooperativei

Înregistrarea de stat a cooperativei se efectuează în modul stabilit pentru societățile comerciale.

Articolul 174. Capitalul social al cooperativei

- (1) Cooperativa are un capital social variabil. El reprezintă suma tuturor participațiilor membrilor cooperativei în conformitate cu statutul ei.
- (2) Pînă la înregistrarea cooperativei, membrul este obligat să depună integral participațiunea sa dacă legea sau statutul cooperativei nu prevede altfel.
- (3) Membrii cooperativei sînt obligați ca, în termen de 2 luni după aprobarea bilanțului contabil anual, să recupereze, prin contribuții suplimentare, pierderile cooperativei. În cazul neîndeplinirii acestei obligații, cooperativa poate fi desființată prin hotărîre judecătorească, la cererea creditorilor. Membrii cooperativei poartă răspundere subsidiară solidară pentru obligațiile ei în limitele părții netransmise a contribuției suplimentare a fiecărui membru.
- (4) Patrimoniul rămas după lichidarea cooperativei se repartizează între membrii acesteia în conformitate cu statutul ei.

Articolul 175. Conducerea cooperativei

- (1) Organul suprem de conducere al cooperativei este adunarea generală a membrilor ei. În cooperativa cu peste 50 de membri poate fi creat un consiliu de observatori, care va exercita controlul asupra activității organelor ei executive. Membrii consiliului de observatori nu au dreptul să activeze în numele cooperativei.
- (2) Organele executive ale cooperativei – consiliul de administrație și președintele cooperativei – exercită administrarea curentă și se subordonează consiliului de observatori și adunării generale.
- (3) Președinte al cooperativei, membri ai consiliului de observatori și ai consiliului de administrație pot fi doar membrii cooperativei. Aceeași persoană nu poate fi concomitent membru al consiliului de observatori și al consiliului de administrație sau președinte al cooperativei.
- (4) Competența organelor de conducere ale cooperativei și modul de emitere a deciziilor se stabilesc de lege și de statutul cooperativei.
- (5) De competența exclusivă a adunării generale sînt:
- a) modificarea statutului;
 - b) formarea consiliului de observatori și ridicarea împuternicirilor membrilor lui, atribuirea și ridicarea împuternicirilor organelor executive ale cooperativei, dacă acest drept nu este atribuit prin statut consiliului de observatori;
 - c) aprobarea dărilor de seamă anuale și a bilanțului contabil anual, repartizarea pierderilor;

d) decizia asupra reorganizării și lichidării cooperativei.

(6) Prin legislația cu privire la cooperative și prin statutul cooperativei, competenței exclusive a adunării generale pot fi atribuite și alte chestiuni. Problemele a căror soluționare intră în competența exclusivă a adunării generale sau a consiliului de observatori nu pot fi date în competența organelor executive ale cooperativei.

(7) Membrul cooperativei are dreptul la un singur vot în adunarea generală.

Articolul 176. Dobândirea calității de membru

(1) Cooperativa poate primi oricând noi membri.

(2) Statutul cooperativei poate stabili unele condiții particulare la admiterea a noi membri.

Articolul 177. Încetarea calității de membru al cooperativei și restituirea participațiunii

(1) Calitatea de membru al cooperativei încetează prin retragere, excludere, deces sau lichidare.

(2) Membrul are dreptul să se retragă din cooperativă pînă la adoptarea deciziei de dizolvare.

(3) Membrului care se retrage din cooperativă i se compensează valoarea participațiunii sau i se transmite patrimoniul corespunzător participațiunii sale. Calculele se efectuează conform bilanțului de la data retragerii, iar dacă retragerea are loc pe parcursul exercițiului financiar, restituirea se face conform ultimului bilanț.

(4) Membrul cooperativei poate, dacă statutul nu prevede altfel, să înstrăineze oricând participațiunea sa către un alt membru sau un terț care urmează să devină membru, retrăgîndu-se astfel din cooperativă fără a cere partea sa din patrimoniul.

(5) Membrul cooperativei poate fi exclus prin hotărîre a adunării generale în cazul neexecutării sau al executării neconforme a obligațiilor atribuite prin statutul cooperativei, precum și în alte cazuri prevăzute de lege sau de statutul cooperativei. Membrul exclus din cooperativă are dreptul la restituirea participațiunii în conformitate cu alin.(3).

(6) Participațiunea se transmite prin succesiune dacă statutul cooperativei nu prevede altfel. În cazul în care nu pot deveni membri ai cooperativei, succesorilor li se achită valoarea participațiunii.

(7) Urmărirea participațiunii pentru datorii personale se permite doar în cazul insuficienței unui alt patrimoniu al membrului cooperativei pentru achitarea lor în modul prevăzut de lege sau de statutul cooperativei.

Articolul 178. Reorganizarea și lichidarea cooperativei

Cooperativa se reorganizează și lichidează în modul stabilit pentru societatea comercială.

Secțiunea a 4-a

Întreprinderile de stat și întreprinderile municipale

Articolul 179. Întreprinderile de stat și întreprinderile municipale

(1) Întreprinderile de stat se fondează și se dotează de către Guvern sau de alte organe abilitate prin lege.

(2) Întreprinderile municipale se fondează și se dotează de către autoritățile administrației publice locale.

(3) Întreprinderile de stat și întreprinderile municipale sînt persoane juridice și răspund pentru obligații cu tot patrimoniul lor.

(4) Statul și unitățile administrativ-teritoriale nu poartă răspundere pentru obligațiile întreprinderilor de stat și ale întreprinderilor municipale. Aceste întreprinderi nu poartă răspundere pentru obligațiile statului și ale unităților administrativ-teritoriale.

(5) Particularitățile fondării, funcționării și încetării activității întreprinderilor de stat și întreprinderilor municipale se reglementează de prezentul cod, de legislația cu privire la întreprinderile de stat și la întreprinderile municipale, cu privire la administrația publică locală, de alte acte normative, precum și de statutele-model ale acestor întreprinderi.

Secțiunea a 5-a **Organizațiile necomerciale**

Articolul 180. Dispoziții generale cu privire la organizațiile necomerciale

(1) Organizație necomercială este persoana juridică al cărei scop este altul decât obținerea de venit.

(2) Organizații necomerciale sînt:

- a) asociația;
- b) fundația;
- c) instituția.

Articolul 181. Asociația

(1) Asociație este organizația necomercială constituită benevol de persoane fizice și juridice asociate, în modul prevăzut de lege, prin comunitate de interese, care nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri, pentru satisfacerea unor necesități nemateriale.

(2) Asociația poate avea forma de asociație obștească, asociație religioasă, partid sau de altă organizație social-politică, de sindicat, uniune de persoane juridice, de patronat, alte forme în condițiile legii.

(3) În asociație, calitatea de membru se consemnează.

(4) Patrimoniul transmis asociației de către fondatori (asociați) este proprietatea ei. Asociația utilizează acest patrimoniu în scopurile stabilite în statut.

(5) Membrii nu-și păstrează drepturile asupra patrimoniului transmis asociației în proprietate, nici asupra cotizațiilor de membru. Ei nu răspund pentru obligațiile asociației, iar aceasta nu răspunde pentru obligațiile membrilor săi.

(6) Particularitățile constituirii, ale activității, statutul juridic al diferitelor tipuri de asociații se stabilesc prin lege.

Articolul 182. Fundația

(1) Fundație este organizația necomercială, fără membri, înființată de una sau mai multe persoane fizice și juridice, dotată cu patrimoniu distinct și separat de cel al fondatorilor, destinat atingerii scopurilor necomerciale prevăzute în actul de constituire.

(2) Fundația poate fi constituită și prin testament.

Articolul 183. Instituția

(1) Instituție este organizația necomercială constituită de fondator (fondatori) pentru exercitarea unor funcții de administrare, sociale, culturale, de învățămînt și altor funcții cu caracter necomercial, finanțată parțial sau integral de acesta (aceștia).

(2) Patrimoniul se consideră transmis de fondator instituției cu drept de proprietate dacă actul de constituire nu prevede altfel.

(3) Pot avea calitate de fondator persoanele fizice și cele juridice, inclusiv persoanele juridice de drept public.

(4) Fondatorul răspunde pentru obligațiile instituției în măsura în care patrimoniul acesteia nu este suficient pentru stingerea lor.

(5) Instituția poate fi publică sau privată.

Articolul 184. Instituția publică

(1) Instituția publică se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică și este finanțată, integral sau parțial, de la bugetul acesteia din urmă.

(2) Instituția publică nu are dreptul să instituie alte persoane juridice, cu excepția uniunilor de persoane juridice și a instituțiilor create de către instituțiile de învățământ superior de stat cu autonomie universitară cu acordul fondatorului.

[Art.184 modificat prin [Legea nr.155 din 28.06.2013](#), în vigoare 09.08.2013]

Articolul 185. Instituția privată

(1) Instituția privată se constituie în baza hotărârii persoanei fizice sau juridice de drept privat, care o dotează potrivit scopului preconizat.

(2) Hotărârea de constituire a instituției private se autentifică notarial.

Articolul 186. Statutul organizației necomerciale

(1) Organizația necomercială acționează în bază de statut dacă legea nu prevede altfel.

(2) Statutul trebuie să fie semnat de toți fondatorii dacă legea nu prevede altfel.

(3) În statutul organizației necomerciale trebuie să se indice:

a) denumirea;

b) scopul și obiectul de activitate;

c) sediul;

d) numele, domiciliul, data nașterii, cetățenia și alte date din actele de identitate ale fondatorilor;

e) condițiile și modul de admitere în organizația necomercială, modul de retragere și de excludere a membrilor (pentru asociații);

f) modul de formare a patrimoniului, contribuțiile fondatorilor și cotizațiile periodice ale membrilor;

g) modul de desemnare și de revocare a membrilor organelor;

h) modul de constituire și de lichidare a filialelor;

i) modul și condițiile de reorganizare;

j) modul de lichidare a organizației;

k) alte date stabilite de lege pentru tipul respectiv de organizație necomercială.

(4) Statutul poate prevedea și alte clauze care nu contravin legii.

Articolul 187. Genurile de activitate ale organizațiilor necomerciale

(1) Organizațiile necomerciale sînt în drept să desfășoare orice gen de activitate neinterzis de lege, care ține de realizarea scopurilor prevăzute de statut.

(2) Activitatea care, conform legii, este supusă licențierii va fi practică de organizațiile necomerciale doar după obținerea licenței.

Articolul 188. Activitatea economică a organizației necomerciale

(1) Organizația necomercială este în drept să desfășoare activitatea economică ce rezultă nemijlocit din scopul prevăzut în statut.

(2) Pentru practicarea activității economice care nu rezultă nemijlocit din scopul prevăzut în statut, organizațiile necomerciale pot fonda societăți comerciale și cooperative.

(3) Dreptul unor anumite categorii de organizații necomerciale de a fonda societăți comerciale și cooperative poate fi limitat prin lege.

Articolul 189. Conducerea, administrarea și reprezentarea organizației necomerciale

Normele de conducere, administrare și reprezentare a organizației necomerciale sînt stabilite prin lege și statutul ei.

Articolul 190. Conflictul de interese

(1) Organizația necomercială trebuie să evite, în activitatea sa, conflictele de interese, iar în cazul apariției, le va soluționa în conformitate cu art.191.

(2) Se consideră că există conflict de interese în cazul încheierii unui act juridic referitor la patrimoniul organizației necomerciale între aceasta și persoana interesată.

(3) În sensul prezentului articol, sînt considerați persoane interesate: conducătorul organizației, membrii organelor ei de conducere și control, angajații, precum și orice altă persoană care, datorită relațiilor specifice cu organizația necomercială, poate condiționa luarea de decizii privind încheierea de acte juridice în numele organizației cu sine sau cu persoane cu care se află în raporturi de rudenie de pînă la gradul trei inclusiv, în relații de muncă, sau cu persoane al căror creditor este.

Articolul 191. Soluționarea conflictului de interese

(1) Actele juridice cu conflict de interese trebuie să fie aprobate în prealabil de organul suprem al organizației necomerciale dacă prin statut nu s-a stabilit competența unui alt organ colegial.

(2) Persoana interesată este obligată să repare prejudiciul adus organizației necomerciale prin încheierea unui act juridic cu conflict de interese dacă acesta nu a fost aprobat de organul competent.

(3) Pe lîngă reparația prejudiciului, persoana interesată trebuie să restituie organizației necomerciale tot venitul obținut ca urmare a încheierii actului juridic cu conflict de interese. Dacă prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea mai multor persoane interesate, ele vor purta răspundere solidară față de organizația necomercială.

Capitolul III

PARTICIPAREA REPUBLICII MOLDOVA ȘI A UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE LA RAPORTURILE REGLEMENTATE DE LEGISLAȚIA CIVILĂ

Articolul 192. Republica Moldova și unitățile ei administrativ-teritoriale ca subiecte de drept civil

(1) Republica Moldova și unitățile ei administrativ-teritoriale participă la raporturile reglementate de legislația civilă pe principiul egalității participanților la aceste raporturi – persoane fizice și juridice.

(2) Subiectelor menționate la alin.(1) se aplică normele care reglementează participarea persoanelor juridice la raporturile reglementate de legislația civilă dacă din lege sau din specificul acestor subiecte nu reiese altfel.

Articolul 193. Modalitatea de participare a Republicii Moldova și a unităților ei administrativ-teritoriale la raporturile reglementate de legislația civilă

(1) Autoritățile administrației publice centrale pot să dobîndească și să exercite drepturi și obligații patrimoniale și personale nepatrimoniale în numele Republicii Moldova, precum și să o reprezinte în instanță de judecată, în limitele competenței.

(2) Autoritățile administrației publice locale pot să dobîndească și să exercite drepturi și obligații patrimoniale și personale nepatrimoniale în numele unităților administrativ-teritoriale în limitele competenței.

(3) În cazul și în modul prevăzut de lege, de decretele Președintelui Republicii Moldova, de hotărârile și ordonanțele Guvernului și de actele autorităților administrației

publice locale, în numele lor pot acționa, prin autorizare specială, persoane fizice și juridice. Regulile mandatului se aplică în măsura în care nu contravin esenței raportului juridic sau nu este stipulat expres altfel.

Articolul 194. Răspunderea civilă a Republicii Moldova și a unităților ei administrativ-teritoriale

(1) Republica Moldova și unitățile ei administrativ-teritoriale răspund pentru obligații cu toate bunurile ce le aparțin cu drept de proprietate privată.

(2) Republica Moldova nu poartă răspundere pentru obligațiile unităților administrativ-teritoriale.

(3) Unitățile administrativ-teritoriale nu poartă răspundere pentru obligațiile Republicii Moldova.

(4) Dispozițiile alin.(2) și (3) nu se răsfrâng asupra cazurilor în care Republica Moldova a acordat garanții pentru obligațiile unităților administrativ-teritoriale sau acestea au acordat garanții pentru obligațiile Republicii Moldova.

(5) Particularitățile răspunderii civile a Republicii Moldova și a unităților administrativ-teritoriale în raporturi cu persoane fizice și juridice străine sau cu alte state sînt stabilite prin lege.

TITLUL III ACTUL JURIDIC ȘI REPREZENTAREA

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE CU PRIVIRE LA ACTUL JURIDIC

Articolul 195. Noțiunea actului juridic

Act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Articolul 196. Actul juridic unilateral, bilateral și multilateral

(1) Actul juridic unilateral este manifestarea de voință a unei singure părți. Actul juridic unilateral poate da naștere la obligații pentru terți numai în cazurile prevăzute de lege.

(2) Actului juridic unilateral se aplică în modul corespunzător dispozițiile privind obligațiile și contractele dacă aceasta nu contravine legii sau caracterului unilateral al actului juridic.

(3) Actul juridic bilateral este manifestarea de voință concordantă a două părți.

(4) Actul juridic multilateral este manifestarea de voință a trei sau a mai multe părți.

Articolul 197. Actul juridic cu titlu gratuit și actul juridic cu titlu oneros

(1) Act juridic cu titlu gratuit este actul prin care se procură unei părți un folos patrimonial fără a se urmări obținerea în schimb a unui alt folos patrimonial.

(2) Act juridic cu titlu oneros este actul prin care se procură unei părți un folos patrimonial pentru obținerea în schimb a unui alt folos patrimonial.

Articolul 198. Actele juridice de conservare, de administrare și de dispoziție

(1) Act juridic de conservare este actul prin care se urmărește preîntîmpinarea pierderii unui drept subiectiv civil.

(2) Act juridic de administrare este actul prin care se urmărește o obișnuită punere în valoare a unui bun sau patrimoniu.

(3) Act juridic de dispoziție este actul care are ca rezultat ieșirea din patrimoniu a unui drept sau grevarea cu sarcini reale a unui bun.

Capitolul II

CONDIȚIILE DE VALABILITATE ALE ACTULUI JURIDIC

Articolul 199. Consimțământul

(1) Consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic.

(2) Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat.

Articolul 200. Momentul de producere a efectelor consimțământului

(1) Manifestarea de voință care trebuie recepționată de cealaltă parte produce efecte în momentul în care parvine acesteia, indiferent de faptul dacă a luat sau nu cunoștință de conținutul ei.

(2) Manifestarea de voință nu produce efecte în cazul în care celeilalte părți i-a parvenit anterior sau îi parvine în același timp o declarație de retractare.

(3) Valabilitatea manifestării de voință nu este afectată de decesul persoanei care și-a exprimat voința, sau de lipsirea ei de capacitate de exercițiu, dacă aceste evenimente au avut loc după exprimarea voinței.

Articolul 201. Imposibilitatea determinării esenței consimțământului

Actul juridic se consideră neîncheiat în cazul în care esența consimțământului nu poate fi determinată cu certitudine nici din exprimarea exteriorizată și nici din alte circumstanțe ale încheierii sale.

Articolul 202. Acordul terțului la încheierea și executarea actului juridic

(1) Dacă efectul unui act juridic care trebuie îndeplinit față de altcineva depinde de acordul unui terț, acordul sau dezacordul poate fi exprimat atât față de o parte, cât și de cealaltă.

(2) Acordul nu necesită formele stabilite pentru actul juridic.

Articolul 203. Acordul prealabil pentru încheierea actului juridic

Acordul prealabil este revocabil pînă la încheierea actului juridic în măsura în care nu reiese altfel din raportul juridic în a cărui bază a fost dat acordul prealabil. Revocarea poate fi exprimată atât față de o parte, cât și de cealaltă.

Articolul 204. Acordul ulterior pentru încheierea actului juridic

(1) Acordul ulterior (confirmarea), în lipsa unor dispoziții contrare, are efect retroactiv din momentul încheierii actului juridic.

(2) Prin retroactivitate nu se desființează actele de dispoziție pe care cel care a dat confirmarea le-a făcut anterior confirmării sau care au avut loc în cursul executării silite, al îndeplinirii măsurii sechestrului ori au fost luate de administratorul insolvenței.

Articolul 205. Efectele actului de dispoziție al celui neîndreptățit

(1) Un act de dispoziție încheiat cu privire la un lucru de o persoană neîndreptățită produce efecte dacă este încheiat cu încuviințarea celui îndreptățit.

(2) Actul de dispoziție al celui neîndreptățit produce efecte dacă cel îndreptățit îl confirmă sau dacă cel care încheie actul dobîndește ulterior bunul sau îl moștenește de la cel îndreptățit și răspunde nelimitat pentru obligațiile succesoriale. În cazul dobîndirii sau moștenirii, dacă au fost încheiate succesiv mai multe acte de dispoziție incompatibile între ele, produce efecte doar actul care a fost încheiat primul.

Articolul 206. Obiectul actului juridic

- (1) Obiect al actului juridic este obligația persoanei care a încheiat actul juridic.
- (2) Obiectul actului juridic trebuie să fie licit, să se afle în circuit civil și să fie determinat sau determinabil cel puțin în specia sa.
- (3) Pot constitui obiect al actului juridic și bunurile viitoare.

Articolul 207. Cauza actului juridic

- (1) Actul juridic civil încheiat fără cauză ori fondat pe o cauză falsă sau ilicită nu poate avea nici un efect.
- (2) Cauza actului juridic se prezumă pînă la proba contrară.
- (3) Este ilicită cauza care contravine legii, ordinii publice sau bunelor moravuri.

Articolul 208. Forma actului juridic

- (1) Actul juridic poate fi încheiat verbal, în scris sau în formă autentică.
- (2) Forma este o condiție de valabilitate a actului juridic numai în cazurile expres prevăzute de lege.
- (3) Actul juridic care poate fi încheiat verbal se consideră încheiat și în cazul în care comportamentul persoanei arată vădit voința de a-l încheia.
- (4) Tăcerea se consideră exprimare a voinței de a încheia actul juridic în cazurile prevăzute de lege sau de acordul părților.
- (5) Orice modificare adusă unui act juridic trebuie să îmbrace forma stabilită pentru acel act.
- (6) Promisiunea de a încheia un act juridic nu trebuie să îmbrace forma cerută pentru acel act.

Articolul 209. Forma verbală a actului juridic

- (1) Actul juridic pentru care legea sau acordul părților nu stabilește formă scrisă sau autentică poate fi încheiat verbal.
- (2) Actul juridic care se execută chiar la încheierea lui poate fi încheiat verbal. Excepție fac actele juridice pentru care se cere formă autentică sau actele juridice pentru care forma scrisă este cerută pentru valabilitate.

Articolul 210. Forma scrisă a actului juridic

- (1) Trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.
- (2) În cazul în care, conform legii sau învoielii între părți, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atît prin întocmirea unui singur înscris, semnat de părți, cît și printr-un schimb de scrisori, telegrame, telefonograme, altele asemenea, semnate de partea care le-a expedit.
- (3) Utilizarea mijloacelor tehnice la semnarea actului juridic este permisă în cazul și în modul stabilit de lege ori prin acordul părților.
- (4) Dacă, din cauza unei deficiențe fizice, boli sau din alte cauze, persoana nu poate semna cu propria mînă actul juridic, atunci, în baza împuternicirii date de ea, actul juridic poate fi semnat de o altă persoană. Semnătura terțului trebuie să fie certificată de notar sau de o altă persoană împuternicită prin lege, arătîndu-se cauza în a cărei virtute cel care a încheiat actul juridic nu a putut semna cu propria mînă.

Articolul 211. Efectele nerespectării formei scrise a actului juridic

(1) Nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.

(2) Nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage nulitatea lui numai în cazul în care acest efect este expres prevăzut de lege sau prin acordul părților.

Articolul 212. Forma autentică a actului juridic

Forma autentică a actului juridic este obligatorie:

a) dacă actul juridic are ca obiect înstrăinarea bunurilor imobile, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege;

b) în cazurile prevăzute prin acordul părților, chiar dacă legea nu cere formă autentică;

c) în alte cazuri stabilite de lege.

[Art.212 în redacția [Legii nr.116 din 23.05.2013](#), în vigoare 12.07.2013]

Articolul 213. Efectele nerespectării formei autentice

(1) Nerespectarea formei autentice atrage nulitatea actului juridic.

(2) Dacă una dintre părți a executat total sau parțial actul juridic pentru care se cere formă autentică, iar cealaltă parte se eschivează de la autentificarea lui notarială, instanța de judecată are dreptul, la cererea părții care a executat total sau parțial actul juridic, să îl declare valabil dacă el nu conține elemente care contravin legii. În cazul acesta, nu se cere autentificarea notarială ulterioară a actului juridic.

(3) Partea care s-a eschivat neîntemeiat de la autentificarea notarială a actului juridic este obligată să repare celeilalte părți prejudiciul cauzat prin întârzierea autentificării.

Articolul 214. Înregistrarea actului juridic

(1) Actul juridic ce are ca obiect bunuri imobile urmează să fie înregistrat în modul stabilit prin lege.

(2) Poate fi stabilită prin lege condiția înregistrării unor alte acte juridice.

Articolul 215. Efectele eschivării de la înregistrarea actului juridic

(1) Dacă actul juridic ce urma să fie înregistrat este încheiat în forma cerută de lege, însă partea obligată se eschivează de la înregistrarea acestuia sau dacă a expirat termenul stabilit de lege pentru înregistrare, instanța de judecată, la cererea părții interesate, este în drept să dispună prin hotărâre înregistrarea actului juridic. În cazul acesta, actul juridic se înregistrează în baza hotărârii instanței de judecată.

(2) Partea care s-a eschivat neîntemeiat de la înregistrarea actului juridic este obligată să repare celeilalte părți prejudiciul cauzat prin întârzierea înregistrării actului juridic.

Capitolul III

NULITATEA ACTULUI JURIDIC

Articolul 216. Actele juridice nule și anulabile

(1) Actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută).

(2) Actul juridic poate fi declarat nul, în temeiurile prevăzute de prezentul cod, de către instanța de judecată sau prin acordul părților (nulitate relativă).

Articolul 217. Nulitatea absolută a actului juridic

(1) Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu.

(2) Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate.

(3) Acțiunea în constatare a nulității absolute este imprescriptibilă.

Articolul 218. Nulitatea relativă a actului juridic

(1) Nulitatea relativă a actului juridic poate fi invocată doar de persoana în al cărei interes este stabilită sau de succesorii ei, de reprezentantul legal sau de creditorii chirografari ai părții ocrotite pe calea acțiunii oblice. Instanța de judecată nu poate să o invoce din oficiu.

(2) Nulitatea relativă poate fi acoperită prin voința expresă sau tacită a persoanei în al cărei interes este stabilită nulitatea. Voința de a confirma actul juridic lovit de nulitate trebuie să fie certă și evidentă.

(3) Pentru confirmarea actului juridic lovit de nulitate relativă, voința nu trebuie să fie exprimată în forma cerută pentru încheierea actului juridic respectiv.

(4) Dacă fiecare parte poate invoca nulitatea actului juridic sau dacă mai multe persoane pot cere declararea nulității, confirmarea actului juridic de către o persoană nu le împiedică pe celelalte să invoce nulitatea.

Articolul 219. Efectele nulității actului juridic

(1) Actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii. Dacă din conținutul său rezultă că poate înceta numai pentru viitor, actul juridic nu va produce efecte pentru viitor.

(2) Fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul, iar în cazul imposibilității de restituire, este obligată să plătească contravaloarea prestației.

(3) Partea și terții de bună-credință au dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin actul juridic nul.

Articolul 220. Nulitatea actului juridic ce contravine legii, ordinii publice sau bunelor moravuri

(1) Actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sînt nule dacă legea nu prevede altfel.

(2) Actul juridic sau clauza care contravin ordinii publice sau bunelor moravuri sînt nule.

(3) Nulitatea clauzei nu atrage nulitatea întregului act juridic dacă se poate presupune că acesta ar fi fost încheiat și în lipsa clauzei declarate nulă.

Articolul 221. Nulitatea actului juridic fictiv sau simulat

(1) Actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

(2) Actul juridic încheiat cu intenția de a ascunde un alt act juridic (actul juridic simulat) este nul. Referitor la actul juridic avut în vedere de părți se aplică regulile respective.

(3) În cazul trecerii bunului dobîndit în baza unui act juridic fictiv la un terț de bună-credință, se consideră că trecerea a avut loc în baza unui temei juridic valabil.

Articolul 222. Nulitatea actului juridic încheiat de o persoană în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară

(1) Actul juridic încheiat de o persoană în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă, tutelă) poate fi declarat nul de instanța de judecată dacă, conform legii sau hotărîrii judecătorești, actul juridic putea fi încheiat valabil în numele persoanei doar prin intermediul ocrotitorului provizoriu, curatorului sau tutorelui său.

(2) Persoana cu capacitate deplină de exercițiu este obligată să repare prejudiciul cauzat celeilalte părți prin încheierea actului juridic declarat nul dacă se demonstrează că a știut sau trebuia să știe că în privința celeilalte părți este instituită o măsură de ocrotire judiciară.

[Art.222 în redacția [Legii nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 223. Nulitatea actului juridic încheiat de un minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani

(1) Actele juridice încheiate de un minor care nu a împlinit vârsta de 7 ani sînt nule.

(2) Actele juridice încheiate de un minor în vîrstă de la 7 la 14 ani, cu excepția celor prevăzute la art.22 alin.(2), sînt nule.

(3) Persoana cu capacitate deplină de exercițiu este obligată să repare prejudiciul cauzat minorului dacă nu demonstrează că nu a știut și nu trebuia să știe că cealaltă parte nu are capacitate deplină de exercițiu în vederea încheierii actului juridic.

[Art.223 în redacția [Legii nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 224. Nulitatea actului juridic încheiat de o persoană fără discernămînt

(1) Dacă legea nu prevede altfel, actul juridic încheiat de o persoană într-un moment în care nu putea să conștientizeze pe deplin acțiunile sale ori să își exprime voința poate fi declarat nul de instanța de judecată.

(2) Actul juridic nu este anulabil în temeiul dispozițiilor alin.(1) dacă:

a) face parte din categoria actelor juridice prevăzute la art.22 alin.(2);

b) a fost încheiat în numele persoanei de către reprezentantul său împuternicit;

c) a fost încheiat de către persoana ocrotită cu încuviințarea ocrotitorului provizoriu, curatorului sau tutorelui ori a mandatarului împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor sau, după caz, cu autorizarea consiliului de familie ori a instanței de judecată în cazul în care, conform legii sau hotărîrii judecătorești, actul juridic putea fi încheiat valabil doar cu încuviințarea sau autorizarea respectivă.

(3) Moștenitorul poate cere anularea actelor juridice în temeiul dispozițiilor alin.(1) doar în următoarele cazuri:

a) dacă dovada diminuării sau lipsei discernămîntului rezultă din însuși cuprinsul actului juridic;

b) dacă, înainte de încheierea actului juridic, a fost depusă cerere de instituire a ocrotirii provizorii, curatelei sau tutelei ori a început să producă efecte un mandat de ocrotire în viitor în numele persoanei ocrotite.

(4) În cazul în care moștenitorul, în temeiul dispozițiilor alin.(1), cere anularea donației sau testamentului, dispozițiile alin.(3) nu se aplică.

(5) Termenul de prescripție extinctivă în cazul acțiunii în anulare înaintate de moștenitor curge din momentul deschiderii moștenirii, cu excepția cazului cînd acesta a cunoscut sau trebuia să cunoască despre încheierea actului juridic înainte de acea dată.

[Art.224 în redacția [Legii nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 225. Menținerea actelor juridice încheiate de persoanele fără capacitate deplină de exercițiu sau fără discernămînt

(1) Instanța de judecată poate menține actele juridice anulabile în temeiul art.222 sau art.224 dacă pîrîtul oferă o reducere corespunzătoare a creanței sale sau o despăgubire a prejudiciului suferit de persoana protejată prin anulare.

(2) La aplicarea dispozițiilor alin.(1), instanța de judecată va lua în considerare dacă actul juridic era util sau prejudiciabil pentru persoana protejată prin anulare, componența și valoarea patrimoniului acesteia, precum și buna sau reaua-credință a celeilalte părți la actul juridic.

[Art.225 în redacția [Legii nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 226. Nulitatea actului juridic încheiat cu încălcarea limitei împuternicirilor

În cazul în care atribuțiile persoanei privind încheierea actului juridic sînt limitate prin contract, iar împuternicirile organului persoanei juridice – prin actul de constituire, în comparație cu cele stipulate prin mandat, lege sau cu cele deduse din circumstanțele în care se încheie actul juridic, acesta, încheiat fără respectarea limitelor impuse, poate fi declarat nul numai în cazul în care se demonstrează că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre limitări.

Articolul 227. Nulitatea actului juridic afectat de eroare

(1) Actul juridic încheiat în baza unei erori considerabile poate fi declarat nul de instanța de judecată.

(2) Eroarea este considerabilă dacă la încheiere a existat o falsă reprezentare referitor la:

- a) natura actului juridic;
- b) calitățile substanțiale ale obiectului actului juridic;
- c) părțile actului juridic (partenerul sau beneficiarul), în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic.

(3) Eroarea asupra motivului este considerabilă doar în cazul în care motivul este inclus în obiectul actului juridic.

(4) Eroarea imputabilă celui al cărui consimțămînt este viciat nu poate servi temei pentru anularea actului juridic.

(5) Persoana în al cărei interes a fost declarată nulitatea este obligată să repare celeilalte părți prejudiciul cauzat, dar nu mai mult decît beneficiul pe care aceasta l-ar fi obținut dacă actul juridic nu ar fi fost declarat nul. Prejudiciul nu se repară în cazul în care se demonstrează că cel îndreptățit la despăgubire știa sau trebuia să știe despre eroare.

(6) Actul juridic încheiat sub influența erorii nu poate fi contestat dacă cealaltă parte este de acord să-l execute în conformitate cu dorința părții care intenționează să conteste actul.

Articolul 228. Nulitatea actului juridic încheiat prin dol

(1) Actul juridic a cărui încheiere a fost determinată de comportamentul dolosiv sau viclean al uneia din părți poate fi declarat nul de instanța de judecată chiar și în cazul în care autorul dolului estima că actul juridic este avantajos pentru cealaltă parte.

(2) Dacă una dintre părți trece sub tăcere anumite împrejurări la a căror dezvăluire cealaltă parte nu ar mai fi încheiat actul juridic, anularea actului juridic poate fi cerută numai în cazul în care, în baza principiului bunei-credințe, se putea aștepta ca cealaltă parte să dezvăluie aceste împrejurări.

(3) În cazul în care dolul este comis de un terț, actul juridic poate fi anulat numai dacă se demonstrează că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre dol.

Articolul 229. Nulitatea actului juridic încheiat prin violență

(1) Actul juridic încheiat în urma constrîngerii prin violență fizică sau psihică poate fi declarat nul de instanța de judecată chiar și în cazurile cînd violența a fost exercitată de un terț.

(2) Violența este temei de anulare a actului juridic numai în cazul în care se demonstrează că este de natură să determine o persoană să creadă că ea, soțul, o rudă sau o altă persoană apropiată ori patrimoniul lor sînt expuși unui pericol iminent.

(3) În sensul prezentului articol, nu există violență atunci cînd autorul ei nu a utilizat vreun mijloc ilicit.

Articolul 230. Nulitatea actului juridic încheiat prin leziune

(1) Actul juridic pe care o persoană l-a încheiat din cauza unui concurs de împrejurări grele de care a profitat cealaltă parte, în condiții extrem de nefavorabile, poate fi declarat nul de instanța de judecată.

(2) Instanța de judecată poate menține actul juridic dacă pârîtul oferă o reducere a creanței sale sau o despăgubire pecuniară echitabilă.

Articolul 231. Nulitatea actului juridic încheiat în urma înțelegerii dolosive dintre reprezentantul unei părți și cealaltă parte

(1) Actul juridic încheiat în urma înțelegerii dolosive dintre reprezentantul unei părți și cealaltă parte poate fi declarat nul de instanța de judecată.

(2) Cererea de anulare, în cazul prevăzut la alin.(1), poate fi depusă în termen de un an de la data la care cel interesat a aflat sau trebuia să afle despre încheierea actului juridic.

Articolul 232. Nulitatea actului juridic încheiat cu încălcarea interdicției de a dispune de un bun

Actul juridic prin care s-a dispus de un bun referitor la care, prin lege sau de instanța de judecată, sau de un alt organ abilitat, este instituită, în favoarea unor persoane, o interdicție cu privire la dispoziție poate fi declarat nul de instanța de judecată la cererea persoanelor în favoarea cărora este instituită interdicția.

Articolul 233. Termenul înaintării acțiunii privind anularea actului juridic

(1) Persoana îndreptățită are dreptul să ceară anularea actului juridic pentru temeiurile stipulate la art.227, 228 și 230 în termen de 6 luni de la data cînd a aflat sau trebuia să afle despre temeiul anulării.

(2) În temeiul stipulat la art.229, cererea de anulare poate fi depusă în termen de 6 luni de la data cînd a încetat violența.

Capitolul IV

ACTELE JURIDICE ÎNCHEIATE SUB CONDIȚIE

Articolul 234. Actul juridic încheiat sub condiție

Actul juridic se consideră încheiat sub condiție cînd apariția și încetarea drepturilor subiective civile și a obligațiilor corelative depind de un eveniment viitor și nesigur ca realizare.

Articolul 235. Condiția nulă

(1) Este nulă condiția care contravine legii, ordinii publice și bunelor moravuri sau condiția a cărei îndeplinire este imposibilă. Actul juridic încheiat sub astfel de condiție este nul în întregime.

(2) Condiția a cărei survenire sau nesurvenire depinde de voința părților actului juridic este nulă. Actul juridic încheiat sub o astfel de condiție este nul.

Articolul 236. Condiția pozitivă

(1) Dacă actul juridic este încheiat sub condiția survenirii unui eveniment oarecare într-un termen determinat, condiția se consideră nerealizată dacă acest termen a expirat și evenimentul nu a survenit.

(2) Dacă termenul nu este determinat, condiția poate fi îndeplinită oricînd. Condiția poate fi recunoscută nerealizată atunci cînd este evident că survenirea ulterioară a evenimentului este imposibilă.

Articolul 237. Condiția negativă

(1) În cazul în care actul juridic este încheiat sub condiția nesurvenirii unui eveniment anumit într-un termen determinat, condiția se consideră realizată chiar și pînă la expirarea acestui termen dacă este evident că survenirea ulterioară a evenimentului este imposibilă.

(2) Dacă termenul nu este determinat, condiția se consideră realizată doar atunci cînd va fi evident că evenimentul nu va surveni.

Articolul 238. Inadmisibilitatea influenței asupra realizării condiției

(1) Persoana care a încheiat un act juridic sub condiție determinată nu are dreptul, pînă la realizarea condiției, să efectueze acțiuni capabile să împiedice executarea obligațiilor sale.

(2) Dacă condiția se realizează, iar persoana a întreprins deja acțiunile menționate la alin.(1), ea este obligată să repare celelalte părți prejudiciul cauzat astfel.

Articolul 239. Actul juridic încheiat sub condiție suspensivă

Actul juridic se consideră încheiat sub condiție suspensivă dacă apariția drepturilor subiective civile și a obligațiilor corelative prevăzute de el depinde de un eveniment viitor și incert sau de un eveniment survenit, însă deocamdată necunoscut părților.

Articolul 240. Actul juridic încheiat sub condiție rezolutorie

Actul juridic se consideră încheiat sub condiție rezolutorie dacă realizarea condiției atrage desființarea actului juridic și restabilirea situației existente pînă la încheierea lui.

Articolul 241. Buna-credință la survenirea condiției

(1) Dacă survenirea condiției a fost reținută cu rea-credință de partea pentru care survenirea condiției este dezavantajoasă, condiția se consideră survenită.

(2) Dacă la survenirea condiției a contribuit cu rea-credință partea pentru care survenirea condiției este avantajoasă, condiția nu se consideră survenită.

Capitolul V

REPREZENTAREA ȘI PROCURA

Articolul 242. Reprezentarea

(1) Un act juridic poate fi încheiat personal sau prin reprezentant. Împuternicirile reprezentantului rezultă din lege, din act juridic sau din împuternicirile în care acționează.

(2) Actul juridic încheiat de o persoană (reprezentant) în numele unei alte persoane (reprezentat) în limitele împuternicirilor dă naștere, modifică sau stinge drepturile și obligațiile civile ale reprezentatului.

(3) Dacă actul juridic este încheiat în numele unei alte persoane, părții cu care a contractat reprezentantul nu i se poate opune o lipsă a împuternicirilor dacă reprezentatul a creat astfel de împuterniciri în virtutea cărora această parte presupunea cu bună-credință existența unor asemenea împuterniciri.

(4) Dacă la încheierea unui act juridic reprezentantul nu prezintă împuternicirile sale, actul produce efecte nemijlocit pentru persoana reprezentată doar în cazul în care cealaltă parte trebuia, pornind de la împuternicirile în care s-a încheiat actul, să presupună existența reprezentării. Aceeași regulă se aplică și atunci cînd pentru cealaltă parte persoana contractantului nu are importanță.

(5) Este interzisă încheierea prin reprezentant a actului juridic care, după natura lui, urmează a fi încheiat nemijlocit de persoana contractantă sau a cărui încheiere prin reprezentant este interzisă expres de lege.

Articolul 243. Reprezentantul limitat în capacitatea de exercițiu

Actul juridic încheiat de reprezentant este valabil și în cazul în care reprezentantul este limitat în capacitatea de exercițiu.

Articolul 244. Substituirea reprezentantului

(1) Reprezentantul trebuie să încheie personal actele juridice pentru care este împuternicit. El poate să transmită împuternicirile unui terț numai în cazul în care este împuternicit de reprezentat sau în cazul în care aceasta o cer interesele reprezentatului.

(2) Reprezentantul care a transmis unui terț împuternicirile este obligat să aducă faptul cât mai curînd la cunoștința reprezentatului, precum și informația necesară despre substituitor. În cazul în care nu îndeplinește această obligație, reprezentantul poartă răspundere pentru acțiunile substituitorului ca pentru acțiuni proprii.

Articolul 245. Viciile de consimțămînt, obligația cunoașterii

(1) La declararea nulității pentru viciu de consimțămînt a actului juridic încheiat de reprezentant, se are în vedere doar consimțămîntul acestuia.

(2) Dacă reprezentantul împuternicit prin procură a acționat în conformitate cu anumite indicații ale reprezentatului, ultimul nu are dreptul să invoce necunoașterea de către reprezentant a unor circumstanțe pe care reprezentatul le cunoștea sau trebuia să le cunoască.

Articolul 246. Împuterniciri de reprezentare

(1) Acordarea împuternicirilor se efectuează prin exprimarea voinței față de persoana care se împuternicește sau față de terț în a cărei privință va avea loc reprezentarea.

(2) Declarația de acordare a împuternicirilor nu trebuie efectuată în forma cerută pentru actul juridic care urmează să fie încheiat în baza împuternicirilor. Această dispoziție nu se aplică dacă astfel rolul protector al cerințelor de formă este anihilat.

Articolul 247. Durata împuternicirilor

(1) Dacă sînt acordate printr-o declarație adresată unui terț, împuternicirile rămîn valabile pentru acesta pînă la anularea lor de către persoana care le-a acordat.

(2) În cazul în care o persoană, prin comunicare specială adresată unui terț sau prin comunicare publică, a anunțat că împuternicește o altă persoană cu dreptul de a o reprezenta, ultima are dreptul de reprezentare în primul caz față de terțul indicat, iar în al doilea caz față de orice altă persoană. Împuternicirile de reprezentare se păstrează pînă la anulare în ordinea în care sînt acordate.

Articolul 248. Modificarea sau retragerea împuternicirilor

Despre modificarea sau retragerea împuternicirilor terții trebuie anunțați prin mijloace adecvate. În cazul nerespectării acestei cerințe, modificarea sau retragerea împuternicirilor nu poate fi opusă terților, cu excepția cazurilor în care se va dovedi că aceștia știau sau trebuiau să știe despre modificarea sau retragerea împuternicirilor în momentul încheierii actului juridic.

Articolul 249. Încheierea actului juridic fără împuterniciri de reprezentare

(1) Dacă o persoană încheie un act juridic în numele unei alte persoane fără a avea împuterniciri pentru reprezentare sau cu depășirea împuternicirilor, actul juridic produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl confirmă ulterior. În acest caz, actul juridic poate fi confirmat atît expres, cît și prin acțiuni concludente.

(2) Dacă cealaltă parte se adresează reprezentatului cu o cerere despre confirmarea actului, confirmarea poate fi făcută numai printr-o declarație expresă adresată nemijlocit

acestei părți. Dacă declarația despre confirmare nu este trimisă celeilalte părți în termen de 2 săptămâni de la data primirii cererii, se consideră că reprezentatul a refuzat să confirme actul juridic.

(3) Până la confirmare, partea care a încheiat actul juridic cu reprezentantul lipsit de împuterniciri, în cazul în care nu a știut despre lipsa împuternicirilor, poate renunța la actul juridic printr-o declarație adresată reprezentatului sau reprezentantului.

Articolul 250. Răspunderea reprezentantului care a acționat fără împuterniciri

(1) Persoana care a încheiat un act juridic în calitate de reprezentant, în cazul în care nu poate demonstra că a avut împuterniciri, este obligată, la alegerea celeilalte părți, să execute actul juridic sau să repare prejudiciul cauzat dacă reprezentatul refuză să confirme actul juridic.

(2) Dacă reprezentantul nu știa despre lipsa împuternicirilor, el este obligat numai la repararea prejudiciului care se datorează faptului că cealaltă parte era convinsă că împuternicirile există și numai în măsura în care valabilitatea actului juridic prezenta interes pentru cealaltă parte.

(3) Reprezentantul care a acționat fără împuterniciri este exonerat de răspundere dacă cealaltă parte știa sau trebuia să știe despre lipsa împuternicirilor. Reprezentantul nu poartă răspundere nici în cazurile când era limitat în capacitatea de exercițiu, cu excepția cazurilor când a acționat cu încuviințarea curatorului.

Articolul 251. Actul juridic încheiat cu sine (contrapartida)

Reprezentantul nu are dreptul, în măsura în care nu îi este permis în mod expres, să încheie acte juridice în numele reprezentatului cu sine însuși, nici în nume propriu, nici în calitate de reprezentant al unui terț, cu excepția cazului în care actul juridic constă exclusiv în executarea unei obligații.

Articolul 252. Procura

(1) Procura este înscrisul întocmit pentru atestarea împuternicirilor conferite de reprezentat unui sau mai multor reprezentanți.

(2) Procura eliberată pentru încheierea de acte juridice în formă autentică trebuie să fie autentificată notarial.

(3) Procurile autentificate, conform legii, de autoritățile administrației publice locale sînt echivalente cu procurile autentificate notarial.

(4) Sînt echivalente cu procurile autentificate notarial procurile eliberate de:

a) persoane care se află la tratament staționar în spitale, sanatorii și în alte instituții medicale militare, în cazul în care sînt autentificate de șefii acestor instituții, de adjuncții în probleme medicale sau de medicul-șef, sau de medicul de gardă;

b) militari, iar în punctele de dislocare a unităților militare, instituțiilor sau instituțiilor de învățămînt militar unde nu există birouri notariale sau alte organe care îndeplinesc acte notariale, de salariați și de membri ai familiilor lor și ale militarilor, autentificate de comandantul (șeful) unității sau al instituției respective;

c) persoane care ispășesc pedeapsă în locuri de privațiune de libertate, autentificate de șeful instituției respective;

d) persoane majore care se află în instituții de protecție socială a populației, autentificate de administrația instituției respective sau de conducătorul organului de protecție socială respectiv.

(5) Procurile eliberate pentru primirea salariului sau a altor drepturi la locul de muncă, a pensiilor, indemnizațiilor, burselor, a corespondenței, inclusiv a coletelor și mandatelor bănești, pot fi autentificate de administrația de la locul de muncă sau de studii al persoanei

care eliberează procura, de organizația de exploatare a locuințelor de la domiciliul persoanei care eliberează procura sau de administrația instituției medicale în care este internată persoana care eliberează procura.

Articolul 253. Procura de substituire

(1) Persoana căreia îi este eliberată procura poate elibera o procură de substituire numai dacă acest drept este stipulat expres în procură sau dacă este în interesul reprezentantului.

(2) În toate cazurile, procura de substituire trebuie autentificată notarial.

Articolul 254. Termenul procurii

(1) Procura se eliberează pe un termen de cel mult 3 ani. Dacă termenul nu este indicat în procură, ea este valabilă timp de un an de la data întocmirii.

(2) Este nulă procura în care nu este indicată data întocmirii.

(3) Procura eliberată pentru încheierea unor acte juridice în afara Republicii Moldova și autentificată notarial este valabilă pînă la anularea ei de către persoana care a eliberat-o.

Articolul 255. Încetarea valabilității procurii

(1) Valabilitatea procurii încetează în cazul:

- a) expirării termenului;
- b) anulării de către persoana care a eliberat-o;
- c) renunțării persoanei căreia îi este eliberată;
- d) dizolvării persoanei juridice care a eliberat procura;
- e) dizolvării persoanei juridice căreia îi este eliberată procura;
- f) decesului persoanei fizice care a eliberat procura, declarării ei drept incapabilă, limitată în capacitatea de exercițiu ori dispărută fără de veste;
- g) decesului persoanei fizice căreia îi este eliberată procura, declarării ei incapabilă, limitată în capacitatea de exercițiu sau dispărută fără de veste.

(2) Persoana care a eliberat procura o poate anula în orice moment, iar persoana căreia îi este eliberată procura poate renunța la ea în orice moment. Orice clauză contrară este nulă.

(3) Odată cu încetarea valabilității procurii, încetează valabilitatea procurii de substituire.

Articolul 256. Informarea despre anularea și încetarea valabilității procurii

Persoana care a eliberat procura este obligată să informeze despre anularea și încetarea valabilității procurii pe cel căruia i-a eliberat procura și pe terții cunoscuți de el cu care reprezentantul urma să contracteze. Aceeași obligație o au succesorii celui care a eliberat procura în cazurile stipulate la art.255 alin.(1) lit.d) și f).

Articolul 257. Efectele încetării valabilității procurii

(1) Actele juridice încheiate de reprezentant pînă la momentul cînd acesta a aflat sau trebuia să afle despre încetarea valabilității procurii rămîn valabile pentru reprezentant și pentru succesorii lui, cu excepția cazului în care aceștia demonstrează că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe că procura a încetat.

(2) La încetarea valabilității procurii, persoana căreia îi este eliberată procura sau succesorii ei sînt obligați să restituie imediat procura.

Articolul 258. Reprezentarea comercială

(1) Reprezentantul comercial este persoana care reprezintă de sine stătător și permanent interesele întreprinzătorului la încheierea actelor juridice în vederea gestionării afacerii.

(2) Reprezentarea comercială concomitentă a diferiților participanți la încheierea actului juridic se admite doar dacă există un acord expres între părți în acest sens și în alte cazuri prevăzute de lege, reprezentantul comercial fiind ținut să execute atribuțiile cu diligența unui bun proprietar.

(3) Reprezentantul comercial este în drept să ceară plata remunerației convenite, precum și compensarea cheltuielilor de executare a procurii în părți egale de la persoanele reprezentate concomitent în condițiile alin.(2), dacă prin contract nu s-a prevăzut altfel.

(4) Reprezentarea comercială se efectuează în bază de contract, încheiat în scris, cu indicarea împuternicirilor reprezentantului, iar în cazul lipsei acestor împuterniciri, și în bază de procură.

(5) Reprezentantul comercial este obligat să nu divulge informațiile confidențiale ce i-au devenit cunoscute în urma reprezentării, chiar și după încetarea procurii comerciale.

(6) Specificul reprezentării comerciale în anumite domenii ale activității de întreprinzător se stabilește prin lege.

TITLUL IV TERMENELE

Capitolul I CALCULAREA TERMENULUI

Articolul 259. Instituirea termenului

(1) Termenul se instituie prin lege, hotărîre judecătorească sau prin acordul părților.

(2) Indiferent de temeiul apariției, termenul se calculează după regulile stipulate în prezentul titlu.

Articolul 260. Modul de stabilire a termenului

Termenul se instituie prin indicare a unei date calendaristice, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și sigur că se va produce.

Articolul 261. Începutul curgerii termenului

(1) Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

(2) Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen. Regula se extinde și asupra zilei de naștere la calcularea vârstei.

Articolul 262. Diferitele modalități ale termenului

(1) Prin jumătate de an ori semestru se înțelege 6 luni, prin trimestru – 3 luni, prin jumătate de lună – 15 zile, prin decadă – 10 zile.

(2) Dacă termenul este stipulat printr-o perioadă și o fracțiune din această perioadă, fracțiunea se calculează la urmă.

(3) În cazul în care este indicat începutul, mijlocul sau sfârșitul lunii, se are în vedere data de întîi, de cincisprezece sau, respectiv, ultima zi a lunii.

Articolul 263. Calcularea termenelor de un an și de o lună

Dacă termenele de un an și de o lună se calculează fără a se ține cont de curgerea lui neîntreruptă, se consideră că luna are 30 de zile și anul – 365 de zile.

Articolul 264. Expirarea termenului

(1) Termenul stabilit în ani expiră în luna și ziua respectivă a ultimului an al termenului.

(2) Termenul stabilit în luni expiră pe data respectivă a ultimei luni a termenului. Dacă ultima lună nu are data respectivă, termenul expiră în ultima zi a lunii.

(3) Termenul stabilit în săptămâni expiră în ziua respectivă a ultimei săptămâni.

(4) Termenul expiră la ora 24 a ultimei zile a termenului. Dacă acțiunea trebuie săvârșită la o organizație, termenul expiră la ora când această organizație, în conformitate cu normele stabilite, încheie programul de lucru.

(5) În cazul în care este mai scurt de o zi, termenul expiră la expirarea unității de timp respective. Dispoziția a doua din alin.(4) se aplică în modul corespunzător.

(6) Documentele depuse la oficiile poștale sau telegrafice pînă la ora 24 a ultimei zile a termenului se consideră depuse în termen. Echivalează cu depunerea la poștă transmiterea textului documentului prin teletip, fax și prin alte mijloace de comunicație.

Articolul 265. Expirarea termenului într-o zi de odihnă

Dacă ultima zi a termenului este o zi de duminică, de sîmbătă sau o zi care, în conformitate cu legea în vigoare, la locul executării obligației este zi de odihnă, termenul expiră în următoarea zi lucrătoare.

Articolul 266. Prelungirea termenului

În cazul prelungirii, termenul nou se calculează din momentul expirării termenului precedent.

Capitolul II

PRESCRIȚIA EXTINGTIVĂ

Articolul 267. Termenul general de prescripție extinctivă

(1) Termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

(2) Acțiunile privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale se prescriu numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Articolul 268. Termenele speciale de prescripție extinctivă

Se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind:

- a) încasarea penalității;
- b) viciile ascunse ale bunului vîndut;
- c) viciile lucrărilor executate în baza contractului de deservire curentă a persoanelor;
- d) litigiile ce izvorăsc din contractul de transport;
- e) repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzelor sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrilor judecătorești.

[Art.268 completat prin [Legea nr.88 din 21.04.2011](#), în vigoare 01.07.2011]

Articolul 269. Prescripția în cazul viciilor construcției

(1) În contractul pentru executarea de lucrări, dreptul ce se naște din viciul construcției se prescrie în termen de 5 ani.

(2) În contractul de vînzare-cumpărare, dreptul ce se naște din viciul construcției nu se prescrie înainte de trecerea a 5 ani de la executarea lucrării de construcție.

(3) Pentru viciile materiilor prime sau ale materiilor livrate, destinate realizării unei construcții, care au cauzat viciul acesteia, dreptul se prescrie în termen de 5 ani.

Articolul 270. Interzicerea modificării termenului de prescripție extinctivă sau a modului de calculare

Actul juridic privind modificarea termenului de prescripție extinctivă sau a modului de calculare ori privind renunțarea la dreptul de a invoca prescripția este nul.

Articolul 271. Aplicarea prescripției extinctive

Acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Articolul 272. Începutul curgerii termenului de prescripție extinctivă

(1) Termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

(2) Dacă legea prevede altfel, prescripția începe să curgă de la data cînd obligația devine exigibilă, iar în cazul obligației de a nu face, de la data încălcării acesteia. În cazul în care dreptul subiectiv este afectat de un termen suspensiv sau de o condiție suspensivă, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data împlinirii termenului ori a realizării condiției.

(3) În raporturile juridice în care nu este stipulat termenul executării obligației sau în care executarea poate fi cerută oricînd, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data cînd debitorul trebuie să execute obligația.

(4) În acțiunile privind răspunderea delictuală, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data cînd păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască paguba și pe cel care răspunde de ea.

(5) Termenul de prescripție extinctivă în cazul acțiunii în anulare a unui act juridic pentru violență începe să curgă de la data la care a încetat violența. În celelalte cazuri de anulare, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data la care cel îndreptățit, reprezentantul său legal sau persoana chemată de lege să-i încuviințeze actele a cunoscut temeiul anulării.

(6) În cazul obligațiilor regresive, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data cînd trebuia executată obligația principală.

(7) Prescripția dreptului la acțiune pentru viciile ascunse începe să curgă:

a) în cazul unui bun înstrăinat sau al unei lucrări executate alta decît o construcție, de la împlinirea unui an de la data preluării (predării) bunului sau lucrării, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, cînd prescripția va începe să curgă de la data descoperirii;

b) în cazul unei construcții, de la împlinirea a 3 ani de la data preluării (predării) construcției, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, cînd prescripția va începe să curgă de la data descoperirii.

(8) Pentru executarea unor lucrări curente, termenele prevăzute la alin.(7) sînt de o lună în cazul prevăzut la lit.a) și, respectiv, de 3 luni în cazul prevăzut la lit.b).

(9) Cînd este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestații neexecutate.

Articolul 273. Efectul asupra prescripției extinctive al cesiunii creanței sau al preluării datoriei

Cesiunea creanței sau preluarea datoriei nu afectează cursul prescripției extinctive.

Articolul 274. Suspendarea curgerii termenului de prescripție extinctivă

(1) Curgerea termenului de prescripție extinctivă se suspendă dacă:

- a) înaintarea acțiunii este imposibilă din motive de forță majoră;
- b) executarea obligațiilor este amânată (moratoriu);
- c) creditorul sau debitorul face parte din rîndul forțelor armate puse pe picior de război;
- d) creditorul este incapabil sau este limitat în capacitatea de exercițiu și nu are un reprezentant legal, cu excepția cazurilor în care creditorul are capacitate de exercițiu procesuală;
- e) este suspendat actul normativ care reglementează raportul juridic litigios;
- f) activitatea autorităților judecătorești de a căror competență ține soluționarea litigiului dintre părți este suspendată;
- g) se desfășoară un proces de mediere în condițiile Legii cu privire la mediere.

(2) Cursul prescripției extinctive se suspendă doar dacă temeiurile de suspendare au apărut sau au continuat în ultimele 6 luni ale termenului de prescripție extinctivă, iar dacă acest termen este de 6 luni sau mai scurt, înăuntrul lui.

(3) Curgerea termenului de prescripție extinctivă continuă de la data încetării împrejurărilor care sivesc drept temei pentru suspendarea cursului prescripției extinctive și termenul scurs în perioada în care cursul prescripției extinctive este suspendat nu se include în termenul de prescripție extinctivă. Termenul rămas se prelungește pînă la 6 luni, iar dacă termenul de prescripție extinctivă este mai scurt de 6 luni, pînă la durata lui.

[Art.274 completat prin [Legea nr.211 din 29.07.2016](#), în vigoare 30.09.2016]

Articolul 275. Suspendarea cursului prescripției extinctive în cazul raporturilor familiale

Cursul prescripției extinctive se suspendă:

- a) pentru cererile dintre soți – pe durata căsătoriei;
- b) pentru cererile dintre părinți și copii – pînă la atingerea majoratului de către copii;
- c) pentru cererile dintre tutori sau curatori și persoanele aflate sub tutela sau curatela lor – pe durata tutelei sau curatelei.

Articolul 276. Suspendarea prescripției în cazul administrării bunurilor unei alte persoane

Prescripția nu începe să curgă iar cea începută se suspendă între persoana care, în temeiul legii, al unei hotărîri judecătorești sau al unui act juridic, administrează bunurile unei alte persoane și cel ale căror bunuri sînt astfel administrate, cît timp administrarea nu a încetat și socotelile nu au fost date și aprobate.

Articolul 277. Întreruperea cursului prescripției extinctive

(1) Cursul prescripției extinctive se întrerupe:

- a) în cazul intentării unei acțiuni în modul stabilit;
- b) în cazul în care debitorul săvîrșește acțiuni din care rezultă că recunoaște datoria.

(2) După întreruperea cursului prescripției extinctive, începe să curgă un nou termen. Timpul scurs pînă la întreruperea cursului prescripției extinctive nu se include în noul termen de prescripție extinctivă.

Articolul 278. Cursul prescripției în cazul scoaterii cererii de pe rol

Dacă instanța judecătorească a scos cererea de pe rol, cursul prescripției extinctive care a început pînă la intentarea acțiunii continuă fără întrerupere.

Articolul 279. Repunerea în termenul de prescripție extinctivă

(1) În cazuri excepționale, dacă instanța de judecată constată că termenul de prescripție extinctivă nu este respectat datorită unor împrejurări legate de persoana reclamantului, dreptul încălcat al persoanei este apărat.

(2) Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de prescripție.

Articolul 280. Pretențiile imprescriptibile extinctiv

Sînt imprescriptibile extinctiv pretențiile:

- a) privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale dacă legea nu prevede altfel;
- b) deponenților față de instituțiile financiare privind restituirea depunerilor;
- c) cu privire la repararea prejudiciului cauzat vieții sau sănătății persoanei. În acest caz, se repară prejudiciul pentru o perioadă anterioară intentării acțiunii, dar nu mai mare de 3 ani.

Articolul 281. Executarea obligațiilor după expirarea termenului de prescripție extinctivă

(1) După expirarea termenului de prescripție extinctivă, debitorul poate refuza executarea obligației.

(2) Executarea benevolă a obligației după expirarea termenului de prescripție extinctivă nu constituie un act lipsit de temei juridic.

(3) Persoana care a executat obligația după expirarea termenului de prescripție extinctivă nu are dreptul să ceară restituirea celor executate, chiar dacă, la data executării, nu cunoștea faptul expirării termenului de prescripție extinctivă. Aceeași prevedere se aplică și pentru recunoașterea datoriilor conform contractului, precum și pentru garanțiile asigurătorii date de debitor.

Articolul 282. Efectele prescripției în cazul drepturilor garantate

(1) Prescrierea unui drept garantat prin gaj nu împiedică pe cel îndreptățit să ceară satisfacerea din bunul grevat.

(2) În cazul în care pentru garantare a fost transferat un drept, restituirea nu poate fi cerută din cauză că dreptul se prescrie. În cazul proprietății, restituirea lucrului poate fi cerută dacă dreptul garantat s-a prescris.

(3) Alin.(1) și (2) nu se aplică la prescrierea drepturilor la dobânzi și la alte prestații succesive periodice.

Articolul 283. Prescripția prestațiilor suplimentare

Odată cu dreptul principal, se prescrie și dreptul la prestațiile suplimentare legate de dreptul principal, chiar și atunci cînd termenul de prescripție special pentru acest drept nu a început să curgă.

Articolele 284 - 511. [CARTEA A DOUA – Drepturile reale](#)

Articolele 512 - 1431. [CARTEA A TREIA – Obligatiile](#)

Articolele 1432 - 1575. [CARTEA A PATRA – Dreptul succesorial](#)

Articolele 1576 - 1624. [CARTEA A CINCEA – Dreptul internațional privat](#)